

ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2016-2020г.

**Програмата е приета с решение №
от протокол № 24 от 01.03.2017г.от сесия на Общински съвет
Сунгурларе**

Съдържание

1.	Списък на използваните съкращения	4
2.	Въведение	6
I.	АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	8
1.	Природо-географски и териториално-административни фактори. Географско положение спрямо територията на страната, съседни общини	9
2.	Релеф	10
3.	Климат	11
4.	Полезни изкопаеми	12
5.	Кметства и населени места	12
II.	АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ	14
1.	Атмосферен въздух. Качество на атмосферния въздух (КАВ)	15
1.1.	Задължения, произтичащи от законодателната и нормативната уредба по компонент атмосферен въздух, които трябва да се изпълняват от кмета на общината, съответно от длъжностните лица	16
1.2.	Анализ на качеството на атмосферния въздух на територията на общината	18
2.	Водни ресурси	22
2.1.	Повърхностни водни обекти и подземни водни тела на територията на Община Сунгурларе	24
2.1.1.	Повърхностни води	24
2.1.2.	Подземни водни тела	25
2.1.3.	Язовири	25
2.2.	Водоснабдяване. Водопроводна мрежа	27
2.3.	Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места	30
2.4.	Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води	30
2.5.	Източници на замърсяване	31
2.6.	Риск от наводнения	37
3.	Отпадъци	41
3.1.	Генерирани отпадъци по видове и източници	50
3.1.1.	Битови отпадъци	50
3.1.2.	Производствени неопасни отпадъци	57
3.1.3.	Строителни отпадъци	60
3.1.4.	Опасни отпадъци	68
3.2.	Съществуващи практики за събиране и третиране на отпадъци	68
3.2.1.	Съществуващи практики за събиране и транспортиране на отпадъци	67
3.2.2.	Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци	69
3.3.	Стари замърсявания с битови и други отпадъци на територията на общината	70

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

3.4.	Рискове за замърсяване от депонирането на отпадъците	70
4.	Почви, минерални ресурси	77
4.1.	Почви	77
4.1.1.	Замърсяване на почвите	79
4.2.	Минерални ресурси	81
5.	Защитени природни територии, защитени зони и биоразнообразие	81
5.1.	Защитени природни територии	81
5.2.	Защитени местности	84
5.3.	Регистър на защитените зони на територията на Общината	85
5.4.	Лечебни растения -ПОДПРОГРАМА	99
5.5.	Горско стопанство	113
5.6.	Биоразнообразие	116
6.	Фактори на околната среда	117
6.1.	Шум	117
6.2.	Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения	120
6.3.	Техническа инфраструктура	126
6.4.	Здраве –околна среда	128
III.	НОРМАТИВНА БАЗА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА	130
IV.	ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	131
1.	Йерархия в управлението по околна среда	131
2.	Отчет за изпълнение на програмата	132
3.	Актуализация на програмата	132
4.	Информация за състоянието на околната среда в община Сунгурларе	132
V.	ПРИЛОЖЕНИЯ : 1. МЕРКИ СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2016-2020г. 2. ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020 – Индикативни мерки 3. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ Програма за управление на отпадъците за периода 2015-2020г. на територията на община Сунгурларе 4. ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ №12-0948/30.08.2014г. 5. ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ №12-1268/12.11.2014г. 6. СПИСЪК НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, ПОПАДАЩИ ПОД РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ	

Списък на използваните съкращения

БДЗП-Българско дружество за защита на птиците
БДУВ-Васейнова дирекция за управление на водите на Черноморски район
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води
ЕО – екологична оценка
ЕЖ - еквивалент жители
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
ЗУЧК-Закон за управление на черноморското крайбрежие
ЗУТ-Закон за управление на територията
ЗТ – защитени територии
ЗЗ- защитени зони
ИПГВР-интегриран план за градско възстановяване и развитие
КАВ-качество на атмосферния въздух
МЗХ- Министерство на земеделието и храните
МРР – Министерство на регионалното развитие
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МРР-Министерство на регионалното развитие
МСП – малки и средни предприятия
НИРД – научно-изследователска и развойна дейност
НПО – неправителствени организации
НПРР – Национален план за регионално развитие
НСИ – Национален статистически институт
НСРР – Национална стратегия за регионално развитие
НКПР – Национална концепция за пространствено развитие
НПР – Национална програма за развитие
NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”
ОПРР 2007-2013г. – Оперативна програма „Регионално развитие”
ОПРР 2014-2020г. – Оперативна програма

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

„Региони в растеж” 2014-2020 г.
ОСР – Областна стратегия за развитие
ОСП – Обща селскостопанска политика
ОПР – Общински планове за развитие
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОУП – общи устройствени планове
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСПВ-пречиствателна станция за питейни води
ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води
РЗИ-Регионална здравна инспекция
РИОСВ - Регионална инспекция по околната среда и водите
РПР – Регионален план за развитие
РСЗ – Регионална служба по заетостта
СОЗ-санитарно охранителна зона
ЮИР – Югоизточен район
ТБО – твърди битови отпадъци

Въведение

Програмата за опазване на околната среда на Община Сунгурларе 2016-2020 г. е неразделна част от **Общинският план за развитие на Община Сунгурларе за периода 2014-2020г.** - основният планов документ, който определя стратегическата рамка на общината за устойчиво и интегрирано местно развитие. В Плана е записано, че като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие.

Програмата за опазване на околната среда на Община Сунгурларе 2016-2020 г. се разработва на основание чл.79, ал.1 от **Закона за опазване на околната среда /ЗООС/**.

Основната цел на програмата 2016-2020г. е да спомогне за постигане на устойчиво решаване на съществуващите екологични проблеми и запазване на доброто състояние на околната среда на територията на община Сунгурларе.

Целта на програмата е да осигури изпълнение на такива мерки, които да доведат до:

- Подобряване качеството на живот на населението на общината;
- Опазване и подържане на богатото биологично разнообразие на общината;
- Открояване приоритетите в областта на околната среда и стиковане на общинските мерки с националните програми и стратегии;
- Идентифициране и анализиране проблемите в областта на околната среда, установяване на причините; предлагане на решения и действия за тяхното преодоляване;
- Формулиране на приоритетните и конкретни за общината проблеми, свързани с опазване на околната среда и подобряване на качеството на живот;
- Разумно използване на природните дадености на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- Обединяване на усилията на общинските органи, държавни институции, населението, НПО и бизнеса на територията на

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

общината за решаване на проблемите свързани с опазване на околната среда;

- Формулиране основните мерки, чрез които Общината следва да изпълнява задълженията си и да реализира правомощията си, делегирани от нормативните актове в областта на околната среда;
- Умело използване на пазарните условия и насочване на частните интереси към отстраняване на негативните последици и преди всичко към създаване на интерес за превантивни мерки;
- Аргументиране проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- Оптимално използване на ограничените финансови и човешки ресурси и съсредоточаването им за решаване на най-приоритетните и належащи проблеми свързани с опазване на околната среда на територията на Общината.
- Да ускори процеса на интеграция на Община Сунгурларе в европейските структури.

Програмата за опазване на околната среда на община Сунгурларе 2016-2020г. е подчинена на приоритетите на *Националната стратегия за околна среда за страната*. Националната стратегия за околна среда /НСОС/ е създадена в отговор на обществената потребност от осъществяване на планова, открита и предсказуема политика в областта на околната среда. В нея е записано, че опазването на околната среда е свързано с прилагането на следните фундаментални принципи:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяването пред последващо отстраняване на вредите;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информирание на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхранение и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване качеството на околната среда в замърсените и увредени райони;
9. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионални политики за развитие на икономическите и обществени отношения;
10. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Периодът на разработване и изпълнение на Програма 2016-2020г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Програмата за опазване на околната среда на Община Сунгурларе 2016-2020г. съвпада с разработените и приети национални и регионални програми 2020.

Тя също е разработена за дългосрочния период 2016-2020 год., **като препоръката е да се актуализира на всеки 3 години**, за да има възможност да се плануват и осигуряват навреме необходимите средства за изпълнение на предстоящи проекти и дейности. Освен това като отворена система, следва периодичната ѝ актуализация и по отношение на непрекъснато актуализиране и усъвършенстване на нормативната база на европейско и национално ниво.

Програмата за опазване на околната среда на Община Сунгурларе 2016-2020г. е съобразена с приоритетите на:

Национална програма за развитие :България 2020;

Национална стратегия по околна среда;

Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022 г.;

Областна стратегия за развитие на област Бургас 2014-2020 - Трети работен вариант ;

Национална програма за защита при бедствия 2014-2018г.;

План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021г.

Проект на План за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление на водите 2016-2021г.

Изготвянето на Плана за действие 2016-2020г. се основава на направения SWOT анализ в настоящата програма .

Известно е, че SWOT анализа първоначално е разработен за целите на фирменото планиране, но този тип анализ се е превърнал в неразделна част от стратегическото планиране в програмен период 2007-2013 г. И продължава и на този етап.

I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

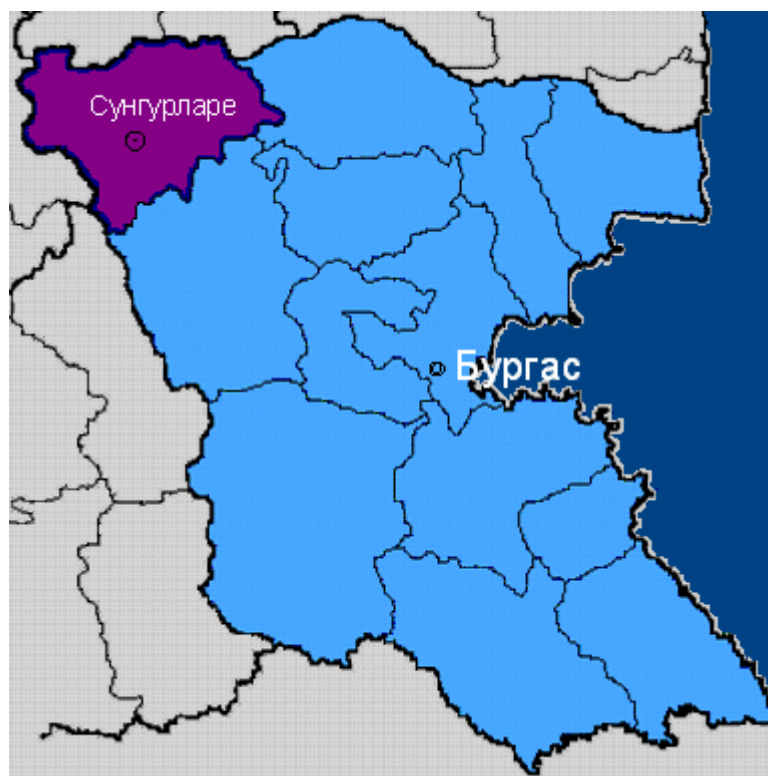
/СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ/

ЦЕЛТА НА АНАЛИЗА СЪГЛАСНО МЕТОДИЧЕСКИТЕ УКАЗАНИЯ НА МОСВ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА) Е ДА СЕ ОПРЕДЕЛИ СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ПОРЕДИЦА ФАКТОРИ, КОИТО ИМАТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА, ДА СЕ АНАЛИЗИРАТ ТЕНДЕНЦИИТЕ НА РАЗВИТИЕ ЗА ВСЕКИ ОТ ФАКТОРИТЕ И ДА СЕ ИДЕНТИФИЦИРАТ ПРИЧИНИТЕ. ТОЗИ РАЗДЕЛ ВКЛЮЧВА:

- СЪБИРАНИТЕ ДАННИ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОТДЕЛНИТЕ ФАКТОРИ,

- АНАЛИЗА НА БАЗАТА ДАННИ ПО ФАКТОРИ
- ФОРМУЛИРАНЕ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ ПО ФАКТОРИ
- ПРОБЛЕМИТЕ, ПРИЧИНИТЕ, КОИТО ГИ ОБУСЛАВЯТ И ПОРАЖДАТ/ТЕХНИЧЕСКИ, ОРГАНИЗАЦИОННИ, УПРАВЛЕНСКИ, РЕСУРСНИ, ИНФОРМАЦИОННИ И Т.Н./.

1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ И ТЕРИТОРИАЛНО - АДМИНИСТРАТИВНИ ФАКТОРИ. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ СПРЯМО ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА. СЪСЕДНИ ОБЩИНИ

Основни факти за Община Сунгурларе

Регион: Югоизточен планов регион на България

Област: област Бургас

Община: община Сунгурларе

Геогр. ширина: **42.7669983**

Геогр. дължина: **26.7830009**

Надморска височина: **400 м**

Община Сунгурларе е разположена в югоизточната част на България и е включена в административно-териториалните граници на Бургаска област. На север граничи с общините Върбица и Смядово, на запад – с община Котел, на югозапад – с община Стралджа, на юг – с община Карнобат и на изток – с община Руен. Общата и площ е 795.5 кв. км, което

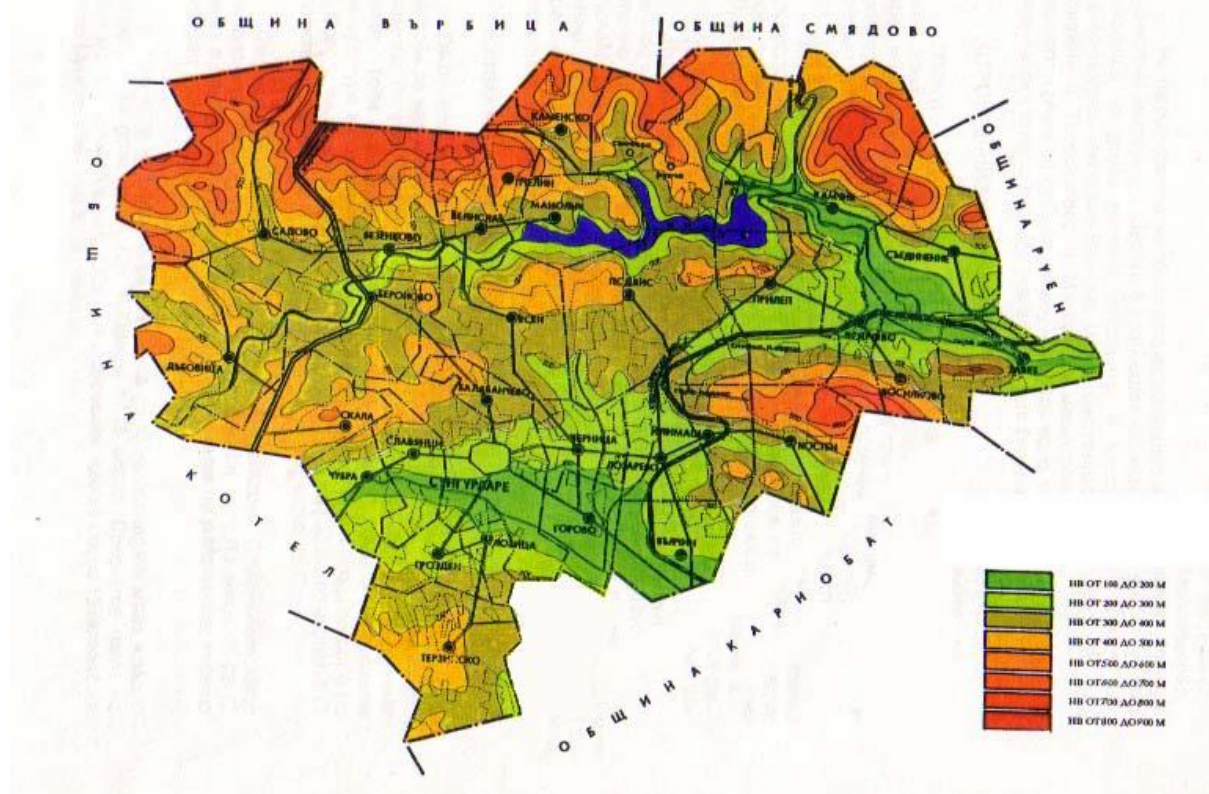
представлява 10.6% от територията на областта. Тя е втора по големина в областта и заема 26-то място с административен център - град Сунгурларе и 27 села. По-големи населени места с население над 800 души са селата Манолич, Съединение и Лозарево. Голяма част от територията е слабо населена. В края на 2012 г. населението наброява 12 559 души.

2. РЕЛЕФ

В морфографско отношение, релефът на община Сунгурларе обхваща източната част на младите Старопланински нагъвания и е разнообразен.

Районът на община Сунгурларе представлява богато съчетание от планински и равнинен релеф. Средната надморска височина е 352.7 м. Територията заема част от Източна Стара планина с долината на р. Луда Камчия и северната част на Карнобатско поле по горното течение на р. Мочурица. На север се включват и южните склонове на Котленско - Върбишкия дял на Стара планина (800 м). Общината има разнообразен релеф, поради което в отделните пунктове се наблюдава чувствителното различие в режима на климатичните елементи.

Богатото съчетание от планински, полупланински и равнинен релеф, благоприятстват развитието на земеделие, животновъдство, горско стопанство и не на последно място туризъм. Релефът на територията в комбинация с други природни дадености и ресурси (почви, води, гори и др.) предоставят изключителна възможност за икономическо развитие на общината.

3. КЛИМАТ

Климатът е умерено континентален. Характеризира се с мека зима, ранна пролет, умерено лято и топла есен. Валежите са недостатъчни. Не падат големи снегове, а и рядко навалива равен сняг. Поради силните северозападни и североизточни ветрове се образуват преспи.

За охарактеризиране на климата в района на общината е ползвана класификацията на Събев-Станев(Климатичните райони на България и техният климат-1959г.)

Температурен режим

Средната годишна температура се движи от 8°C за високите части на Задбалканския(климатичен район) до 12,5°C(за най-ниските части на Климатичен район на Източна Средна България).

Зимата е сравнително мека, средната януарска температура за по-ниските части е 0°C-1°C, за по-високите части е от минус 2°C до 0°C.

Валежен режим

Валежите са твърде неравномерно разпределени. За годишното им разпределение е характерно по-голямата сума на валежите във високите части и долината на река Луда Камчия, отколкото в долината на р. Мочурица. Част от валежите през студеното полугодие падат във вид на

=====
сняг. Снежната покривка е сравнително неустойчива. Макар сравнително добре обезпечен по отношение на влагата районът през пролетта и лятото в отделни дни бива подложен на продължителни и интензивни засушавания.

През лятото засушаванията достигат до 30 и повече дни.

Годишната сума на валежите се движи от 550-800мм/кв.м. за Задбалканския нископланински климатичен район до 500-620мм/кв.м. за Климатичния район на Източна Средна България.

Снежна покривка

Характерна за зимния период е сравнително неустойчивата снежната покривка.

Средният брой на дните със снежна покривка е 20 дни, а средната и дебелина е 10см.

Влажност на въздуха

По данни от най-близките ХМС:

- за станция Люляково, средната абсолютна влажност на въздуха е: януари-5,4мб, април-8,9мб, юли-16,4мб, октомври-10,8мб и средно годишно-104,0мб.

- за станция Карнобат, средната абсолютна влажност на въздуха е: януари-5,6мб, април-9,1мб, юли-16,9 мб, октомври-11,1мб и средно годишно-10,9мб.

Средната относителна влажност на въздуха е:

- за станция Люляково, средната абсолютна влажност на въздуха е: януари-77%, април-66%, юли-64%, октомври-73% и средно годишно-40%.

- за станция Карнобат, средната абсолютна влажност на въздуха е: януари-84%, април-73%, юли-64%, октомври-75 и средно годишно-75%.

Ветрове

Преобладаващите ветрове в района на община Сунгурларе през есента и зимата са предимно северозападните, а през пролетта и лятото са североизточните. Северозападните ветрове са предимно слаби със скорост 1-5м/сек. Силни ветрове духат през зимата.

Скоростта на вятъра в течение на годината значително се мени. През зимата и пролетта тя е по-голяма – 5 м/сек и понякога надвишава 20м/сек., а през лятото - около 2 м/сек.

4. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

На територията а Общината са разкрити находища а строителни и инертни материали. Засега в границата ѝ не са отбелязани находища на други полезни изкопаеми. В близост до нея се намира желязно рудното находище Раклица, медни местонаходища – Г. Александрово, Бояджик и Трапоклово и манганово местонахождение Глушник. Всички местонахождения засега са непроучени. При едно евентуално доказване на промишлени запаси, те биха оказали влияние върху микрорайона.

=====

Глини. На територията на общината има много находища на глини, които са много добра суровина за производство на грубо керамични изделия и керемиди. По –важните находища са при ж.п. спирка „Петър Берон”. Необходими са допълнителни геоложки проучвания в района на река Потамишка, селата Черница, Лозарево, Везенково и град Сунгурларе.

Инертни материали(пясък, чакъл). Има наличие на значителни количества по терасите на р. Луда Камчия, р. Потамишка, Коджа дере, Батин дере, Азмак и др. Чакълите са отложени главно по левите притоци на р. Луда Камчия.

Ломен строителен камък и трошен чакъл. Такива материали има при селата Подвис, Прилеп, източно от Ведрово, Лозарево и др. Еоценските пясъчници се използват за стълбове, бордюри, за строеж на мостове, километражни камъни, настилки и др. Кариери се разработват по Коджа дере, Батин дере, около селата:Подвис, Прилеп, Завет и др.

Камък за облицовъчни плочи. Кариера за добив има край с. Дъбовица.

Варовик за варопроизводство-находища се намират при селата Прилеп, Подвис, Лозарево.

5. КМЕТСТВА И НАСЕЛЕНИ МЕСТА

Градове, села, квартали и курорти в община Сунгурларе:

Село Берово, Село Босилково, Село Черница, Село Чубра, Село Дъбовица, Село Есен, Село Горово, Село Грозден, Село Камчия, Село Климаш, Село Костен, Село Лозарево, Село Лозица, Село Манолич, Село Пчелин, Село Подвис, Село Прилеп, Село Садово, Село Съединение, Село Скала, Село Славянци, Град Сунгурларе, Село Терзийско, Село Ведрово, Село Велислав, Село Везенково, Село Вълчин, Село Завет.

Институциите в Община Сунгурларе са съсредоточени в следните кметства с кметски наместници в следните населени места: Подвис, Дъбовица, Съединение, Славянци, Берово, Грозден, Терзийско, Чубра, Черница, Ведрово, Горово, Манолич, Садово, Костен, Завет, Камчия, Везенково, Климаш, Босилково, Лозарево, Есен, Велислав, Вълчин, Прилеп.

Община Сунгурларе има разработен актуален Общински план за развитие 2014-2020г. Той съдържа SWOT-анализа, който позволява точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Те позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието на общината. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодоляни.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
•екологично чисти територии и запазена околна среда •защитени зони и територии •наличие на природни забележителности •наличие на културно-исторически обекти •богато биоразнообразие •голям горски ресурс •находища на строителни и инертни материали •големи площи обработваема земя • силно развито лозарство и зърнопроизводство •добре развита хранително-вкусова промишленост •добре развити социални дейности и услуги •добро състояние на образователната материално-техническа база •изградени съобщителни мрежи •добре изградени пътни и железопътни транспортни мрежи •организиран междуселищен транспорт •голям капацитет на електроенергийната преносна система и добро •електроснабдяване •наличие на магистрален газопровод •наличие на хидромелиоративна система	•отдалеченост от важни транспортни артерии и индустриални центрове •икономически спад в структуро определящи отрасли •слаба организираност и сдружаване на местните производители •не достатъчно внедряване на нови технологии в производствените предприятия •остарял и амортизиран сграден фонд •липса на капацитет сред местния бизнес •нисък процент на усвояемост на средства от национални и европейски проекти и донорски програми •ограничени външни инвестиции неефективност при използване на общинските активи • висока безработица •ниски доходи на заетите •обезлюдяване на малките населени места •застаряване на населението •ниска раждаемост •отрицателни миграционни процеси •ниско ниво на здравно обслужване •не добре развити ИКТ в образованието •недостатъчни спортни клубове и мероприятия •амортизирана пътна инфраструктура и не доизградена и износена улична мрежа неефективно улично осветление •амортизирана водопроводна мрежа •липса на канализация в някои населени места •благоустройствени проблеми и неподдържани зелени площи •неактуализирани устройствени планове на някои населени места •липса на подземен кадастър •силна концентрация на административния, икономически и социален живот в общинския център •липсват контролни пунктове за измерване състоянието на околната среда •голям брой нерегламентирани сметища и липса на организирано

	сметосъбиране и сметоизвозване в някои населени места

II. АНАЛИЗ НА ДИНАМИКАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

Съгласно Закона за опазване на околната среда "Околна среда" е комплекс от естествени и антропогенни фактори и компоненти, които се намират в състояние на взаимна зависимост и влияят върху екологичното равновесие и качеството на живота, здравето на хората, културното и историческото наследство.

Компонентите на околната среда са: атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи.

Факторите, които замърсяват или увреждат околната среда, могат да бъдат: естествени и антропогенни вещества и процеси; различни видове отпадъци и техните местонахождения; рискови енергийни източници - шумове, вибрации, радиации, както и някои генетично модифицирани организми.

Територията на община Сунгурларе се характеризира с добри показатели по отношение състоянието на параметрите на околната среда. Едно от предимства на общината е чистата природа, което е предпоставка за производствени и селскостопански дейности в екологично запазена среда. На територията на общината няма контролни пунктове и система за измерване на състоянието на компонентите на околната среда – въздух, води, почви, шум и др., което не дава пълна и регулярна представа за състоянието на околната среда. Състоянието на околната среда в община Сунгурларе е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите ѝ, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с поредицата от специализирани закони за управление на околната среда, приети през последните години за сближаване със законодателството на ЕС.

=====

1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ (КАВ)

"Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Главни компоненти на атмосферния въздух, които оказват съществено влияние върху физичните и химичните процеси в атмосферата и въздействат върху живите организми са азотът, кислородът, въглеродния диоксид и водната пара.

Факторите, влияещи върху състоянието на атмосферния въздух биват основно климатични и метеорологични. Това са:

- Слънчевото греене;
- Облачността;
- Топлинните условия;
- Влажността на въздуха, мъгла;
- Валежите;
- Вятъра.

Понятието „качество на атмосферния въздух“ е дефинирано в българското екологично законодателство със Закона за чистотата на атмосферния въздух. В Допълнителни разпоредби на Закона се посочва, че „Качество на атмосферния въздух“ е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход”.

Замърсяването на атмосферния въздух е постъпване на вредни вещества(замърсители) в него.

Проблемът „замърсяване на въздуха“ има три основни компонента:

- източници на емисии замърсяващи вещества;
- атмосферата, в която се осъществява транспортиране, разпространение и химична трансформация на замърсителите, а също така и очистване от тях;
- рецептори, разположени близо до земната повърхност.

Замърсяването на атмосферния въздух се разглежда в глобален, регионален и локален аспект.

В глобален аспект проблемът е свързан с изтъняване на озоновия слой и увеличаване на концентрацията на парникови газове.

На регионално ниво замърсяването е свързано с пренос на замърсители от основни промишлени райони към други райони, където се утаяват или се проявяват като киселинни дъждове. Киселинните дъждове се отразяват неблагоприятно върху екосистемите и земеделските култури.

В локален аспект проблемите са свързани със замърсяване на атмосферния въздух от индустриалните обекти, натоварени пътища, районите около летищата и др.

„Вредни физически фактори” са енергиите, внесени в атмосферния въздух като: топлина, шум, вибрации, електромагнитни полета, лъчения и др.

1.1. ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЗАКОНОДАТЕЛНАТА И НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ПО КОМПОНЕНТ АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ, КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗПЪЛНЯВАТ ОТ КМЕТА НА ОБЩИНАТА, СЪОТВЕТНО ОТ ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА

ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНСКИТЕ ОРГАНИ ПРОИЗТИЧАТ ОТ ЗАКОНА ЗА ЧИСТОТАТА НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ, ОБН., ДВ, БР. 45 ОТ 28.05.1996 Г., В СИЛА ОТ 29.06.1996 Г., ПОСЛ. ИЗМ. И ДОП., БР. 101 ОТ 22.12.2015 Г., В СИЛА ОТ 22.12.2015 Г.

С прилагането на този закон се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- » да се подобри качеството на въздуха, чрез регулиране на вредните емисии;
- » да се упражни качествен контрол в/у определените показатели и норми на качеството на атмосферния въздух;
- » регулиране на управлението, контрола и наблюдението на качеството на атмосферния въздух;
- » подобряване управлението и непосредствения контрол върху обектите с източници на емисии;
- » повишаване ролята на общините за ограничаване уреждането върху здравето на местното население при повишени концентрации на вредни вещества;
- » да се предотвратят вредни изменения в качеството на въздуха;
- » да се гарантират и защитят здравето и живота на гражданите, и културните паметници от увреждане.

Съгласно чл. 19, (2) на ЗОЧАВ, Общинските органи и регионалните инспекции по околната среда и водите осъществяват контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на тяхната територия.

Съгласно чл. 9, Министърът на околната среда и водите съвместно със съответните заинтересувани министри издава наредби, с които утвърждава норми за емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

Нормите за емисии се разработват с оглед на осигуряване качеството на атмосферния въздух, отговарящо на нормите за вредни вещества (замърсители)

В зависимост от условията на територията на дадена община могат да бъдат определени по-строги норми за допустими емисии за обекти и дейности в определени общини, райони или селищни образувания от тези, утвърдени с наредбите.

Нормите се определят въз основа на мотивирано предложение на кмета на общината до министъра на околната среда и водите, одобрено с решение на общинския съвет.

Чл. 16. (1) Преди разрешаване ползването на строежите инвеститорът на съответните обекти предоставя на представителите на общинските органи и на Министерството на околната среда и водите в приемателната комисия:

1. протоколи за изпитването на отделните апарати, възли и участъци на пречиствателните съоръжения;
2. протоколи за технологично изпитване при регламентирано натоварване на пречиствателните съоръжения (инсталации);
3. протоколи за измерените емисии;
4. инструкции за експлоатация и контрол на пречиствателните съоръжения;
5. списък на отговорните лица за опазване на околната среда на обекта и за експлоатацията и контрола на отделните пречиствателни съоръжения.

(2) Въз основа на предоставената информация и на допълнителни проучвания (проверки, измервания, преглед на проекти и др.) представителите на общинските органи и на Министерството на околната среда и водите дават съгласие или мотивиран отказ за разрешаване ползването на съответните строежи.

Чл. 18а. Лицата, които пускат течни горива на пазара, са длъжни да осигурят и да гарантират съответствието им с изискванията за качество, определени в наредбата по чл. 8, ал. 1.

Съгласно чл. 20 на Закона, Качеството на атмосферния въздух се следи чрез националната система за наблюдение, контрол и информация върху състоянието на околната среда на Министерството на околната среда и водите.

(2) **Общинските органи съгласувано с министъра на околната среда и водите могат да изграждат местни системи за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух в райони на тяхната територия.**

Съгласно Закона, Условията и редът за разработване на програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

по чл. 6 и на оперативния план за действие се определят с Наредбата за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Нормите за нивата на замърсителите се дават с **Наредба №12 от 15 юли 2010г.** за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, издадена от Министерството на околната среда и водите и Министерството на здравеопазването и в сила от 30.07.2010г. (обн. ДВ. бр.58 от 30 Юли 2010г.) и Наредба №14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места от 23.09.1997г.

1.2. АНАЛИЗ НА КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

През 2001г., след извършване на предварителна оценка на нивата на замърсителите, МОСВ утвърди 119 района за оценка и управление качеството на атмосферния въздух в страната(РОУКАВ) и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяване.

Съгласно Заповед № РД-1046/03.12.2010 г. на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на списък с райони за оценка и управление на КАВ – РОУКАВ –Югоизточен, включващ Общините Бургас, Камено, Несебър, Средец, Карнобат и Айтос са определени като райони, в които нивата на замърсителите – ФПЧ10 превишават установените норми.

На територията на РИОСВ-Бургас общински програми за намаляване на нивата на замърсителите (ФПЧ10) по чл. 27, ал. 1 от ЗЧАВ, са разработили и шестте общини.

Община Сунгурларе не е включена като район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 на МОСВ) община Сунгурларе попада в “райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.”

На този етап не може да се каже какви са тенденциите за концентрациите на вредни вещества в атмосферния въздух на територията на общината и отговарят ли те на Наредба №14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места от 23.09.1997г., тъй като продължава тенденцията :

- липсва постоянен пункт за мониторинг на въздуха на територията на общината;

- няма данни от постоянен мониторинг на атмосферния въздух;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

- няма данни от постоянен мониторинг за замърсяването на въздуха и относителния дял на промишлеността, комунално-битовия сектор и транспорта.

Слаба страна на общината е осъществяването на контрол и управление на дейностите, свързани с осигуряване чистотата на въздуха на територията ѝ(изискване на ЗЧАВ).

За подобряване качеството на въздуха в Общински план за развитие 2014-2020г. е записано, че е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нов енергиен източник за промишлеността, обществения сектор и бита. Глобално решаване на проблема може да се търси само с газифициране на гр.Сунгурларе.

Предоставени са данните от извършени наблюдение през 2014г. по заявка на РИОСВ-Бургас с възлагателно писмо изх. № РД-04-163/07.08.2014 г.,която е заявила пред РЛ- Стара Загора да извърши изпитване на Атмосферен въздух – Мобилна автоматична станция – КАВ в пункт Автогара –гр. Сунгурларе Приложени са протоколите от изпитването, извършено на 26.08.2014г. - 30.08.2014г. и на 13.11.2014г. - 17.11.2014г.

ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ № 12-1268 От 17.11.2014 г.

1. Атмосферен въздух – Мобилна автоматична станция - КАВ

(наименование на продукт – идентификация)

2. Резултати от изпитването:

№ по ред	Вид на изпитване/ характеристика	Единица на величината	Стандарти/ валидирани методи	Код (№) на извадката по вх.-изх. дневник	Резултати от изпитването (стойност, неопределеност)	Стойност и допуск
1	2	3	4	5	6	7
1.	Озон	µg/m ³	БДС EN 14625:2012	4001	Съгл. Прилож.1 U= 3,60 %	Мах.средно часова стойност 180#
2.	Въглероден оксид	mg/m ³	БДС EN 14626:2012	4001	Съгл. Прилож.1 U= 3,75 %	Мах.8-часова средна стойност 10#
3.	Азотен оксид	µg/m ³	БДС EN 14211:2012	4001	Съгл. Прилож.1 U= 3,74 %	-
4.	Азотен диоксид	µg/m ³	БДС EN 14211:2012	4001	Съгл. Прилож.1 U= 3,74 %	Мах.средно часова стойност 200#
5.	Серен диоксид	µg/m ³	БДС EN 14212:2012	4001	Съгл. Прилож.1 U= 3,70 %	СДПДК – 125# МЕПДК – 350 #
6.	ФПЧ ₁₀	µg/m ³	БДС EN 14907:2006	4001	Съгл. Прилож.1 U= 14,7 %	СДПДК – 50 #
7.	Метанови въглеводороди	mg/m ³	ВВЛМ 2303/2011	4001	Съгл. Прилож.1 U= 2,4 %	-
8.	Неметанови въглеводороди	mg/m ³	ВВЛМ 2303/2011	4001	Съгл. Прилож.1 U= 2,4 %	-
9.	Сероводород	mg/m ³	ВВЛМ 2301/2011	4001	Съгл. Прилож.1 U= 6 %	СДПДК – 0,003 ## МЕПДК – 0,005 ##
10.	Амоняк	mg/m ³	ВВЛМ 2302/2011	4001	Съгл.	СДПДК – 0,100 ##

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

					Прилож.1 U= 7,6 %	МЕПДК– 0,250 ##

Легенда: СДПДК – Средно денонощна пределно допустима концентрация
 МЕПДК – Максимално еднократна пределно допустима концентрация
 # – Наредба №12/15.07.2010г. - за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.
 ## – Наредба № 14/23.09.1997г. – за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

Забележки: 1. Резултатите от изпитванията се отнасят само за изпитваната извадка.
 2. Извлечения от изпитвателния протокол не могат да се размножават без писмено съгласие на лабораторията за изпитване.
 3. Резултатите от изпитването са представени в Приложение №1, което е неразделна част от протокола.

ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ № 12-0948 От 30.08.2014 г.

1. Атмосферен въздух – Мобилна автоматична станция - КАВ
 (наименование на продукт – идентификация)

2. Резултати от изпитването:

№ по ред	Вид на изпитване/ характеристика	Единица на величината	Стандарти/ валидирани методи	Код (№) на извадката по вх.- изх. дневник	Резултати от изпитването (стойност, неопределеност)	Стойност и допуск
1	2	3	4	5	6	7
1.	Озон	µg/m ³	БДС EN 14625:2012	2852	Съгл. Прилож.1 U= 3,60 %	Мах.средно часова стойност 180#
2.	Въглероден оксид	mg/m ³	БДС EN 14626:2012	2852	Съгл. Прилож.1 U= 3,75 %	Мах.8-часова средна стойност 10#
3.	Азотен оксид	µg/m ³	БДС EN 14211:2012	2852	Съгл. Прилож.1 U= 3,74 %	-
4.	Азотен диоксид	µg/m ³	БДС EN 14211:2012	2852	Съгл. Прилож.1 U= 3,74 %	Мах.средно часова стойност 200#
5.	Серен диоксид	µg/m ³	БДС EN 14212:2012	2852	Съгл. Прилож.1 U= 3,70 %	СДПДК – 125# МЕПДК – 350 #
6.	ФПЧ ₁₀	µg/m ³	БДС EN 14907:2006	2852	Съгл. Прилож.1 U= 14,7 %	СДПДК – 50 #
7.	Метанови въглеводороди	mg/m ³	ВВЛМ 2303/2011	2852	Съгл. Прилож.1 U= 2,4 %	-
8.	Неметанови въглеводороди	mg/m ³	ВВЛМ 2303/2011	2852	Съгл. Прилож.1 U= 2,4 %	-
9.	Сероводород	mg/m ³	ВВЛМ 2301/2011	2852	Съгл. Прилож.1 U= 6 %	СДПДК – 0,003 ## МЕПДК – 0,005 ##
10.	Амоняк	mg/m ³	ВВЛМ 2302/2011	2852	Съгл. Прилож.1 U= 7,6 %	СДПДК – 0,100 ## МЕПДК– 0,250 ##

Легенда: СДПДК – Средно денонощна пределно допустима концентрация
 МЕПДК – Максимално еднократна пределно допустима концентрация
 # – Наредба №12/15.07.2010г. - за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.
 ## – Наредба № 14/23.09.1997г. – за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места.

Забележки: 1. Резултатите от изпитванията се отнасят само за изпитваната извадка.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

- =====
2. Извлечения от изпитвателния протокол не могат да се размножават без писмено съгласие на лабораторията за изпитване.
 3. Резултатите от изпитването са представени в Приложение №1, което е неразделна част от протокола.

В приложение са дадени пълните копия на протоколи от направените измервания.

По данни от Общински план за развитие на община Сунгурларе 2014-2020г. химическите замърсявания на околната среда в община Сунгурларе за периода 2007-2010г. са:

година	серни оксиди	азотни оксиди	неметанови летливи и органични съединения	метан	въглероден оксид	въглероден диоксид	двуазотен оксид	амоняк
2007	4,1	2,3	10,0	2,4	0,1	1 392,4	0,0	0,0
2008	0,9	1,9	13,0	1,9	0,0	1 952,0	0,1	0,0
2009	0,8	1,4	13,2	1,5	0,0	1 447,9	0,0	0,0
2010	0,9	1,5	14,6	1,2	0,1	1 625,0	0,1	0,0

Мерки:

1. Общината съгласувано с министъра на околната среда и водите да проучи възможността за изграждане на система за наблюдение и контрол на качеството на атмосферния въздух в района на територията си(ЗЧАВ);

Станциите от националната система и от местните системи за наблюдение и контрол върху състоянието на околната среда, както и станциите за трансграничен пренос на замърсяващи вещества и фоново качество на въздуха са публична държавна или общинска собственост.

2. Общината съгласувано с органите на Министерството на вътрешните работи да организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед осигуряване качество на атмосферния въздух, отговарящо на установените норми за вредни вещества (замърсители) по чл. 6 на ЗЧАВ.

За Община Сунгурларе – основни източници на емисии са:

- “Винекс Славянци”АД с.Славянци – производство и съхранение на високо и ниско алкохолни напитки с цехове в гр. Сунгурларе, с.Лозарево, с.Славянци; В горивните инсталации на дружеството използваното течено гориво е заменено с природна газ.

- “Птицекланница Чубра” – разфасовка и производство на продукти от птиче месо;

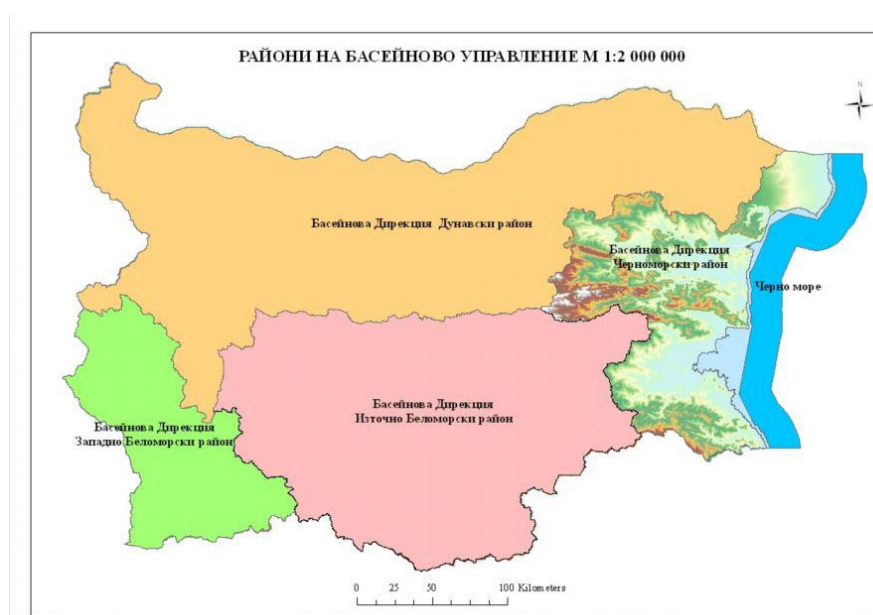
- „Леястом“ ЕООД гр. Сливен – леене на черни метали;
- На територията на Община Сунгурларе са разположени шест бензиностанции, от които 3 бр. са в съответствие и три газстанции.

2. ВОДНИ РЕСУРСИ

Общината разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници . През нея протичат река Мочурица и река Луда Камчия, на която е построен язовир Камчия. Той снабдява с питейна вода по - голямата част от Бургаска и Варненска област. На територията на общината има 46 микроязовира.

Общината попада на територията на област Бургас, която административна област е включена в Черноморския басейнов район и част в Източно беломорския басейнов район.

Територията ѝ се контролира от РИОСВ-Бургас обхваща част от Басейнова Дирекция за Черноморски район (БДЧР) с център Варна и Басейнова Дирекция Източнобеломорски район (БДИБР) с център гр. Пловдив.

Водните ресурси на територията на РБългария се формират предимно от външен приток и са неравномерно разпределени на територията на страната.

Водните ресурси се характеризират с някои специфични особености неизчерпаемост, неравномерно разпределени във времето и пространството, и са в тясна връзка и единство на всички води в природата.

Фактори за формирането и режима на водите в община Сунгурларе:

-Климатични фактори

=====

-Фактори на постилащата повърхнина:релеф, геоложки строеж и скален състав

-Почвена и растителна покривка

-Хидрографски особености на речните басейни

-Антропогенни фактори.

От гледна точка на опазването на околната среда и нейните компоненти, основно значение имат антропогенните фактори.

Антропогенните фактори се обединяват в групи – дейности, реализирани директно върху речната мрежа /язовири, водохващания, корекции на речните легла, директно заустване на отпадъчни води в реките и др./ дейности, реализирани върху водосборните басейни /напояване, лесо-мелиорациите, агротехнически мероприятия, урбанизация/.

Анализът на водните ресурси на територията на община Сунгурларе е извършен за наличие на :

1. Реки, езера, блата на територията на общината – проектна категория, замърсяване над ПДК по видове замърсяващи вещества и показатели;

2. Минерални води;

3. Подземни води;

4. Язовири (Изкуствени водни тела);

5. Води за къпане.

2.1. ПОВЪРХНОСТНИ ВОДНИ ОБЕКТИ И ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

2.1.1. Повърхностни водни обекти

Най-важната водна артерия на територията на общината е река Луда Камчия.

Река Луда Камчия (L -200.9 km, F-1611.9km²) е с начален приток р. Голямата, която започва течението си от местн. Стария кантон, югоизточно от кота 1106 m по билото Вратник (Хидрологичен справочник...,1958), Сливенска планина. В самото начало има североизток-източна посока, която променя в южна, като тече в западния склон на в. Голямата поляна (811.8 m). Постепенно се ориентира на изток-югоизток. Тече между планините Разбойна и Котленска на север и Сливенска и Сидовска от юг. Образува средно извити меандри. Край с. Дъбовица приема североизточно направление и тече между Върбишка и Карнобатска планина. При с. Берово обръща течението си на запад в малък речен участък, продължава на север-североизток до вливането си в яз. „Камчия”, откъдето завива на югоизток. Образува няколко много силно извити меандри и в северозападните склонове на Камчийска планина приема посока североизток. Десен приток на река Камчия, в която се влива

=====

при с. Цонево. Образува асиметрична речна система-с дълги леви притоци в горната част на водосбора и с по-дълги десни в долното течение.

Река Медвенска (L-25.4km, F-232.3km²) с начален приток р. Калугерица, извира северно от в. Свинера (1005.3m), Котленска планина. Тече на югозапад-юг, заобикаляйки от запад в Кокалана (844.4m). Постепенно се ориентира на изток-югоизток и тече през тясна долина, в която образува водоподо Синия вир(Чъртовец), с височина 6m. Минава през с. Медвен и се влива отляво на р. Луда Камчия при с. Шехово. Образува речна система с няколко първоразрядни притока: р. Черната, ляв, с начало от в. Звънница и тече на юг през дълбока долина: р. Бялата, ляв, започващ източно от в. Грашища и течаща на югоизток между стръмни долинни склонове.

Река Мочурица (L -85,9km, F-1278,3km²) извира от южните склонове на Сидовска планина, местн. Драгиеви калеми, северозападно от с. Мокрен (Хидрологичен справочник...,1958). Първоначално тече на североизток. След с. Славянци завива на югоизток, заобикаля Терзийски баир и се ориентира на югозапад. Влива се в река Тунджа отляво преди гр. Ямбол. Има много голям коефициент на извивност-4.5 (Хидрологичен справочник...,1957). Приема малко на брой притоци.

Останалите водни течения, преминаващи през територията на общината са малки, най-често пресъхващи през лятото долове и са без особено значение за водния баланс и режим на територията на общината.

2.1.2. Подземни водни тела

В зависимост от геоложкия строеж на района са формирани два типа подземни води.

Грунтови води. Залягат в първия водоносен хоризонт. Тук се отнасят водите от всички речни тераси на р. Луда Камчия и р. Мочурица. Районите с този тип води се характеризират със значителна водообилност и се подхранват от водите на реките. В терасите на р. Луда Камчия водите се намират на дълбочина 0-3 м от повърхността.

В терасите на р. Мочурица при гр. Сунгурларе експлоатационните запаси на водите са от 20-30 куб.м/ден. По-големи количества могат да се вземат чрез водохващания, значително отдалечени едно от друго.

Пукнатинни води. Срещат се в северната част на Сунгурларската долина. Това са води, които са привързани към отделни пукнатини в полускалните породи и имат голямо разпространение в седиментите на горната креда, юрата и палеогена. Дренират се от реките и се подхранват от атмосферните валежи. Дебитът им варира от 0,5 л/сек до 1,5 л/сек и порядко 3 л/сек. Изворите имат непостоянен характер с максимум през март и май и минимум през август и септември. Някои от тях пресъхват.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

За отбелязване е изворът в местността ”Старите брясти”, западно от гр. Сунгурларе, който се отнася към териоминералните извори с температура на водата под 20°С и дебит 0,5 л/сек. Спада към т. нар. алкални, сероводородни хипотермални води. Необходимо е да се уточни, каква е възможността за използването им за балнеоложки цели.

Изворът “Бачибунар” – с дебит 2-5 л/сек се използва за водоснабдяване на с.Прилеп и Подвис.

В хидроложко отношение територията на Общината се отводнява от р. Луда Камчия и р. Мочурица. В хидроложката мрежа преобладават тесни речни долини и множество долове, които се вливат в тях. Недостатъчният дебит на водните течения често пресъхва през летния период.

Съгласно Доклад за състоянието на околната среда на територията контролирана от РИОСВ-Бургас за 2015г., състоянието на водните обекти в пунктовете за мониторинг е:

2.1.3. Язовири

На територията на община Сунгурларе се намират следните язовири и състоянието им актуално към 14.03.2014г. е:

№ По ред	Име на язовир	Община	Област	Собственост	Ползувател	Състояние на съоръженията			Състояние на речното легло на 500м след язовирната стена	Забележка
						Язовирна стена	Преливник	ОИ		
198	Гьол дере	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	СД "Вест-Диневи"	задов. 2007; добро 2011	добро 2007; добро 2011	добро 2007; добро 2011	добро 2007	
199	Ведрово/Азмака	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Румяна Лазарова	задов. 2007	добро 2007	добро 2007	задов. 2007	
200	Пунуклука	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Сдружение на ловците и риболовците	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
201	Братова	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов. 2007	задов. 2007	добро 2007	задов. 2007	
202	Връбовец	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
203	Килника	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
204	Папанчев дол	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
205	Камчия	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	държавна	В и К - Бургас	добро 2011	добро 2011	добро 2011	н.д.	за питейно-битово водоснабдяване
206	Касоц	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	задов. 2007	задов. 2007	добро 2007	задов. 2007	
207	Над шосето	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	общината	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
208	Прилеп/ Петър Берон	СУНГУРЛАРЕ	БУРГАС	общинска	Румяна Димитрова	задов. 2007	добро 2007	добро 2007	задов. 2007	

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

209	Раева чешма	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	общинска	Румяна Димитрова	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
210	Кору дере/ Садово	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	общинска	Стоян Георгиев, Живко Трошанов	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
211	Скала 1	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	държавна	"Напоителни системи" ЕАД-клон Черно море	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; добро 2012	добро 2012	язовир с малка язовирна стена; за аквакул тури
212	Скала 2	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	държавна	"Напоителни системи" ЕАД-клон Черно море	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; задов. 2012	добро 2007; добро 2009; добро 2012	добро 2012	за аквакул тури
213	Съединение	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	общинска	Мефкюре Мустафа	добро 2007	добро 2007	добро 2007	добро 2007	
214	Съединение 3	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	общинска	Димитринка Димитрова	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	
215	Съединение 4	СУНГУРЛАРЕ	БУРГА С	общинска	ЕТ "Димета- 91-Николай Киров"	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	

Язовири, попадащи в обсега на Източно беломорски район за басейново управление - Пловдив, които се намират на територията на община Сунгурларе в басейна на река Тунджа и се водят на отчет са:

Язовир Дермен дере, Язовир Лоленска река, Язовир Чучура, Язовир Огнен 2, Язовир Копчешията, Язовир Кафале гьол, Язовир Лозица, Язовир Солака, Язовир Вълчин, Язовир Горово, Язовир Сувон дере-2, Язовир Кайкъ дере, Язовир Геренчето, Язовир Петковец, Язовир Костен, Язовир Сунгурларе, Язовир Балабанчево, Язовир Скаленско езеро, Язовир Климаш, Язовир Есен-1, Язовир Есен-2, Язовир Есен-3, Язовир Черница.

2.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ. ВОДОПРОВОДНА МРЕЖА (ИЗТ. ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020Г.)

Територията на община Сунгурларе разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници. Снабдяването на населените места с питейна вода се осъществява от местни водоизточници и от водоснабдителна система "Камчия".

Общата водоснабденост на населението е напълно реализирана. Всички 28 населени места са водоснабдени, като последно е подобро водоснабдяването на населението с 21%. Изградени са малки водоснабдителни и канализационни системи в селата – Пчелин, Манолич, Велислав, Грозден и Прилеп. Общинският център Сунгурларе, както и останалите населени места са без цялостна изградена канализационна система. Канализационни мрежи има в няколко населени места, поради което в повечето случаи се ползват септични ями. Необходимо е

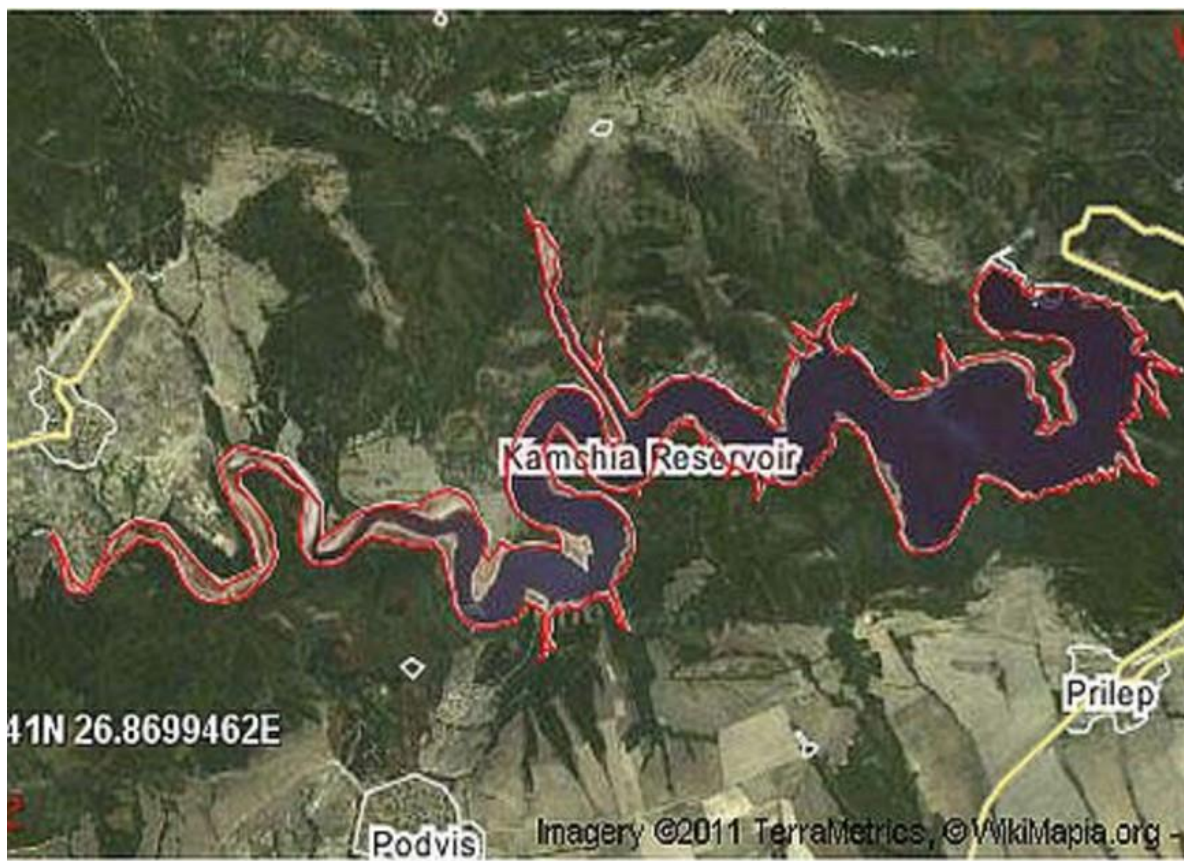
**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

проектиране и строителство на цялата канализационна система и пречиствателна станция за града.

Предстои реконструкция на водопроводна мрежа в с. Подвис” по „Интегриран проект за устойчиво развитие на община Сунгурларе”.

На територията на община сунгурларе се намира язовир „Камчия”.

Язовир „Камчия” е езерен тип L11- големи дълбоки язовири (Годишен доклад за качество на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в обхвата на Черноморски басейнов район, 2015г.).

Язовир “Камчия” е с общ обем 233,550 млн. м³ и е изграден на р. Луда Камчия с местоположение на 3 км над с. Камчия. Оттока при створа на язовира е 5,91 м³/сек. – средно водно количество. Водите се използват за питейно-битово водоснабдяване на гр. Бургас и населени места от общините Бургас, Айтос, Сунгурларе, Карнобат, Камено, Несебър, Поморие, Руен и Созопол. От язовира се водоснабдяват и населени места от Варненския регион. Водоснабдяваното население е над 100 000 жители. “В и К” ЕАД гр. Бургас притежава Разрешително № 308 / 17. 05. 2001 г., продължено № 308 / 20.05.2004 г. и изменено с решение № 256 / 17. 08.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

2010 г. за водоползване до 2,4 м³/сек с режим на водоползване 24 часа, целогодишно.

Проектната категория на язовира за питейно-битово водоснабдяване е определена на основание на Наредба № 12 / 2002 г. със Заповед № РД - 415 / 28. 04. 2004 г. на Министъра на околната среда и водите и тя е А2.

Определената през 2004 г. проектна категория А2 е потвърдена при проведения мониторинг за периода 2015 г., като от физикохимичните показатели над нормата е установено съдържание на амониев йон и цвят.

По Наредба №12 / 2002 г.

Анализът на физико-химичните и микробиологичните показатели от проведения мониторинг през 2015 г. е извършен по задължителни и препоръчителни стойности, съгласно Приложение № 1 на Наредба № 12 / 2002 г.. Резултатите от обработените данни са дадени в Приложение № 2.

По задължителни стойности от изпитаните показатели анализа показва, че има 100% съответствие с изискванията за категория А1.

По препоръчителни стойности анализа показва, че има 92,9 % съответствие с изискванията за категория А1. Стойността на показателите цвят и амониев йон са за категория А2.

Концентрациите са в границите на нормите за категория А2 по препоръчителни стойности (ПС) на: цвят и амониев йон през цялата година по слоеве в дълбочина от 0,0 до 53м

Повърхностните води за питейно-битово водоснабдяване не са оценени по показател остатъчен органичен въглерод, поради липса на норма. Няма определени фонове стойности за района.

□Резултатите от микробиологичните изследвания на водата от язовир „Камчия“ съответстват със стойностите, определени в Приложение №1 от Наредба №12/2002 г. за категория А1 .

По Наредба №Н-4/2012г.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела през 2015 г. е оценено

съобразно утвърдената класификационна система и стандарти за качество (СКОС) за специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 / 14. 09. 2012 г. за характеризирани на повърхностните води, в сила от 05.03.2013 г. Водно тяло с код BG2KA400L024 - яз. „Камчия“ е определено в умерено екологично състояние през 2015 г.

Хидробиологичен мониторинг: добро състояние

Физикохимичен мониторинг: умерено състояние по показател общ азот.

По Директива 2008/105/ЕО и Наредба за СКОС на приоритетните вещества и някои други замърсители, приета с ПМС № 256/ 2011 г.

Резултатите за приоритетните вещества и специфичните замърсители са сравнявани със средногодишните стойности на стандартите за качество (СГС-СКОС) установени съответно в:

□ Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, приета с ПМС № 256 от 01.11.2010 г.

Наредба № Н-4 от 14 септември 2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Не са установени несъответствия със стандартите за качество със СГС-СКОС на данни за приоритетни вещества и специфични замърсители на водите в яз. „Камчия“.

Заключение: *Потвърждава се категорията А2 на язовир “Камчия”, съгласно направения анализ на данните за 2015 г. съобразно изискванията за повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. Това предполага предварителна обработка на ползваните води - механична, химична и дезинфекция.*

2.3. СТЕПЕН НА ИЗГРАДЕНОСТ, СТЕПЕН НА ПОЛЗВАЕМОСТ И СЪСТОЯНИЕ НА КАНАЛИЗАЦИОННАТА СИСТЕМА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

До момента на територията на община Сунгурларе са изпълнени следните ВиК проекти:

- „Инженеринг на вътрешна канализационна мрежа и реконструкция на съществуваща водопроводна мрежа“ в с. МАНОЛИЧ, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС и ДБ

- „Модулна пречиствателна станция за битови отпадъчни води и довеждащ път до модулна станция за битови отпадъчни води, Главен колектор № 1 в участъка от РШ 25 до РШ 28, Главен колектор № 2 в участъка от РШ 21 до РШ 28 и Кабел 1 кV ТЕ 1 – ТР1“ с. МАНОЛИЧ, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС

- „Канализация с. Грозден“ с. ГРОЗДЕН, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС, изпълнен на 60%.

- „Канализация ПСОВ и реконструкция на водопроводна мрежа с. Велислав“ с. ВЕЛИСЛАВ, общ. Сунгурларе – финансиране от ПУДООС, изпълнен на 60%.

За пречистване на отпадъчните води на гр. Сунгурларе е необходимо изграждане на градска ПСОВ.

2.4. СЕЛИЩНИ ПРЕЧИСТВАТЕЛНИ СТАНЦИИ

Общинският център Сунгурларе, както и останалите населени места са без цялостна изградена канализационна система. Канализационната система на гр. Сунгурларе с брой на реалните жители около 4200, е смесена. Степента на изграденост около 20 %. Отпадъчните води към

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====
настоящият момент се заустват без пречистване в р. Мочурица. Необходимо е проектиране и строителство на цялата канализационна система и пречиствателна станция за града.

Канализационни мрежи има в няколко населени места, поради което в повечето случаи се ползват септични ями.

Канализационна система на с. Манолч, общ. Сунгурларе, обл. Бургас:

Изградена е модулна пречиствателна станция за отпадъчни води за 1800 жители (по плана за перспективно и социално-икономическо развитие на селото). Средноденонощното отпадно количество е $251.10 \text{ м}^3/\text{д}$, а максимално часовото отп. водно количество - $31.17 \text{ м}^3/\text{ч}$.

Пречистените отпадъчни води заустват в опашката на яз. „Камчия”, обл. Бургас в точка на заустване с географски координати: $N42^{\circ}51'57,6''$, $E26^{\circ}48'22,1''$.

Пречиствателното съоръжение е от затворен модулен тип. Модулите работят паралелно, като по този начин се гарантира надеждност при експлоатацията. Проектанта е предвидил 3 еднакви по конструкция модули. Всеки един от модулите включва необходимите степени на пречистване:

- Механично пречистване-напълно автоматизирана финна решетка за задържане на грубите, влачени и плаващи примеси от водата, първично/предварително утаяване на неразтворените, грубосуспендирани примеси от отпадъчната вода посредством първичен утаител;

- Биологично стъпало-биореактор с фиксирана биомаса, работеща в режим на нитрификация и денитрификация, вторичен утаител;

- Обеззаразяване-с цел ликвидиране на останалите патогенни бактерии и предпазване приемника от заразяване-предвидени е да се извършва на изход МПСОВ;

- Физико-химично третиране на отпадъчната вода-поради високите изисквания към показателите на изход МПСОВ и с цел постигането им през студените зимни месеци, респективно редуцирането на фосфата до изискваните емисионни норми е предвидено дозиране на алуминиев сулфат (или др. реагенти) на вход ПСОВ и/или във вторичните утаители.

Модулите са монтирани над земята в затворени контейнери.

Пълната автоматизация на станцията дава възможност при ниски натоварвания да се премине към лек режим на работа-енергоспестяващ.

2.5. ИЗТОЧНИЦИ НА ЗАМЪРСЯВАНЕ

Съгласно Доклад за състоянието на околната среда на територията контролирана от РИОСВ-Бургас за 2015г., състоянието на водните обекти в пунктовете за мониторинг е:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Мрежата за мониторинг на повърхностни води във водосбора на р. Мочурица на територията на РИОСВ-Бургас включва 2 пункта за мониторинг, в които се провежда мониторинг по биологични елементи за качество:

Код на мониторингов пункт	Код на водно тяло	Пункт
BG3TU00697MS2109	BG3TU600R068	Река Мочурица с.Чубра
BG3TU00697MS1109	BG3TU600R068	Река Мочурица гр.Сунгурларе, мост за с. Грозден

Като основни индустриални емитери на р. Мочурица се сочат следните обекти:

- „СИС Индустриес” ООД – Промислен комплекс в с. Венец- предприятие за бутилиране на спиртни напитки и вино. Пречистените отпадъчни води след ЛПСОВ се заустват в открит канал, вливащ се в р. Мочурица.

- „ВИН.С. Индустриес” ООД с. Церковски- на площадката работят спиртоварна фабрика, винзавод и мелничен комплекс. Отпадъчните води след ЛПСОВ се заустват в дренажен канал на яз. Церковски, заустващ в р. Мочурица.

- „Винекс Славянци” АД- цех Сунгурларе в гр. Сунгурларе- зауства производствени отпадъчни води след утаечна система в безименно дере, вливащо се в р. Мочурица

- „Винекс Славянци” АД – цех Лозарево в с. Лозарево- зауства пречистени в ЛПСОВ смесен поток битово-фекални и производствени отпадъчни води в канавка, вливаща се в яз. Петковец.

- „Винекс Славянци” АД – цех Славянци в с. Славянци- зауства битово-фекални и производствени отпадъчни води след утаечна система в канавка в р. Мочурица.

- „Птицекланица Чубра” с. Чубра- месопреработвателно предприятие за бяло птиче месо. Отпаднаците води след ЛПСОВ се заустват в дере, вливаща се в р. Мочурица.

Пунктове на територията на РИОСВ-Бургас, в които и проведен допълнителен мониторинг:

Река Мочурица с.Чубра- пункта е след заустването на смесен поток отпадъчни води (БФОВ и производствени) на „Птицекланица Чубра”. Резултатите от двете пробонабирания през месеците юли и октомври са аналогични. Констатира се умерено състояние по макрозообентос (дънни

макробезгръбначни). Анализът на физико-химичните елементи показва отклонение от нормите за добро състояние по следните показатели: разтворен кислород, БПК, общ азот и общ фосфор при първото пробовземане. При второто пробонабиране е констатирано умерено състояние по електропроводимост, азот нитратен и общ азот. РИОСВ-Бургас отчита, че няма подобрене на състоянието през 2015г. в сравнение с 2014г.

Точкови източници на замърсяване на повърхностните води, по поречия:

Речен басейн река Камчия:

Поречие Река Камчия

Канализационна система на с. Манолч, общ. Сунгурларе, обл. Бургас – отпадъчните води от канализационната система, след ПСОВ с изградени съоръжения за механично и биологично пречистване, се заустват в сухо дере, вливащо се в опашката на яз. Камчия. При първата порверка от страна на РИОСВ-Бургас през 2015 г. са констатирани превишения по показател: азот нитритен; при втората проверка - превишения по показатели: активна реакция рН, ХПК, азот нитратен и общ фосфор.

Речен басейн на река Тунджа:

Поречие река Тунджа

“Винекс Славянци” АД с. Славянци – предприятие за производство на различни видове алкохол и алкохолни напитки – работят 3 цеха: в град Сунгурларе, в с. Славянци и в с. Лозарево.

И за трите цеха има издадени разрешителни за заустване. За цеха в Лозарево има изградена ЛПСОВ за механична и физикохимична обработка, след която отпадъчните води се вливат в яз. Петковец. През 2009 г. е подобрен режима на работа на ЛПСОВ с въвеждането на аерационна система в басейна при очистката. При първата проверка през 2015 г. няма превишение на ИЕО, при втората проверка се констатират незначителни превишения по показател: неразтворени вещества.

Отпадъчните води от цеха в Сунгурларе по тръбопровод след утаечна система се отвеждат до мястото на заустване – безименно дере в южната част на гр. Сунгурларе, вливащо се в р. Мочурица. През 2015 г. са извършени четири проверки на обекта. При първата проверка е констатирано превишение на ИЕО по показатели: БПК5 и ХПК, при втората и четвъртата проверка - няма превишения, при третата – превишение по показател: азот нитритен.

Отпадъчните води от цеха в с. Славянци по тръбопровод, след утаечна система, се отвеждат до мястото на заустване - канавка, вливаща се в р. Мочурица. През 2015 г. са извършени четири проверки на обекта. При първата, третата и четвъртата проверка се констатират превишения на ИЕО по показател: азот нитритен, при втората проверка – по показател: БПК5 и амониев азот.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

“Птицекланица Чубра“ с. Чубра на „Ависпал“ ЕООД – месопреработвателно предприятие за бели меса и предприятие за производство на преработен животински протеин. Отпадъчните води от обекта, след ЛПСОВ, се заустват в дере, вливащо се в р. Мочурица. Обектът работи епизодично, при наличие на заявки. И при четирите проверки няма изтичане и заустване на отпадъчни води на изход от ЛПСОВ. И при четирите извършени проверки през 2015 г. няма изтичане и заустване на отпадъчни води на изход от ЛПСОВ.

Канализационна система на гр. Сунгурларе - брой на реалните жители около 4200,

тип на канализационната мрежа - смесена, степен на изграденост около 20 %. Отпадъчните води към настоящият момент се заустват без пречистване в р. Мочурица.

„Агровин“ ООД – Винарна Шато Сунгурларе, гр. Сунгурларе - смесения поток производствени и битово – фекални отпадъчни води, след ЛПСОВ на Винарна „Шато Сунгурларе“, гр. Сунгурларе, общ. Сунгурларе, се заустват във воден обект: „Кайка дере“. И при четирите проверки, извършени през 2015 г. няма изтичане и заустване на отпадъчни води на изход от ЛПСОВ.

Характеристика на подземните води в обхвата на БДУВ ИБР – Пловдив:

Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води:

На територията на РИОСВ-Бургас са разположени 4 подземни водни тела (по - голяма или по - малка част от тях):

- BG3G00000NQ005 - Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско -Карнобатска котловина

- BG3G00000NQ015 - Порови води в Неоген - Кватернер – Сливенско - Стралджанска област

- BG3G0PzK2Pg027 - Пукнатинни води - масив Шипка – Сливен

- BG3G00000K2031 - Пукнатинни води – Сливенско - Сунгурларска зона

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ-Бургас през 2015 година обхваща 4 хидрогеоложки пункта на територията на община Сунгурларе:

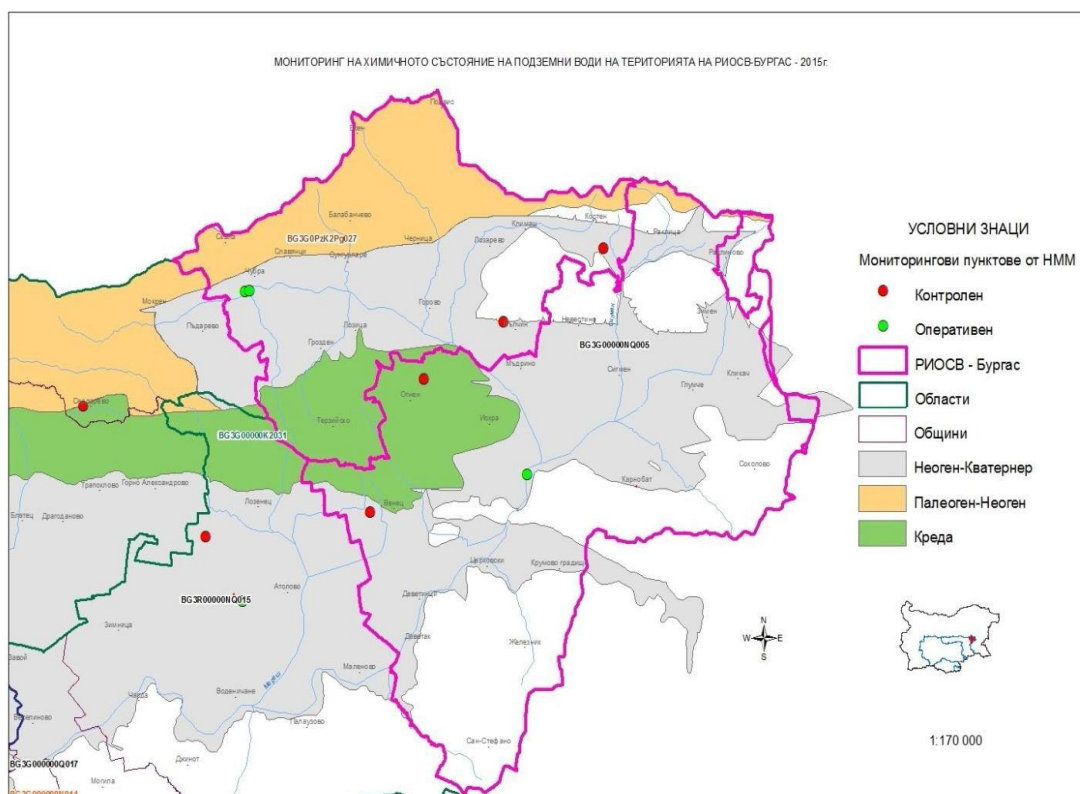
BG3G00000NMP015 - Сондаж - 3, с.Чубра, общ. Сунгурларе (Оперативен мониторинг)

BG3G00000QMP016 - Сондаж, с. Сунгурларе, общ. Сунгурларе (Оперативен мониторинг)

BG3G000prQhMP127 - Извор "Синора", с. Вълчин, общ. Сунгурларе (Контролен мониторинг)

BG3G00000N2MP138 - Извор "Софрониева чешма", с. Костен, общ. Сунгурларе (Контролен мониторинг)

Карта: Мониторинг на химичното състояние на подземни води на територията на РИОСВ-Бургас – 2015 г.

Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела.

Четири мониторингови пункта на територията на РИОСВ-Бургас следят химичното състояние на подземните води в подземно водно тяло BG3G00000NQ005 на територията на общината:

- BG3G000000NMP015
- BG3G000000QMP016
- BG3G000prQhMP127
- BG3G00000N2MP138

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция за управление на водите в Източнореломорски басейн – център Пловдив. Пробите са анализирани в ИАОС - Регионална лаборатория – Бургас. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

1. **I група – основни физико-химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций,

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички тези показатели във всички пунктовете за подземни води четири пъти в годината.

2. **II група – допълнителни физико-химични показатели** – нитритни йони, фосфати, желязо (общо), манган – анализират се всички или отделни показатели в мониторинговите пунктове четири пъти в годината.

3. **III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром – тривалентен, хром - шествалентен – анализират се всички или отделни показатели в мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.

4. **IV група – органични вещества** – манкоцеб, циперметрин, хлорпирифос-етил, дифенокназол, тиаметоксам, прокиназит, метсулфурон, имазамокс, трибенурон – предвидено е еднократно през годината да се извършват анализи на всички тези показатели в мониторингов пункт при гр. Карнобат.

Резултатите се сравняват с прагови стойности (ПС) (определени по реда на чл. 118б от Закона за водите) на отделните показатели, а също и със стандарт съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (изм. ДВ, бр. 28 от 19.03.2013г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена, като са използвани данни от изпълнения в периода 2010-2014 г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Оценката на химичното състояние на ПВТ е дадена в две категории:

– добро и лошо. Подходът за оценка на химичното състояние на подземните водни тела е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС (РДВ), Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство № 17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Характеристика на подземните водните тела.

В североизточния край на Източнобеломорски район се разполага една съвсем малка част от територията на РИОСВ-Бургас.

Подземно водно тяло BG3G00000NQ005 /Порови води в Неоген - Кватернер - Сунгурларско - Карнобатска котловина/

ПВТ заема Сунгурларското и Карнобатското полета. Под ватернерните алувиални отложения (на р. Мочурица) и пролувиални отложения (образувани от множество дерета) заляга плиоцен, представен от глини, пясъци и по-малко чакъл. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са песъкливи глини. ПВТ има площ – 290 кв.км. Средна

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

дебелина на водоносния хоризонт – 99 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 17 м/ден. Подхранването в в кватернерния водоносен хоризонт в Сунгурларската част става от реките, валежите и частично от пукнатинните води на подложката (където кватернера лежи върху нея), а в Карнобатската част – от валежи и частично от пукнатинните води на подложката, сезонно подхранване има и от инфилтрираните поливни води. Среден модул на подзем. отток – 2л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние през периода 2010-2014 год. се констатира:

Мониторингов пункт BG3G000000NMP015 - Сондаж - 3, с.Чубра, общ. Сунгурларе:

а) Манган - средноаритметична стойност (медиана) – 0,0575 mg/l е над стандарт (0,05 mg/l)

Мониторингов пункт BG3G000000QMP016 - Сондаж, с. Сунгурларе, общ. Сунгурларе:

а) Калций – средноаритметична стойност (медиана) – 153,455 mg/l е над стандарт (150 mg/l)

б) Твърдост (обща) – средноаритметична стойност (медиана) – 10,675 mgеqv/l е над ПС (10,25 mgеqv/l)

Мониторингов пункт BG3G000prQhMP127 - Извор "Синора", с. Вълчин, общ. Сунгурларе – няма средноаритметични стойности над ПС при наблюдаваните показатели.

Мониторингов пункт BG3G00000N2MP138 - Извор "Софрониева чешма", с.Костен, общ. Сунгурларе - няма средноаритметични стойности над ПС при наблюдаваните показатели.

Обща оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ005 е лошо – показатели на замърсяване са фосфати и магнезий.

2.6. РИСК ОТ НАВОДНЕНИЯ

Риск от наводнения е съчетанието от вероятността за наводнение и възможните неблагоприятни последици за човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, свързани с наводненията

Наводнение е временното покриване с вода на земен участък, който обичайно не е покрит с вода, включително от реки, планински потоци и предизвикани от морето наводнения на крайбрежни райони и може да изключва наводнения от канализационните системи.

Определенията са по смисъла на Директива 2007/60/ЕС относно оценката и управлението на риска от наводнения, или известна още под името Директива за наводненията, регламентира рамката за оценка и управление на риска от наводнения в страните, членки на Европейския

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

съюз.Тя има за цел да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност. Директивата е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в Закона за водите, чрез направено изменение и допълнение на ЗВ (ДВ бр. 61 от 06.08.2010 г.)

За територията отношение има състоянието на Река Камчия, която е най-голямата на Балканския полуостров и която се влива в Черно море. Реката и нейните притоци заемат района между разклоненията на Източна Стара планина. Тя се образува от Голяма и Луда Камчия, като за условно начало е приета Голяма Камчия. Общата водосборна площ на поречието е 5 358 км². Опорната хидрометрична мрежа на поречие Камчия понастоящем се състои от 5 действащи хидрометрични станции (ХМС), от които 3 по главната река и 2 на река Врана..

По данни от анализа на БДЧР-Варна, са получени процентите на типовете наводнения в проектните райони на черноморските реки и крайбрежие.

За **Река Камчия** в разглеждания период от 1914 г. - 2010 г. са известни общо 241 бр. наводнения, а типовете наводнения за реката и притоците ѝ са както следва:

1. Речни наводнения – 157 бр. – 65,15%
2. Скатови наводнения – 84 бр. – 34,85%

Значимостта на всяко от регистрираните наводнения, е определена по един от общите за Четирите РБУ критерии, а именно според типа последици:

а) „човешко здраве” - критерий, основан на засегнати от наводнение хора –загинал 1 човек; засегнати над 15 души с нарушени жизнени условия и здравословни условия на живеене – повредени трайно или разрушени жилищни имоти на собственици или 15 броя еднофамилни жилищни сгради; засегнат дори и 1 елемент от критичната инфраструктура; засегнати 1 бр. кладенец, помпена станция за обществено питейно водоснабдяване или ГПСОВ на населено място ;

б) „стопанска дейност и материални щети” – критерий, основан на щета - прагова стойност за значима щета на имуществото на пострадалото население и стопанските обекти - 100 000 лв. (характеризира минало наводнение в дадено място от поречието, а не за цялото поречие); засегнат дори един елемент на инфраструктурата (пътища, магистрали, ж.п. мостове, летища, преносна мрежа и друга линейна инфраструктура); засегнати над 100 дка земеделски земи;

в) „опазване на околната среда” – засегнати една канализационна система на населено място или една ПСОВ; защитени територии и зони; предприятия по IPPC и SEVESO и др. ;

г) „културно и историческо наследство” - културно исторически паметници от списъка на ЮНЕСКО и с национално значение .

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

Зони със значителен потенциален риск от наводнения по проектни единици са:

Река Камчия:

от дъждове и снеготопене 42

от разрушен язовир 49

морски наводнения -

езерни наводнения -

ОБЩО 91

Язовир „Камчия” се явява потенциално опасен за:

-инфраструктурата на ЖП гари Завет, Люляково, Дъскотна, Вишна, Билка; Уч-к от ЖП линия /мост/ в района на с.Завет, между селата Завет и Люляково и Дъскотна и Добромир;

-ЖП линия Карнобат-Варна

-Път-II клас Карнобат-Шумен /през Рижки проход/ и мост на същия път;

-Път-IV клас Ведрово-разклон Съединение-Завет;

-Път-III клас Череша-Люляково;

-Път-IV клас Дъскотна-Планиница;

-Път-III клас Айтос-Провадия /през Айтоски проход/;

-Тягова подстанция ЖП гара с.Завет;

-Трасета на ел.проводи 220 кV и 110 кV;

-Трасета на продуктопроводи за дизелово гориво и природна газ между селата Люляково и Череша.

И за общо засегнато население:

с.Завет-110;

с.Съединение-100;

с.Дъскотна-85

Постигането на набелязаните цели за всеки РЗПРН е възможно след изпълнение на комбинация от различни мерки. При планирането и избора на мерки е следван подход при който предимство се дава на мерки, които минимизират конфликтите и добавят синергия при преследване на поставените цели (напр. неструктурните мерки, които са щадящи спрямо околната среда и водят до синергични ефекти).

Типове мерки за които е отчетено наличието на синергия

-Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна

-Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия

-Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екол. състояние на селско-стопанските площи

- Залесяване и стопанисване на гола площ във вододайна зона на язовир.

- =====
- Изграждане на защитен горски пояс
 - Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове
 - Забрана за нови корекции на участъци от реките, попадащи в границите на ЗТ и ЗЗ от НЕМ Натура 2000
 - Поддържане на водния режим на съществуващи или възстановени влажни зони (естествени заливни гори, лонгозни гори, блата, езера и др.)
 - Забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката (галерийните гори по речните брегове)
 - Закриване и рекултивиране на стари и вече неизползваеми промишлени зони или отделни предприятия
 - Ликвидиране или ограничаване експлоатацията на депа за отпадъци, особено в заливаеми територии
 - Актуализация на планове за управление на защитени местности с анализи и мерки предвид морски наводнения
 - Поддържане на съществуващи канализационни мрежи в добро състояние
 - Дейности за защита на речните брегове от ерозия вкл. биол. укрепване
 - и други
- Задължение на всяка община е разработване на Общински планове за защита при бедствия, като задължение на основание на чл. 9, ал.1 и ал.2 от Закона за защита при бедствия.***

Целта им е да се повиши капацитета на органите за управление и администрацията за организиране и координиране на превантивна дейност, за управление на действията и взаимодействията по време на бедствия, както и възстановяване на щетите, нанесени от тях; да се създаде организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда и набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при очаквани кризи предизвикани от бедствия; да се създаде организация за своевременно прогнозиране и анализиране характера и последствията от най-често проявяващите се бедствия; прилагане на превантивни мерки и превантивен контрол за недопускане или намаляване на последиците от бедствия на територията на общината;

въвеждане на европейски стандарти и добри практики за оценка на риска на местно ниво.

Кметът на общината организира и ръководи защитата при бедствия на територията на общината. Организира, координира и провежда превантивни мерки за недопускането или намаляването на последиците от бедствия. Планира в проекта на общинския бюджет

=====

финансови средства за осигуряване на дейностите по **защита при бедствия** в общината. Изгражда, поддържа и включва в дейностите по защитата създадените доброволни формирования съгласно ЗЗБ и ЗМВР.

Издава заповед за определяне на **участъци от реките с намалена проводимост**. Назначава междуведомствена комисия, която извършва оглед на определените участъци от реките с намалена проводимост, определя видовете работи за почистване и количествата им, изготвя констативен протокол,

Осъществява **взаимодействие и координация** с правителствени и неправителствени структури, участващи в провеждане на спасителни работи при възникване на бедствия. ниво; разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки; поддържане и усъвършенстване на елементи от системата за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на органите за управление при бедствия, на формирования на Единната спасителна система и населението; планиране на средства и ресурси за превенция и за ликвидиране на последиците от бедствия. Част от тях са плановете за действие при наводнения.

Основните им задачи са свързани с изследване, анализ и оценка на риска на възможните бедствия и прогноза за последиците от тях; планиране на защитата при бедствия; набелязване на мерки за предотвратяване и намаляване на последиците от бедствие (провеждане на превантивна дейност и поддържане в готовност на силите и средствата); набелязване на мерки за защита на населението и разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнението им; уточняване на средствата и ресурсите, предвидени за ликвидиране на последиците от бедствия; определяне на начини на взаимодействие между органите на изпълнителната власт и съставните части на единната спасителна система; уточняване реда за навременно уведомяване на органите на изпълнителната власт и населението при опасност или възникване на бедствия.

Общинските плановете за защита при бедствия кореспондират и са координирани областните плановете за защита при бедствия и аварийните плановете на юридически лица и еднолични търговци, съгласно ЗЗБ.

3. ОТПАДЪЦИ

Община Сунгурларе има разработена „Общинска програма за управление на отпадъците на община Сунгурларе -2015-2020г.“, която е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Програмата е приета с положително Решение №БС-14-ЕО/16.06.016г. за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка.

Общинската програма за управление на отпадъците на територията на Община Сунгурларе е разработена на основание на чл.79 от Закона за опазване на околната среда(ЗООС) и в съответствие с чл.52 от Закона за управление на отпадъците и е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството на местно ниво. Съгласно чл.52, ал.2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда.

Програмата за управление на отпадъците на община Сунгурларе за периода 2015-2020 година е разработена в съответствие с чл. 52 на Закона за управление на отпадъците,2012г. и е в съответствие с „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед № АД-211/31.03.2015г. на Министъра на околната среда и водите. Тя въвежда и изискване общината да разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията си за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.

При разработване на програмата са взети предвид законовите и подзаконовите нормативни актове очертаващи законовата рамка в сектор „Отпадъци“:

Законът за опазване на околната среда (ЗООС), който очертава принципите за защита на компонентите и факторите на околната среда.

Законът за управление на отпадъците (ЗУО), който регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

(2) С този закон се определят изискванията към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни и/или масово разпространени отпадъци, както и изискванията за разширена отговорност на производителите на тези продукти с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друг вид оползотворяване на образуваните отпадъци.

(3) Управлението на отпадъците има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда и се осъществява в съответствие с изискванията на нормативните актове относно:

1. опазване на водата, въздуха, почвата, растенията и животните;
2. шума и миризмите, и

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

3. опазване на природната среда и местата, които са обект на специална защита.

Чл. 2. (1) Този закон се прилага за:

1. битови отпадъци;
2. производствени отпадъци;
3. строителни отпадъци;
4. опасни отпадъци.

Със закона се поставят следните цели:

чл. 31, ал. 1, т. 1 за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, се прилагат, както следва:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

§ 16. Целите по чл. 32, ал. 1 за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, на неопасни строителни отпадъци, с изключение на почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние, несъдържащи опасни вещества, се прилагат, както следва:

1. до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
2. до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъци.

Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат

количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.

Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014 г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места.

Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014 г.

Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в региона и предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложиени специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Законът регулира всички изисквания и задължения на генераторите на различни видове отпадъци.

Съгласно ЗУО,разходите за събиране, транспорт, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците,се поемат от собствениците и генераторите на отпадъци, в съответствие с принципите"замърсителят плаща" и "отговорност на производителя".

Нормативният акт регламентира задълженията на местните власти,свързани с управлението на отпадъците, включително отговорностите посъбиране и третиране на биоотпадъците.

Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия.

Кметът трябва да осигури условията, при които всеки притежател на отпадъци трябва да бъде обслужван от юридическо лице, притежаващо съответния документ за дейности с отпадъци и е отговорен за:

- осигуряване на контейнери за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и др.;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други съоръжения за оползотворяване и / или обезвреждане;
- изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и / или обезвреждане на отпадъци;
- разделното събиране на битовите отпадъци на територията на общината,най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- разделното събиране и съхраняването на битовите биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци,

=====
опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината и при необходимост в други населени места(чл.19 (11));

- предоставяне на информация на населението за управление на отпадъците чрез интернет страницата на общината и по друг подходящ начин;

В съответствие с чл.49 от ЗУО, Министърът на околната среда и водите

§ 2. Този закон въвежда изискванията на:

1. Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ, L 312/3 от 22 ноември 2008 г.);

Рамковата директива 2008/98/ЕО относно отпадъците определя правната рамка, основните определения и някои от основните разпоредби, свързани с европейската политика в областта на управление на отпадъците. Най-висок приоритет в рамките на европейската йерархия за управление на отпадъците се дава на предотвратяването на отпадъците. Възможностите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците трябва да се реализират, когато е подходящо, с цел да се намали потреблението на първичните ресурси. Директивата изисква въвеждането на разделното събиране, "ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка и не трябва да се допуска смесването на отпадъци или други материали с различни свойства" (чл. 10 (2) РДО), като изискването е задължително до 2015 г. най-малко за хартия, метал, пластмаса и стъкло (чл.11 (1) РДО).

По отношение на биоотпадъците, дефинирани като "биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия", е въведено само задължение за насърчаване на разделното събиране по начин, който осигурява високо ниво на опазване на околната среда.

Целите за събиране, повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци трябва да превърнат Европа ведно рециклиращо общество. Страните-членки следва да подготвят до 2020 г. подготовката за повторна употреба и рециклиране.

2. Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;

3. Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2000 г. относно изгарянето на отпадъците;

4. Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци;

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

5. Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 г. относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

6. Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;

7. Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба превозни средства;

8. Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили (ПХБ/ПХТ);

9. Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;

10. Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъци от производството на титанов диоксид;

11. Директива 82/883/ЕИО на Съвета от 3 декември 1982 г. относно процедури за наблюдение и контрол на околни среди, засегнати от отпадъци от производството на титанов двуокис;

12. Директива 92/112/ЕИО на Съвета от 15 декември 1992 г. относно процедурите за хармонизиране на програмите за намаляване и евентуално премахване на замърсяването, причинявано от отпадъците от производството на титанов двуокис.

Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО:

Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г., попр., бр. 6 от 22.01.2013 г., изм. и доп., бр. 51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г., бр. 66 от 28.08.2015 г.)

Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.)

Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)

Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)

Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)

Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)

Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)

Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.)

Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.)

Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)

Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)

Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)

Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)

Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.)

Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ, бр.2 от 08.01.2013 г.)

Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.)

Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г., в сила от

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

20.01.2009 г., изм., бр. 45 от 16.06.2009 г., бр. 69 от 3.09.2010 г., изм., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г., бр. 47 от 22.06.2012 г., в сила от 22.06.2012 г., изм., бр. 75 от 2.10.2012 г., в сила от 1.10.2012 г.; изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012 г. на ВАС на РБ - бр. 87 от 9.11.2012 г., изм., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.)

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)

Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.)

Закон за местните данъци и такси

Чл. 6. (Нов - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2003 г.) (1) Общините събират следните местни такси:

а) за битови отпадъци;

Глава трета.

МЕСТНИ ТАКСИ

Раздел I.

Такса за битови отпадъци

Чл. 62. (Доп. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл. 66 за всяка услуга поотделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Чл. 66. (1) (Доп. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 53 от 2012 г., в сила от 13.07.2012 г.) събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2012 г., в сила от 13.07.2012 г.) проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г.)

(3) (Нова - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Когато до края на предходната година общинският съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година.

(4) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., отм. - ДВ, бр. 100 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 106 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Одобрената план-сметка за определяне разходите на общините по ал. 1 подлежи на проверка от Сметната палата.

Чл. 67. (1) (Предишен текст на чл. 67 - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци.

(2) (Предишно изр. 2 на ал. 1, т. 2 - ДВ, бр. 153 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г., доп. - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2016 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 105 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци по ал. 1, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

(3) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) При определяне размера на таксата в зависимост количеството на битовите отпадъци се включват разходите по чл. 66, ал. 1, т. 1, 2 и 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Чл. 68. (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) Не се допускат изменения в приетите от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци в течение на годината.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.) (1) Таксата се заплаща по ред, определен от общинския съвет.

(2) Общината уведомява лицата по чл. 64 за дължимите от тях такси за съответния период и за сроковете за плащане.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Чл. 70.(Отм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г.)

Чл. 71. (Изм. - ДВ, бр. 153 от 1998 г.) Не се събира такса за:

1. (изм. - ДВ, бр. 103 от 1999 г., в сила от 01.01.2000 г., изм. - ДВ, бр. 119 от 2002 г., в сила от 01.01.2004 г., доп. - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) сметосъбиране и сметоизвозване, когато услугата не се предоставя от общината или ако имотът не се ползва през цялата година и е подадена декларация по образец от собственика или ползвателя до края на предходната година в общината по местонахождението на имота;

2. поддържане чистотата на териториите за обществено ползване - когато услугата не се предоставя от общината;

3. обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци - когато няма такива.

Чл. 71а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) Не се събира такса за битови отпадъци за услугите, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност от законно регистрираните вероизповедания в страната

Закон за устройство на територията

Този закон урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в Република България, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Раздел VII. на ЗУТ

„Съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци” са изискванията за местоположение .

Национални документи, свързани с управлението на отпадъците:

Национална Програма за управление на дейностите по отпадъците(НПУО) и национален план за предотвратяване образуването на отпадъците (НППОО)2014-2020г.

Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.

3.1. ГЕНЕРИРАНИ ОТПАДЪЦИ ПО ВИДОВЕ И ИЗТОЧНИЦИ

3.1.1. Битови отпадъци

В рамките на битовите отпадъци особено внимание е отделено на биоразградими битови отпадъци и отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Съгласно Закона за управление на строителните отпадъци, "Битови отпадъци" са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци, които с малки изключения до приемането на НПУО се депонират. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата. Тези цели са както следва:

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци:

Разпоредбите на ЗУО изискват :

-до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на европейската директива за депата за отпадъци.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци

В допълнение към общоевропейската цел, амбициозни национални цели за оползотворяване на битовите биоотпадъци са поставени в Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, приета през месец декември 2013 г. Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

-до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;

-до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;

-до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната РСУО.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети в това направление до момента, а именно:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====
-одобрен е Национален стратегически план за поетапното намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.

-ясно е определена в ЗУО отговорността на общините за управление на отпадъците, включително набелязаните количествени цели за биоразградимите отпадъци и приета подзаконова нормативна уредба за биоотпадъците;

-въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Изпълнението на целите за оползотворяване на биоотпадъците се зачита при изпълнение на целите за ограничаване на количеството депонирани битови биоразградими отпадъци .

Рамковата директива 2008/98/ЕО относно отпадъците определя правната рамка, основните определения и някои от основните разпоредби, свързани с европейската политика в областта на управление на отпадъците. Най-висок приоритет в рамките на европейската йерархия за управление на отпадъците се дава на предотвратяването на отпадъците. Възможностите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците трябва да се реализират, когато е подходящо, с цел да се намали потреблението на първичните ресурси. Директивата изисква въвеждането на разделното събиране,"ако това е осъществимо от техническа, екологична и икономическа гледна точка и не трябва да се допуска смесването на отпадъци или други материали с различни свойства" (чл. 10 (2) РДО), като изискването е задължително до2015 г. най-малко за хартия, метал, пластмаса и стъкло (чл.11 (1) РДО).

По отношение на биоотпадъците, дефинирани като "биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия",е въведено само задължение за насърчаване на разделното събиране по начин, който осигурява високо ниво на опазване на околната среда.

Целите за събиране, повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци трябва да превърнат Европа ведно рециклиращо общество.

Съгласно годишния отчет за депониране на отпадъци за 2014г. , характеристиката на депонираните отпадъци на вече бившето депо за отпадъци е:

С код: 20 03 01 за 2015г. общо 1620,2 тона, а през 2014г. 1402,4 тона.

През 2015г. се извършва морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сунгурларе по изискванията на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците.

Притежателят на отпадъка в лицето на община Сунгурларе е възложила през 2015г. и е изготвен Доклад за основно охарактеризиране на отпадъците, генерирани на територията си.

Докладът е изготвен във връзка с чл. 35, ал. 1, т. 1 от Наредба № 6 от 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Докладът е за отпадък с код и наименование – 20 03 01 смесени битови отпадъци /съгласно приложение № 1 от Наредба № 2 от 2014г. за класификация на отпадъците/ със съдържание:

Основание за извършване на основно охарактеризиране

Основното охарактеризиране на отпадъка, който е обект на разглеждане в настоящия доклад и предназначен за обезвреждане чрез депониране е извършено в съответствие с изискванията на част I, раздел 1, т.1.1 на приложение №1 от Наредба №6/2013 г.

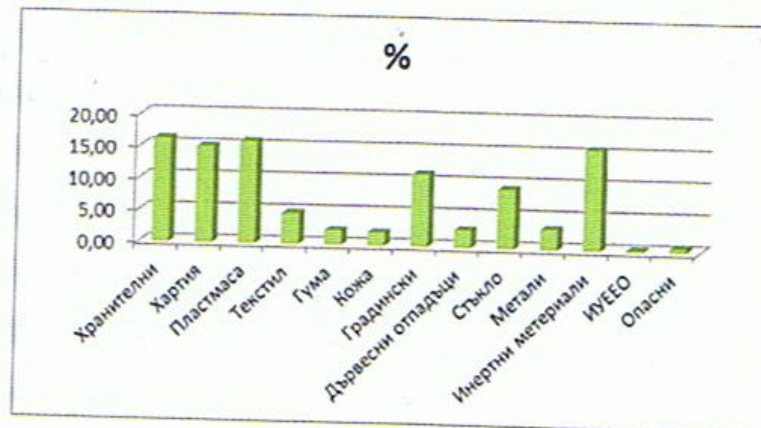
“БТ-ИНЖЕНЕРИНГ” ЕООД

България, 1700 София, ул. „Лез Иванова“ №2, ет. В2, тел. +359 2 945 47 29, тел.факс +359 2 945 47 28, e-mail: info@bt.bg

В долната таблица и графика е представен морфологичния състав на битовите отпадъци в общината по основни компоненти, след преоценка на фракция „други“.

Компоненти	%
Общо хранителни	16,24
Хартия - общо	15,11
Пластмаса - общо	16,00
Текстил / стари дрехи, парцали, вата, възета и др./	4,87
Гума / всички видове, без автомобилните/ от тапицерии и др./	2,31
Градински / растителни/ отпадъци / остатъци от градински растения, цветя, листа, трева и др./	2,09
Дървесни отпадъци / парчета от дъски, летви, талаш,	11,30
Съкло - общо	2,78
Метали - общо	9,32
Инертни метериали /чакъл, мазилка, тухли, бетон, оборудване - ИУЕЕО	15,79
ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ в т. число батерии и акумулатори; химически препарати, автокозметика и др.	0,27
общо	0,67
	100,00

Приложение № 1, Проба № 1/ 16.10.2015 - БО, община Сунгурларе.

Изготвил:

инж. Христо Диков

“БТ-ИНЖЕНЕРИНГ” ЕООД
СОФИЯ - BULGARIA
BT-ENGINEERING Ltd.

Източник и произход на отпадъка

Източник на отпадъците е населението на община Сунгурларе, което е обхванато от организирано сметосъбиране и сметоизвозване –29 бр. села и един град.

Данни за населените места и броя на населението са представени в следващата таблица:

(Справочник България):

- Град Сунгурларе : 3114
- Село Берово : 97
- Село Босилково : 76
- Село Черница : 352
- Село Чубра : 580
- Село Дъбовица : 59
- Село Есен : 74
- Село Горово : 29
- Село Грозден : 745
- Село Камчия : 76
- Село Климаш : 336
- Село Костен : 357
- Село Лозарево : 821
- Село Лозица : 11
- Село Манолич : 1135
- Село Пчелин : 56
- Село Подвис : 457
- Село Прилеп : 588
- Село Садово : 186
- Село Съединение : 996
- Село Скала : 17
- Село Славянци : 723
- Село Терзийско : 93
- Село Ведрово : 97
- Село Велислав : 144
- Село Везенково : 408
- Село Вълчин : 383
- Село Завет : 113

Отпадъкът като неопасен е определен в зависимост от проведената процедура за класификация на отпадъците по реда на Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците.

Притежателят на отпадъка-община Сунгурларе притежава Регистрационен документ РЕШЕНИЕ №02-РД-204-02 от 08.09.2014г. за класификация на отпадъците по приложение № 6 от цитираната наредба

=====

Транспортиране на отпадъците, съгласно издадено решение от страна на Директора на РИОСВ-Бургас, с включени кодове:

- Код на отпадъка 20 03 01-Смесени битови отпадъци с произход от общинска система за събиране на смесени битови отпадъци;
- Код на отпадъка 20 03 02-Отпадъци от пазари с произход от общинска система за събиране на смесени битови отпадъци;
- Код на отпадъка 20 03 03-Отпадъци от почистване на улици с произход от общинска система за събиране на смесени битови отпадъци.

Тези отпадъци не попадат в обхвата на въведените забрани за депониране на отпадъци по чл.13, ал.1 от *НАРЕДБА № 6 от 27.08.2013 г.*

3.1.2. Производствени неопасни отпадъци

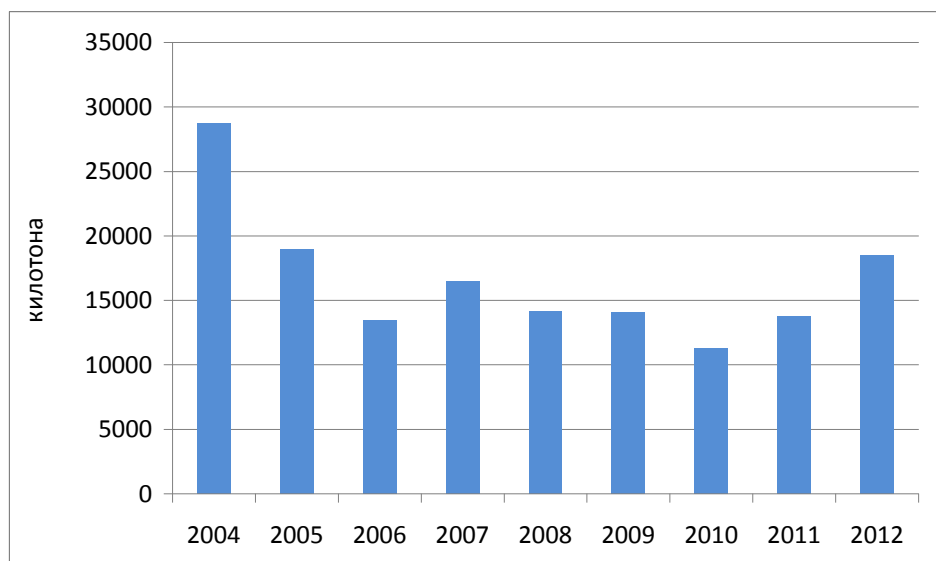
Производствени отпадъци са **отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица** (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

На база наличната информация е извършен анализ на съществуващото състояние на производствените отпадъци в страната в следната последователност:

- *Образувани производствени отпадъци:*
 - от дейността по икономически групи;
 - по групи от Списъка на отпадъците.
- *Предварително третиранни производствени отпадъци*
- *Третиранни производствени отпадъци:*
 - предадени за оползотворяване и предадени за обезвреждане;
 - оползотворени и обезвредени по дейности R и D и по групи от Списъка на отпадъците;
 - оползотворени и обезвредени от собствената дейност.
- *Внесени и изнесени производствени отпадъци*
- *Производствени отпадъци на единица БВП:*
 - производствени отпадъци на единица БВП;
 - сравнение между България и други страни от ЕС.

Националният статистически институт и ИАОС са основните източници на информацията, свързана с управление на производствените отпадъци. За целите на европейските сравнения е ползвана информация на Евростат.

**ДИНАМИКА НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КОЛИЧЕСТВОТО НА
ОБРАЗУВАНИТЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ В СТРАНАТА
ЗА ПЕРИОДА 2004 – 2012 Г. (ИЗТ.НСИ)**

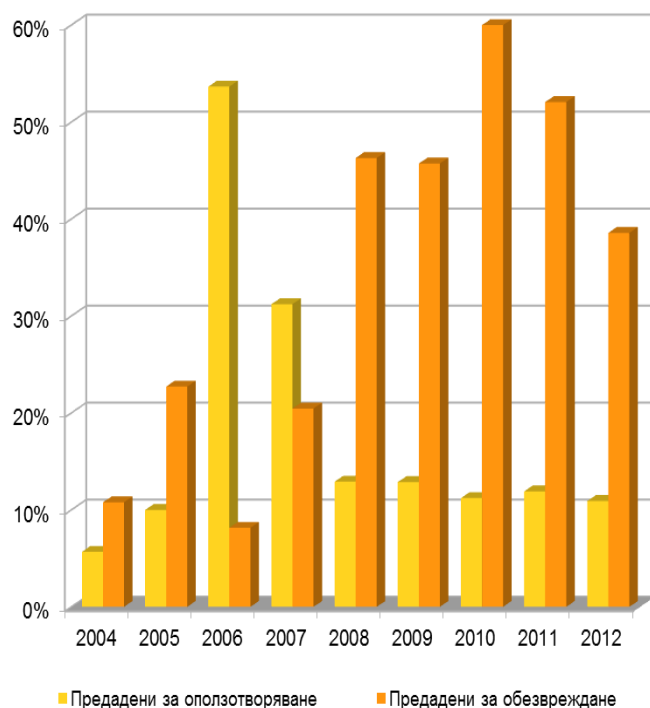

За разглеждания петгодишен период 2008-2012г. в страната са образувани общо 71 819 хил. тона производствени отпадъци на територията на страната. С най-голям дял са образувани от икономическа дейност „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ – 56,3% от общо образувани производствени отпадъци за периода. Следват три икономически дейности: „Строителство“, „Производство на химични продукти, на лекарствени вещества и продукти на изделия от каучук и пластмаси“ и „Предоставяне на услуги“, съответно 7.0%, 6.2% и 6.2%. Като цяло се отчита тенденция за нарастване на общо образувани производствени отпадъци след 2010 г., въпреки колебанията в докладваните количества по отделни икономическа групи. Най-ниски количества на образувани производствени отпадъци за разглеждания период са отчетени през 2010 г. Това се дължи преди всичко на намаляване ръста на строителните дейности и услугите в страната през посочената година, поради икономически причини, както и поради прекратяването на дейността на големи промишлени предприятия. За 2011 г. е отчетено увеличение на количеството образувани производствени отпадъци спрямо предходната година. През 2011 г. всички икономически дейности генерират по-голямо количество производствени отпадъци (изключение правят само три от секторите - „Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти“, „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“ и „Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности. Горско стопанство“). Увеличението, отчетено през 2011 г. за икономическа дейност “Металургия и производство на метални изделия, без производство на машини и оборудване“ (над 3,5 пъти

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

спрямо 2010 г.) е в резултат на прекласифициране на фаялитов отпадък от дейността на металургично предприятие. По-значително са нараснали количествата на отпадъците от секторите услуги, търговия на едро с отпадъци и скрап, и строителство. Фигура 8 илюстрира процентното съотношение на образуваните производствени отпадъци по икономически групи спрямо общото им количество за съответната година на периода 2008-2011 г. (условно 19-те икономически дейности са номерирани в реда, посочен в таблицата по-горе). Данните от фигурата показват най-големия принос на икономическа дейност „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, чийто дял през 2010 г. надминава 60% от общо образуваните производствени отпадъци за същата година. Тенденцията за увеличаване на количествата образувани производствени отпадъци продължава и през 2012 г., като най-значим ръст се наблюдава в секторите „Строителство“, „Дейности по предоставяне на услуги“ и „Производство на изделия от други неметални минерални суровини“.

**ПРЕДАДЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ПРЕДАДЕНИ ЗА
ОБЕЗВРЕЖДАНЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА
2004–2012 Г.**

Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България през 2011 г. (издание 2013 г.), ИАОС, приет от МС на 24.04.2013 г.

С най-голям дял са предадените за оползотворяване отпадъци, съдържащи метали (14.5%), следвани от отпадъците от електроцентрали и други горивни инсталации (12.1%).

По данни от източници изготвили анализа на отпадъците в България се стига до извода:

В заключение може да се обобщи, че в България се наблюдават положителни тенденции по отношение на *предотвратяването на образуването на производствени отпадъци*, включително по отношение на средноевропейските нива. По отношение обаче на третирането на образуваните производствени отпадъци е необходимо да се предприемат действие в посока увеличаване на количествата. По отношение на предотвратяването на образуването на отпадъци вниманието трябва да се фокусира върху отпадъците с най-голям относителен дял от образуваните – на първо място от ТЕЦ и с внимание към отпадъците от металургичните производства. Политиките и действията по оползотворяване на отпадъци трябва да насочат също към отпадъците от ТЕЦ, строителни отпадъци, утайки от ПСОВ и от металургични производства

До момента Община Сунгурларе не разполага с данни за количествата генерирани производствени неопасни отпадъци на територията си.

Препоръчваме да се създаде регистър в общината за ежегодните количества генерирани производствени неопасни отпадъци и тяхното оползотворяване.

3.1.3. Строителни отпадъци

Съгласно ЗУО "строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

На национално ниво направения анализ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

1. Какви са количествата на образуваните и оползотворени строителни отпадъци в страната за периода 2004-2011 г.

2. Кои са основните източници на строителни отпадъци на територията на България
3. Каква е морфологията на строителните отпадъци
4. Какво е териториалното разпределение на строителните отпадъци
5. Каква инфраструктура съществува за третиране на отпадъците от строителство и разрушаване
6. Каква е ситуацията в България относно показателя строителни отпадъци на глава от населението в сравнение със страните от ЕС

Както и при останалите видове отпадъци и тук за целите на анализа е използвана информация от НСИ, Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци до 2020 г., Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, МОСВ, ИАОС и Евростат.

Разработеното и прието национално законодателство по управление на строителните отпадъци осигури солидна основа и се основа изцяло на Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване до 2020 г. **Европейски и национални цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци**

Според Рамковата Директива за отпадъци до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, който определя поетапно по години целите, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците

- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците

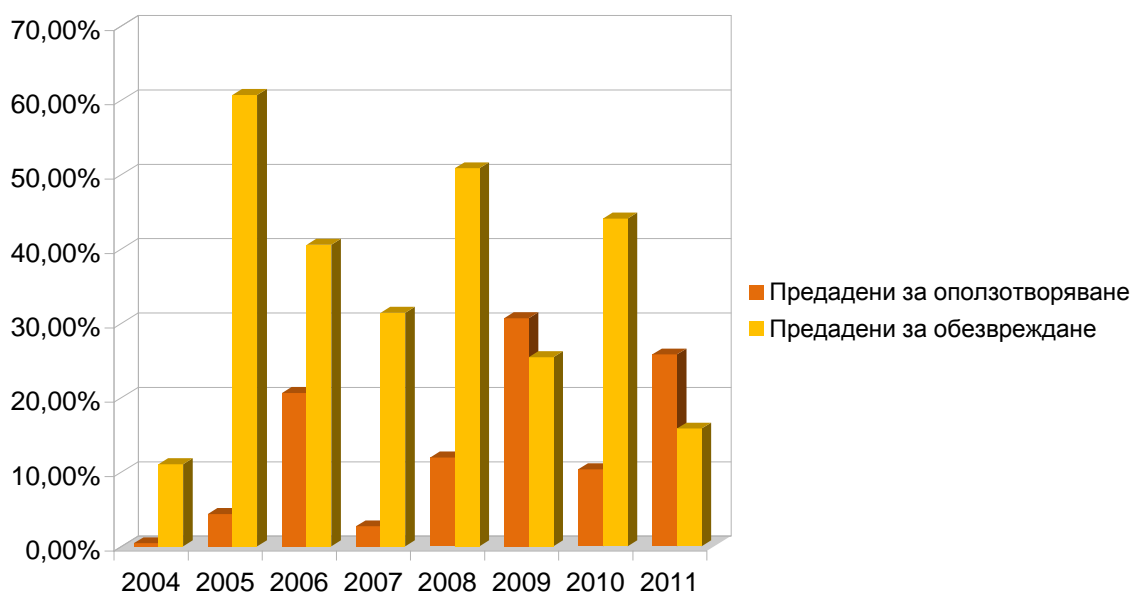
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, в сила от ноември 2012 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение, които са представени в Приложението към анализа.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

За осигуряване постигането на целите за материално оползотворяване е въведен механизъм за отчитане на количествата на образуваните строителни отпадъци, а също така и на отделените и предадени за рециклиране отпадъци от етапа на проектиране на строително-монтажните работи до оползотворяването, повторната употреба, влагането на рециклирани строителни материали и депонирането на ОСР. По-подробно националните механизми и инструменти за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване са представени в анализа на прилаганите схемите за отпадъците.

**СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДАДЕНИ ЗА
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ОБЕЗВРЕЖДАНЕ, 2004-2011 Г.**

Източник: НСИ

Морфология на строителните отпадъци

Както е посочено по-горе, съгласно Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали са определени специфични цели за оползотворяване на някои видове строителни отпадъци. Във връзка с това беше направен анализ на информация за образуваните строителните отпадъци от 317 фирми от различни сектори на икономиката през 2010 г. Избрани са фирми, които са основни генератори на този вид отпадъци, а данните са получени от предоставени отчети на ИАОС.

Отпадъци от черни и цветни метали

=====

Основен източник на черни метали от разрушаването на сгради и съоръжения е използваната армировъчна стомана в стоманобетона или конструкционна стомана при металните носещи конструкции. Също така стоманени листове се използват за производство на покривни панели, за метални покрития и парапети на стълби, декоративни елементи и др. Отпадъци от строителство и разрушаване от черни метали се генерират и в процеса на строителството главно под формата на арматурно желязо, като скрепителни елементи, части от тръби и др. Процентът на оползотворяване и рециклиране на черните метали е много висок. Основната част (91%) от строителните отпадъци от желязо и стомана се предават на други предприятия за оползотворяване. Малка част (2%) се оползотворяват при собствената дейност, а останалите (6.5%) се предават за обезвреждане чрез депониране. Черните метали се рециклират чрез претопяване, при което е необходима около 60% по-малко енергия отколкото при производството на стомана от желязна руда. Стоманата може да се рециклира многократно, като сепарирането ѝ от останалите отпадъци от строителство и разрушаване е сравнително лесно посредством магнитни сепаратори.

Отпадъците от цветни метали, използвани в строителството, включват основно мед, алуминий и техните сплави, а в по-малки количества олово и цинк. Те се образуват при разрушаването на сгради от дограми, листове за хидроизолация, сградни инсталации и други. При някои цветни метали като мед, олово и цинк процентът на оползотворяване достига 100%, а при алуминий - 96%. Това се дължи на високите пазарни цени и голямото търсене на световния пазар.

Полимерни строителни материали (пластмаси)

Полимерните материали (наричани още пластмаси) са широко разпространени в съвременното строителство. Най-голям дял се пада на различните тръбопроводи, следвани от продуктите за топлоизолация и дограми. В строителството се използват повече от 20 вида пластмаси, всяка от които има различен потенциал за рециклиране.

Полиетиленът PE и поливинилхлоридът PVC са най-често използваните. Строителните отпадъци от пластмаси почти изцяло (99%) се предават за оползотворяване на други предприятия.

Строителни отпадъци от стъкло

Стъклото се използва в строителството главно за изработването на прозорци и фасади, а също и за врати и някои части от интериора на сградите. Отпадъците от стъкло се образуват главно при разрушаване и ремонт на сгради. В България няма стандартизирана система за демонтиране и събиране на стъклото в строителството, като само

=====

половината от стъклото (52%) се предава за оползотворяване, а останалата част се обезврежда чрез депониране.

Строителни отпадъци от дървесина

Строителните отпадъци от дървесина се образуват главно при разрушаване и ремонта на сгради, където се използват главно за фурнири, врати и дограми, подови настилки и други. Предават се за оползотворяване близо половината от строителните отпадъци от дървесина (50%), като останалата част се обезврежда чрез депониране.

Строителна керамика

Строителната керамика включва тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия. Като цяло строителната керамика притежава голям потенциал за рециклиране и повторна употреба. Към момента на проучването този потенциал не се използва, като почти изцяло отпадъците от строителна керамика (99,9%) се предават за обезвреждане чрез депониране. Потенциалът за повторна употреба и за рециклиране на керамичните отпадъци зависи в голяма степен от процесите на строителство и разрушаване. Качеството на рециклираните материали и респективно тяхната повторна употреба зависят основно от методите на разрушаване.

Строителни отпадъци от бетон

Този вид отпадъци от строителство и разрушаване са сред най-разпространените и се образуват най-вече при реконструкция и разрушаване на сгради и съоръжения. Бетонът е един от най-често използваните строителни материали и притежава висок потенциал за рециклиране, като технологията е сравнително проста и включва раздробяване на големите късове, натрошване, отделяне на армировката, пресяване и евентуално пречистване. Крайният продукт от рециклирането на бетонните отпадъци са фракции от трошен материал, по подобие на трошен камък. Според получените данни 10,6% от строителните отпадъци от бетон се оползотворяват от фирмите при собствената им дейност, като останалата част се предават за обезвреждане чрез депониране. Само малка част се предават на други фирми за рециклиране. От края на 2008 г. на депото за строителни отпадъци във Враждебна в близост до София работи площадка с инсталация за натрошаване и сортиране на строителни отпадъци, които се използват впоследствие в различни строителни дейности.

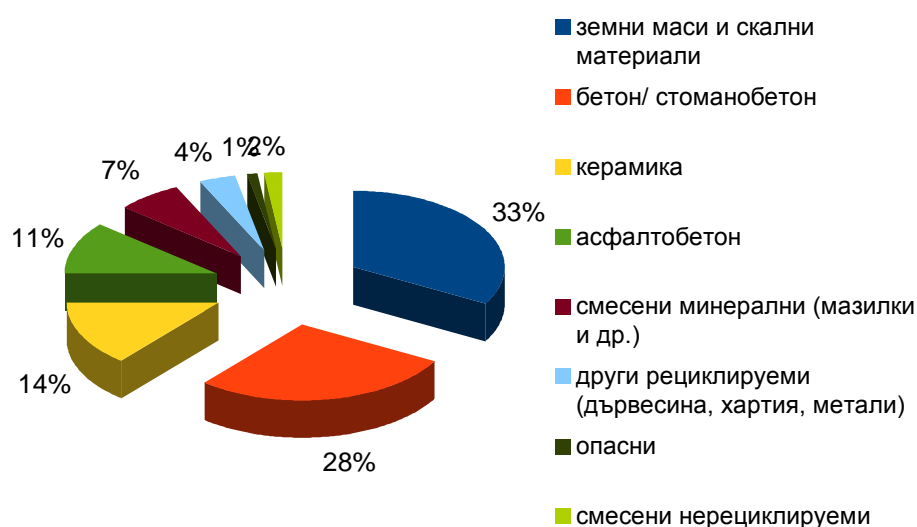
Строителни отпадъци от асфалт

Строителни отпадъци от асфалт се образуват в големи количества при ремонт на пътища. Дейностите по управление на отпадъци, образувани от ремонт и изграждане на пътища, са обхванати в много малка степен от

системата за управление и контрол на отпадъците в Р. България. Поради това е особено трудно да се проследят точните количества генерирани отпадъци. Според данните на ИАОС отпадъците от асфалт се оползотворяват почти напълно при собствената дейност на фирмите (97,5%), а останалите се предоставят на други фирми за оползотворяване. Съществуваща практика е отпадъците от пътния сектор да се употребяват повторно предимно за временни пътища. У нас има само ограничени примери за оползотворяване на рециклиран асфалт по горещ и студен способ. През последните години Национална агенция „Пътна инфраструктура”, отговорна за държавните пътища в страната, обяви „зелени” обществени поръчки, като включи в тържните условия изисквания към изпълнителите на ремонтни дейности на пътищата да оползотворяват премахнатия асфалт.

Строителни отпадъци от строителство и ремонт на железопътна инфраструктура

Дейностите по ремонт на железопътната инфраструктура има създадени положителни практики по повторна употреба и рециклиране на около 80% от образуваните отпадъци. Съществува ведомствена нормативна база, която регламентира използването на рециклирани материали в ремонта на релсовия път. При ремонта на релсовия път се използват специални мобилни съоръжения, движещи се по релсовия път, за рециклиране на баласта. Най-разпространените видове строителни отпадъци са земни маси и скални материали (33%), бетон и стоманобетон (28%), също така керамика и асфалтобетон. Обобщените данни за морфологията на строителните отпадъци са представени на фигурата: Източник: НСИ

На общинско ниво следва да се имат предвид следните мерки:

1. Прилагане на „зелени“ обществени поръчки с европейски и национални публични средства от възложителите на строителни дейности за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на строителни отпадъци, включително влагане на рециклирани материали.

2. Подготовка на указания, примерни типови изисквания в тръжните документи за строителство за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на строителни отпадъци, включително влагане на рециклирани материали по видове строителни обекти, възлагани от възложители на обществени поръчки на централно, регионално и местно ниво.

3. Прилагане на стриктен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Задължение на община Сунгурларе е:

- Като възложител на строителни дейности с обществени средства или на дейности по разрушаване на сгради като задължение на общината, включително принудително премахване на строежи:

- Да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж; да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества

- Да осигурява хоризонтален контрол при осъществяване на превантивната дейност по опазване на околната среда чрез обсъждане и съгласуване на инвестиционни предложения, планове и програми.

Задължения на Кмета на общината:

Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране(чл.10, ал. 4)

Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на чл. 417, т. 2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци.

Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредба за управление на строителните отпадъци

При възлагане на обществени поръчки от кмета на община за проектиране и изпълнение на строежи, с изключение на премахване на строежи, в условията за избор на изпълнител и в договорите за възлагане се включват задължения към изпълнителите за влагане на рециклирани строителни материали.

За обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект плановете за управление на строителни отпадъци се одобряват от кмета на общината или оправомощено от него длъжностно лице, на чиято територия се реализира проектът.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и – количеството и оползотворяването на отпадъците за строежите, за които не се упражнява строителен надзор се установяват с отчет до кмета на общината, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.

Кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община.

3.1.4. Опасни отпадъци

„Опасни отпадъци” са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 на ЗУО (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Съгласно Доклада за морфологичния състав на отпадъците, Разглежданият отпадък с код - 20 03 01 и наименование - смесен битов отпадък е с неопасен характер и няма огледален код по смисъла на Наредба №2 от 2014г.

Негодни за употреба пестициди

Негодните за употреба пестициди са опасни отпадъци (§ 1, т. 12 от допълнителните разпоредби ЗУО) и се класифицират като опасни отпадъци в Списъка на отпадъците съгласно Наредбата по чл. 3, ал. 1 ЗУО.

Проблемите със залежалите пестициди възникват в страната след 1990 г., в резултат на ликвидиране на бившите ТКЗС и АПК.

Наличието на негодни за употреба пестициди, както и такива, които се съхраняват на изоставени или необезопасени места, представлява риск за околната среда и човешкото здраве. Това налага предприемането на спешни мерки за тяхното окончателно обезвреждане.

През 2014 г. МОСВ кандидатства по публичната инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“ за финансиране на проект с предмет „Обезвреждане на негодни за употреба пестициди, намиращи се в Б-Б кубове с нарушена цялост, както и устойчивите органични замърсители, които се съхраняват в Б-Б кубове“. Очакваният резултат от реализацията на проекта е екологосъобразното обезвреждане на негодните за употреба пестициди и на отпадъците от Б-Б кубовете и при необходимост саниране на площадките, на които са били разположени Б-Б кубовете. Дейностите по проекта ще включват отваряне на Б-Б кубовете и тяхното натрошаване, преупаковане, временно съхранение, износ с цел обезвреждане (окончателно унищожаване) на негодните за употреба пестициди, както и обезвреждане на отпадъците от разрушаване на Б-Б кубовете на депа за опасни отпадъци и при необходимост саниране на площадките, на които са били разположени Б-Б кубовете.

На територията на община Сунгурларе „Б-Б кубове“, са разположени на площадка в с. Черница -11 на брой с количество 44000 кг.

Специфични потоци отпадъци

Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)

Отпадъци от опаковки

3.2. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ЗА СЪБИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

3.2.1. Съществуващи практики за събиране и транспортиране на отпадъци

По програма ИСПА, според който битовите отпадъци ще се депонират на регионално депо "Братово-запад". С реализиране на депото ще се постигне драстично намаляване на количествата отпадъци, насочени за депониране, респективно редуция в размера на дължимите отчисления по чл. 64 на ЗУО.

В обхвата на регионалното депо като център за управление на отпадъците чрез двете претоварни станции в Несебър и **Карнобат** са включени 1-ва клетка, инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци, локална станция за пречистване на инфилтратата и отпадъчните води, рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, съоръжение за възстановяване на материали, както и склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци от бита.

Претоварна станция Карнобат е разположена на площадка от 7.9 дка, на около 4 км от гр. Карнобат. Тя ще обслужва общините от Карнобат и **Сунгурларе** с възможност да поеме и отпадъците от общините Айтос и Руен.

След започване нормалната работа на Регионалното депо за управление на отпадъците, очакванията са:

- Драстично намаляване на количествата отпадъци, насочени за депониране, респективно редуция в размера на дължимите отчисления по чл. 64 на ЗУО;
- Преустановяване използването на нелицензираните депа и съсредоточаване на отпадъчния поток към контролирано регионално депо;
- Осигуряване на предварително третиране на отпадъците преди депониране;
- Оптимизация при превоза на дълги разстояния чрез претоварни станции /Карнобат и Несебър/ и високоефективни транспортни средства за пренасяне на отпадъците;
- Разделно събиране на специфични отпадъци;
- Компостиране и сепариране на рециклируеми отпадъци на депото;
- Екологично депониране, с възможност за оползотворяване на биогаза.

3.2.2. Оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

Целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло се задават от изискванията на Закона за управление на отпадъците.

Целта е: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, които страната ни си е поставила да постигне поетапно до 2020 г. (През плановия период не се предвижда промяна в посочените параметри), са както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Тези цели важат и за изпълнение от община Сунгурларе, тъй като това са цели които се изпълняват от общините в РСУО-Бургас, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Към Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г. в Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки.

Съществуващите проблеми, за които до момента няма решение са:

- площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни, опасни и други отпадъци;
- рекултивирането на депото за неопасни отпадъци Балабанчево, община Сунгурларе и пренасочване на отпадъците от община Сунгурларе към ре гионално депо „Братово-запад”, считано от 01.09.2015г.
- неизградено съоръжение за третиране на био отпадъци.

3.3. СТАРИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ С БИТОВИ И ДРУГИ ОТПАДЪЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Закриването и рекултивацията на изведеното от експлоатацията общинско депо за битови отпадъци ще елиминира рисковете за околната среда и човешкото здраве, произтичащи от движението и разпространението на замърсяване на територията на депото и извън него. Ще се постигне и желаното високо ниво на опазване на околната среда и спазването на директивите на ЕС и националното законодателство в областта на управление на отпадъците.

Процесът по прекратяване на експлоатацията на депото е в пряка зависимост с изграждането на Регионалната система за управление на отпадъците-Бургас, която е финансирана основно от оперативна програма "Околна среда2007-2013".

Общинското депо за неопасни отпадъци, находящо се в поземлени имоти 197003 и 197004 по кортата на възстановената общинска собственост на землище с. Балабанчево е със спряна експлоатация въз основа на Заповед № РД-128/17.08.2015г. на

=====

Директора на РИОСВ-Бургас, като изпълнението на заповедта се възлага на Кмета на общината.

Община Сунгурларе няма изготвен работен проект за обект: "Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в поземлени имоти 197003 и 197004, Балабанчево."

3.4. РИСКОВЕ ЗА ЗАМЪРСЯВАНЕ ОТ ДЕПОНИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В Третия национален план за действие по изменение на климата за периода до 2020 г., одобрен през юни 2012 г., при оценката на състоянието и тенденциите на емисиите е установено намаляване на емисиите парникови газове от сектор „Отпадъци“ за периода 1988-2009 г., което е обяснено с намаляване на депонираните битови отпадъци в сметищата.

Установено е, че депата за твърди битови отпадъци са най-големият източник на парниковия газ метан от отчитаните в националната инвентаризация източници. Добив и оползотворяване на газ от депата в България не се практикува и целият газ от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. С доизграждането на 57-те регионални системи от депа и други съоръжения за битови отпадъци и затваряне на депата, които не отговарят на законовите изисквания, ще се осигури екологосъобразно обезвреждане на всички отпадъци в страната.

Прогнозите на емисиите в сценария с мерки предполагат прилагането на програми за намаляване на количествата биоразградими отпадъци за депониране и улавяне и изгаряне във факел на метана от депата, при което може да осигури улавяне и изгаряне във факел само на около 50% от генерирания газ. Като допълнителна мярка към сценария с мерки се предвижда производството на електроенергия от депа, където метанът е в достатъчни количества и се улавя. При третирането на отпадъчните води в големи пречиствателни станции (над 50 000 е.ж.) е технологично възможно и икономически целесъобразно произвеждането на топлинна и електроенергия от отделяния биогаз при стабилизирането на утайките в метан танкове.

Емисиите парникови газове от депонираните отпадъци представляват около 77% от общото количество емитирани отпадъци от сектора, емисиите от третирането на отпадъчни води - около 22,19% и от изгаряне на отпадъци – 0,79% (Национален доклад за инвентаризация на парниковите газове в България за 2011 г.). Това показва, че съществено намаляване на емисиите от сектор „Отпадъци“ може да се постигне преди всичко с мерки в подсектор „Депониране на отпадъци“ и в по-малка степен в подсектор „Третиране на отпадъчни води“.

Приоритет в политиките за управление на отпадъците в ЕС и в България е предотвратяването на образуването на отпадъци, което ще доведе до намаляване на количеството отпадъци за депониране, а като следствие - и

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

намаляване на емисиите парникови газове. Друга основна линия на политиката по управление на отпадъците в България е свързана с изграждане на инфраструктурата за третиране на отпадъците, финансирана от ОПОС 2007-2013 г. С изпълнението на мерките по ОПОС ще се постигне обхващане на всички битови отпадъци в системи за контролирано третиране, при което всички отпадъци ще се депонират в контролирани депа.

В подсектор „Изгаряне на отпадъци“ се включват единствено емисиите, отделени при процесите на изгаряне без оползотворяване на енергия (емисиите, отделени при изгаряне на отпадъци с оползотворяване на енергия се включват в сектор „Енергия“). Съществено изменение на количеството емисии от този подсектор не се очаква и специални мерки за намаляването им не се предвиждат.

Всички мерки за намаляване на парникови газове, разгледани в Третия национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., са заложили в НПУДО 2009-2013 г. и в Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

Секторът за управление на отпадъците в България е свързан с отделяне на значителни емисии парникови газове (ПГ), по-специално на метан (CH₄). Понастоящем е прието, че метанът като парников газ има най-малко 21 пъти по-висок топлозадържащ капацитет, в сравнение с CO₂. Това е основата, върху която се изчислява потенциалното въздействие на CH₄ в националните доклади към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКОНИК/UNFCCC).

Управлението на сметищния газ е (1) важен компонент от интегрирания подход за управление на твърдите отпадъци в България, (2) законово изискване и (3) възможност за увеличаване на енергията от възобновяеми източници. Процесът подпомага и националните ангажименти за намаляване на емисиите на парникови газове чрез **Национален план за действие в сектор „Битови отпадъци“ във връзка с Глобалната инициатива за метана**

От друга страна Благосъстояние при по-слабо използване на ресурси и по-малко отпадъци е не само възможно, а задължително. Ресурсите на земята са ограничени, а това ограничава и възможностите за развитие на постоянно нарастващото световно население. Отпадъците от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга - те имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане.

Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците/подробно разгледано по-нагоре/. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и

именно поради това тези натоварвания се намаляват чрез мерки за ПО. Освен това, по този начин се намаляват и вредните влияния вследствие на изгаряне, транспортиране и складиране. В крайна сметка предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Например при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се складират. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на не екологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

=====

Домакинства

Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

на общината за управление на отпадъците по силата на чл. 52 от ЗУО е със структура, цели и предвиждания отговарящи на НПУО 2014-2020г., включително на Подпрограмата за предотвратяване на отпадъците, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО и е разработена на база:

Стратегическа цел :

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци”.

Оперативната цел :

„Нормата на натрупване на битови отпадъци нараства със значително по-бавни темпове от нарастването на минималната работна заплата”.

Тази цел е в синхрон с основната цел на европейската и националната политика в областта на околната среда „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата“.

Индикатори за постигане на целта:

Специфичен количествен текущ показател за наблюдение на напредъка е стойността на нормата на натрупване в общината и на минимална работна заплата за съответната година от програмния период на програмата до 2020г.

Целевият индикатор е през 2020 г. ръстът на нормата на натрупване на битовите отпадъци е по-нисък от ръста на минималната работна заплата спрямо 2014 г.

Постигане на стратегическата и оперативната цел на Програмата общината ще постигне с общия принос на всички жители живеещи на територията ѝ.

На местно ниво направеният SWOT анализ показва резултатите от състоянието и прогнозите за бъдещото развитие в управлението на отпадъците в Община Сунгурларе

На територията на община Сунгурларе се генерират основно битови и строителни отпадъци, около 900 тона годишно. Значителен е делът на

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

отпадъците от селскостопанска дейност – животинска тор, растителни отпадъци и др. Процедурите по събирането и извозването на отпадъците се извършват от общината, като е осигурено сметосъбиране и сметоизвозване от новосъздадено общинско предприятие. Общината не разполага със собствено формално одобрено депо за отпадъците.

Съществуващите проблеми, за които до момента няма решение са:

-площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни, опасни и други отпадъци;

-рекултивирането на депото за неопасни отпадъци Балабанчево, община Сунгурларе и пренасочване на отпадъците от община Сунгурларе към ре гионално депо „Братово-запад”, считано от 01.09.2015г.

-неизградено съоръжение за третиране на био отпадъци.

Силни страни

- Община Сунгурларе работи по планови и нормативни документи, разработени и приети на основание изискванията на националното законодателство, свързани с управление на отпадъците на територията си.

- Изпълнява се задължението на Кмета на общината съгласно изискването на ЗУО да разработва и изпълнява програми за управление на отпадъците за територията на общината.

- На този етап община Сунгурларе съвместно с останалите общини от Регионалното сдружение Бургас работи по актуализацията на дейността си в тази насока във връзка с разработката на проекта и изпълнението на Регионална система за управление на отпадъците в рамките на Бургаски регион.

- Сключен е договор № 105, РСО-ОБ-048 от 30.06.2014 г. за организиране на система за РСОО на територията на община Сунгурларе с „Екоколект” АД. Обхванати населени места са: гр. Сунгурларе – 9 точки, с. Манолич – 2 точки, с. Черница – 1 точка, с. Съединение – 3 точки, с. Славянци – 2 точки, с. Подвис – 2 точки, с. Грозден – 2 точки, с. Лозарево – 2 точки и с. Прилеп – 2 точки. Във всяка точка има поставени по два броя жълти контейнери тип „Ракла” с обем 1100 л за събиране на хартиени и картонени, пластмасови и метални опаковки и един брой зелен контейнер тип „Иглу” с обем 1500 л за събиране на стъклени опаковки. До м. октомври 2014 г. подизпълнител на ООп „Екоколект” АД е „Евро Импекс – Бургас” ЕООД, оператор на площадка със сепарираща инсталация, находяща се в общ. Поморие, гр. Каблешково, Промишлена зона, УПИ IV-1123, кв. 90. След 20.10.2014 г. „Екоколект” АД е изпратила уведомление за прекратяване на договора за третиране на отпадъци от опаковки, сключен с „Евро Импекс – Бургас” ЕООД, поради невъзможност за изпълнение на поетите задължения по него от страна на „Евро Импекс – Бургас” ЕООД. „Екоколект” АД е подписала анекс към Договор от

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

20.12.2012 г., сключен между „Екоколект” АД и „Екоинвест Асетс” АД, за извършване на предварително третиране на отпадъците от опаковки, собственост на „Екоколект” АД, събрани от системата за разделно събиране. Местонахождението на площадката, на която ще се извършват дейностите по предварително третиране (сепариране и балиране) на събраните отпадъци от системите за РСОО е в село Езерово, общ. Белослав, обл. Варна, местност „Чакмак баир”, ПИ № 23005.

- Сключен е договор за сътрудничество № 123 от 02.09.2013 г. с "Трансинс Технорециклираща компания" АД за сътрудничество в областта на разделното събиране на ИУЕЕО на територията на община Сунгурларе със срок от 3 години. Събират се на кампании два пъти годишна. Сключено е допълнително споразумение № 1 към договор № 123/02.09.2013 г. с "Трансинс Технорециклираща компания" АД от 23.09.2013 г., с което се определя кратността на събиране на ИУЕЕО – май и септември. Сключен е договор № 125 за организиране на система за разделно събиране на ИУЕЕО с "Електрооползотворяване" ЕАД на 04.09.2014 г. за срок от три години. Срокът на договора ще се счита продължен за неопределено време, ако никоя от страните не заяви писмено желание за прекратяването му. Събират се два пъти годишно.

- Сключен е договор за сътрудничество № 127 от 09.09.2013 г. с „Ауторек” ЕАД, гр. Бургас за управление на отпадъци от МПС и организиране на събиране, транспортиране и съхраняване на ИУМПС, намиращи се върху общинска собственост на територията на община Сунгурларе за срок от 3 г., който може да бъде продължен за неопределен срок.

- Сключен е договор за сътрудничество № 122 от 02.09.2013 г. с „Трансинс авторециклиращ консорциум” АД, гр. Варна за събиране, съхраняване и предаване за последващо оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ за срок от 3 г. с възможност за продължаване на действието му за същия срок. Сключено е допълнително споразумение № 1 към договор № 122/02.09.2013 г. с „Трансинс авторециклиращ консорциум” АД на 23.09.2013 г., с което се определя място за разделно събиране на ИУГ на територията на гр. Сунгурларе.

Списък на лицата и фирмите с разрешение за дейности с отпадъци на територията на общината(Регистър на МОСВ):

ВИНЕКС СЛАВЯНЦИ 95

Разрешение № 02-РД-00000321-00 от 14.01.2015 г.

БУЛСТАТ 102010813

Директор: ЖЕКО ГЕОРГИЕВ ЖЕКОВ

с. Славянци, обл. Бургас

Телефон: 05571/4500

Факс: 0559/ 2 21 31

- **Площадка № 1** - гр. Сунгурларе, ул. "Акации" № 5, УПИ № III,

планоснимачен № 939,

- Код **15 01 01** - Хартиени и картонени опаковки
 - **R12** - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

ВИНЕКС-СЛАВЯНЦИ

Разрешение № 02-РД-00000323-00 от 16.01.2015 г.

БУЛСТАТ **102073336**
с. Славянци, обл. Бургас

Директор: ЖЕКО ГЕОРГИЕВ ЖЕКОВ
Телефон: 05571/4500
Факс: 0559/ 2 21 31

- Площадка № 1 - гр. Сунгурларе, ул. "Георги Димитров" № 33,
планоснимачен № 537

- Код **15 01 01** - Хартиени и картонени опаковки
 - **R12** - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
- Код **15 01 02** - Пластмасови опаковки
 - **R12** - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

- Площадка № 2 - с. Лозарево

- Код **15 01 01** - Хартиени и картонени опаковки
 - **R12** - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11
- Код **15 01 02** - Пластмасови опаковки
 - **R12** - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11

4. ПОЧВИ, МИНЕРАЛНИ РЕСУРСИ

4.1. ПОЧВИ

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и на физическите и юридическите лица.

"Почви" са горният пласт от земната кора, доколкото тя е носител на почвени функции, включително течните съставни части (почвен разтвор) и

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

газообразните съставни части (почвен въздух), без подземните води, руслата на реките и дъната на водните басейни.

Съгласно чл. 21 от Конституцията, земята е “основно национално богатство”.

Като Базисен екологичен закон в тази област се счита приетият още през 1963г. Закон за опазване на въздуха, водите и почвата от замърсяване.

Почвени ресурси на територията на община Сунгурларе:

Почвите са основен природен ресурс за значителна част от територията на Общината. Развити са два основни почвени типа – канелени горски и ливадни с няколко почвени различия. От агрономическа гледна точка почвените различия имат сходни или близки агротехнически изисквания.

Ливадни почви – разпространени са няколко вида – ливадно-канелени, делувиално-ливадни, алувиално-ливадни, ливадно заблатени и блатни.

а) *Ливадно-канелените и делувиално-ливадните почви* заемат по-високите слабо разчленени и наклонени места от терена. Имат добро почвено плодородие. Ограничаващи плодородието са неблагоприятните физико-механични свойства и недостатъчност на някои хранителни елементи за растенията. Подходящи са за отглеждане на всички земеделски култури – царевица, слънчоглед, тютюн, фуражни култури, зеленчуци, овощни градини.

б) *Алувиално-делувиални*. Разпространени са по разливите на големите дърета. Използват се предимно за зърнено-хлебни култури и по някои участъци – за лозя. Леко се обработват. Характеризират се с ниска запасеност на органично вещество, азот, фосфор и калий. Ако се напояват стават подходящи за отглеждане на зеленчукови култури. Могат да се внасят всички видове торове.

в) *Ливадно-заблатени, блатни и алувиално-ливадни*. Разпространени са в коритата и локвите на реките. Не са обект на интензивно земеделие. Тези почви са с високи подпочвени води. Пренавлажнени са през по-голямата част от годината. Подходящи са за фуражни култури, заланчукови градини, бостани, но само там, където нивото на подпочвените води е сравнително по-ниско. Останалите почви са заети от естествени ливади или от типично блатна растителност.

Канелени горски почви – Разпространени са оподзолени канелени горски почви, типични и излужени канелени горски почви и силно излужени и оподзолени канелени горски почви.

а) *Оподзолени канелени горски почви*. Разпространени са и по високите склонови части и в низините. По наклонените терени тези почви са подложени на ерозия. На някои места дори е разкрита материнската скала. Имат ниско съдържание на хранителни вещества. Хумусният им хоризонт е доста добре развит. Плодородието им се ограничава от ниското съдържание на хумус и азот. Неподходящи са за култури с дълбока

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

коренова система, захарно цвекло, картофи и зеленчуци поради неблагоприятните водно-физични свойства. Върху тях най-добре виреят зърнено-житни култури, а при разновидностите с по-дълбока коренова система, захарно цвекло, картофи и зеленчуци поради неблагоприятните водно-физични свойства. Върху тях най-добре виреят зърнено-житни култури, а при разновидностите с по-дълбок почвен слой- и някои технически култури.

б) *Типични и излужени канелени горски почви.* Имат силно разпространение в района. Заемат най-високите билни части. Растителността им е представена от разрени дъбови гори и храсталаци. Имат добро естествено плодородие. Най-разпространени са в района на село Подвис. Към тази група се отнасят и поройните наноси. Притежават голямо разнообразие в механичния състав и силно изразена скелетност, малка мощност и слабо изразен хумусен хоризонт. Това са типични “тютюневи” почви. Някои от тях са подложени на ерозия.

в) *Силно излужени и оподзолени канелени горски почви.* Това са най-бедните и с лоши качества почви, със силно развита ерозия, слабо развит ерозионен хумусен хоризонт. Отличават се с бедна запасеност на хранителни вещества. Подходящи са за лозя и някои овощни видове (кайсия, бадеми, орехи), тютюн, овес, ръж. Наложително е провеждане на противоерозионни мероприятия, торене с органически и минерални торове, варуване за подобряване на почвената реакция, особено в землището на с. Грозден, с. Лозарево, с. Везенко

Ерозията, която се наблюдава в общината се обуславя от терена, начина по който се използват земите, а също и от голямата податливост на почвите към ерозиране и от слабото покритие с растителност. Над селата Черница, Лозарево, Сунгурларе и Грозден и други плоскостната и струйчеста ерозия е преминала в ровинна, която е значително разпространена върху обработваеми земи, пасища и горски терени. Значително е разпространена и в лозята, където ежегодно нараства.

Общо ерозионни процеси в една или друга степен са се развили върху площ от 587.5ха, което представлява 3.9% от площта на общинските гори.

За борба с ерозията в района на язовир „Камчия” е изработен през 1989год. „Технически проект за борба с ерозията”.

За района е необходимо да се изготви цялостен проект с противоерозионни мероприятия по пътя на залесяването.

4.1.1. Замърсяване на почвите

Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Мониторингов пункт на територията на общината е пункт 364 с. Терзийско, Сунгурларе.

При проведения мониторинг от страна на РИОСВ-Бургас през 2015г. се наблюдават и контролират индикатори Cu (мед), Pb (олово), Zn (цинк) Cd (кадмий), Cr (хром), Ni (никел), As (арсен), Co (кобалт) и Hg (живак), като Cr и Ni са включени към мониторинга на почвите от 2005 г., Hg от 2007 г. а Co от 2010 г. За да се проследи динамиката на показателите за тежки метали и металоиди спрямо МДК (максимално допустима концентрация), съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (обн. в ДВ бр.71/2008 г.). са сравнени с резултатите от проведения през 2011 г. мониторинг на пункта с. Терзийско.

При пункт с. Терзийско се наблюдава промяна в рН. Измерената стойност през 2011 г. е 5.50 и характеризира почвата като слабо кисела, а през 2015 г. е 6,45 и характеризира почвата като слабо алкална. Получените стойности за тежки метали за 2011 г. и 2015 г. се сравняват спрямо различни стойности на МДК в зависимост от измереното рН. Процентното изражение на измерените стойности на тежките метали са както следва: Zn – 17.13% през 2015 г. и 35.64% през 2011 г.; Cu – 20.53% през 2015 г. и 36.78% през 2011 г.; Pb – 14.27% през 2015 г. и 41.75% през 2011 г.; Cd – 14% през 2015 г. и 13.6% през 2011 г.; Ni – 35.33% през 2015 г. и 34% през 2011 г. Процентното изражение спрямо МДК показва, че през 2015 г. са измерени по-ниски стойности от тези през 2011 г. Измерените през 2015 г. стойности Cr, As, Hg и Co са също по-ниски от тези през 2011 г.

Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита (пестициди)

На територията на РИОСВ – Бургас е решен проблемът със залежалите пестициди в по-голямата си част, с което е ликвидирана потенциалната опасност от евентуално замърсяване и увреждане на околната среда и човешкото здраве. Контейнерите тип „Б-Б кубове”, в които са съхраняват пестицидите са разположени на единадесет площадки **На територията на община Сунгурларе „Б-Б кубове”, са разположени на площадка в с. Черница -11 на брой с количество 44000 кг.**

Вкисляване на почвите

Вкисляването на почвите е проблем за обработваемите земи.

През 2015 г. почвено изпитване е проведено постоянния опорен пункт в землището на с. **Подвис** . Измерените през 2015 г. стойности за рН (KCL) в четирите точки и в двете дълбочини характеризират реакцията на почвите като много силно кисела (рН под 4). Спрямо измерените стойности в предходните години се забелязва тенденция на преминаване от силно кисела към много силно кисела реакция на почвата. Отчетената степен на наситеност V3 и в двете дълбочини варира от 93,6,4% до 96,2%, което показва, че няма вредна киселинност.

4.2. МИНЕРАЛНИ РЕСУРСИ

На територията а Общината са разкрити находища а строителни и инертни материали. Засега в границата ѝ не са отбелязани находища на други полезни изкопаеми. В близост до нея се намира желязнорудното находище Раклица, медни местонаходища – Г. Александрово, Бояджик и Трапоклово и манганово местонахождение Глушник. Трябва да се отчете, че до момента не всички местонахождения са проучени.

Глини. На територията на общината има много находища на глини, които са много добра суровина за производство на грубокерамични изделия и керемиди. По-важните находища са при ж.п. спирка „Петър Берон”. Необходими са допълнителни геоложки проучвания в района по река Потамишка, селата Черница, Лозарево, Везенково и град Сунгурларе.

Инертни материали(пясък и чакъл). Има наличие на значителни количества по терасите на р. Луда Камчия, р. Потамишка, Коджа дере, Батин дере, Азмак и др. Чакълите са отложени главно по левите притоци на р. Луда Камчия.

Ломен строителен камък и трошен чакъл. Варовиците от сенона могат да се използват за ломен камък и чакъл. Такива материали има при селата Подвис, Прилеп, източно от Ведрово, Лозарево, и др. Еоценските пясъчници се използват за стълбове, бордюри, за строеж на мостове, километражни камъни, настилки и др. Кариери се разработват по Коджа дере, Батин дере, около Подвис, Прилеп, Завет и др.

Камък за облицовъчни плочи и кариера за добива му има край с. Дъбовица.

Варовик за варопроизводство се намира при селата Прилеп, Подвис, Лозарево и др.

5. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ, ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

5.1. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ

Законът за защитените територии, Обн., ДВ, бр. 133 от 11.11.1998 г., урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление.

Чл. 2. (1) Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

(2) Опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях.

Чл. 3. Държавата изгражда и осигурява функционирането и съхраняването на система от защитени територии като част от

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

регионалната и световната мрежа от такива територии в съответствие с международните договори по опазване на околната среда, по които Република България е страна.

Чл. 4. (1) (Предишен текст на чл. 4 - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Предназначението на защитените територии не може да се променя освен по реда на глава трета от закона.

(2) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон.

Чл. 5. Категориите защитени територии са:

1. резерват;
2. национален парк;
3. природна забележителност;
4. поддържан резерват;
5. природен парк;
6. защитена местност.

Чл. 6. (1) В защитените територии се включват гори, земи и водни площи.

На територията на община Сунгурларе са разположени следните защитени територии по смисъла на закона за защитените територии и части от защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000:

Защитени природни територии:

**5.1.1. ПЗ Скалните образувания в местността “Чифликова нива” в с.Пчелин;
Категория: Природна забележителност**

Площ: 8.0 хектара

Местоположение:

Област: Бургас, **Община:** Сунгурларе, **Населено място:** с. Пчелин

Документи за обявяване:

Заповед No.4051 от 29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Забележителни геоложки обекти

Режим на дейности:

1. Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време

3. Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им

4. Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====
материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността,
включително и на водните течения

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите

6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи

7. Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

5.1.2. ПЗ „Пробития камък” в село Берово Категория: Природна забележителност

Площ: 0.5 хектара

Местоположение:

Област: Бургас, **Община:** Сунгурларе, **Населено място:** с. Берово

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):

Бургас - ул. "Перушица" 67, ет.3, п.к.219

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):

РДГ Бургас: ДГС Садово

Документи за обявяване:

Заповед №4051 от 29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

1. Гъбообразни скални образувания от варовик

Режим на дейности:

1. Забранява се да се сечат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения

2. Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време

3. Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите

6. Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

5.1.3. ПЗ "Находище на черни боровинки", землище с. Садово, община Сунгурларе,

ПЗ е обявена със Заповед № 4051/29.12.1973г.

Площ: 1.8 ха

Забранява се:

1. сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така късането и изкореняването на всякакви растения

2. пашата на добитък през всяко време

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

3. преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им

4. разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения

5. чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите

6. извеждането на интензивни и голи главни сечи

Разрешава се 1. извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета

5.1.4. ПЗ „Корията” в село Везенково с останки от вековна дъбова гора, Площ 39.0 ха.

Обявена със Заповед № 542 от 23.05.1984г. (ДВ бр 48/84г).

Забраняват се :

1. всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата

2. късането или изкореняването на растенията

3. паша на домашни животни

4. влизането, преминаването или паркиране на моторни превозни средства

5. безпокоенето на дивите животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им

6. разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността, така и водния и режим

7. извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни 8. всякакво строителство

5.1.5. ПЗ „Находище на урумovo лале“ в местността Лалкото с. Терзийско общ. Сунгурларе и с. Венец общ. Карнобат, Площ 37,90 ха

Обявена със Заповед No.521 от 20.05.1985 г., бр. 45/1985 на ДВ

Цели на обявяване:

1. Запазване находищата на Урумovo лале

2. Опазване на находище на Урумovo лале

Забраняват се:

1. Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата

2. Забранява се късането или изкореняването на растенията

3. Забранява се влизането, лагериуването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства

4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим

5. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни

6. Забранява се паша на домашни животни и коситба

7. Забранява се всякакво строителство

=====

5.2. ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ:

5.2.1. ЗМ"Орлиците" в село Камчия

е защитена територия за опазване на естествените местообитания на защитени и редки растителни и животински видове и техните съобщества и характерния ландшафт и скални образувания; Заповед No.РД1214 от 10.12.2002 (ДВ бр 7/2003г.).

Площ:315.6 ха

Забранява се 1. извеждане на сечи, освен санитарни и отгледни

2. бране на диви цветя, събиране на билки и увреждане на вековни дървета
3. внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове
4. улавяне и безпокоене на птиците, разрушаване на гнездата им, събиране на техните яйца и малки
5. паша на домашни животни
6. изграждане на биотехнически съоръжения, разработване на дивечови ниви и просеки
7. нарушаване на целостта на скалните образувания
8. строителство, разкриване на кариери и всякакви други дейности, които водят до промяна и унищожаване на ландшафта

5.3. РЕГИСТЪР НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ:

Код на защитена зона

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0000393	Екокоридор Камчия - Емине	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002029	Котленска планина	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000117	Котленска планина	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000139	Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000136	Река Горна Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000137	Река Долна Луда Камчия	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000196	Река Мочурица	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000149	Ришки проход	Защитена зона по директивата за местообитанията

Пълна информация за всяка защитена зона може да се намери на сайта на Министерството на околната среда и водите . Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, може да бъде намерена на следният електронен адрес: <http://natura2000.moew.government.bg/> и която дава пълна информация за всяка защитена зона.

=====

5.3.1. 33 „Екокоридор Камчия – Емине” с идентификационен код BG0000393

за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №661/16.10.2007г. на Министерския съвет(ДВ, бр.85/23.10.2007г.)

Предмет на опазване в 33 „Екокоридор Камчия – Емине”BG0000393 са следните типове местообитания от Приложение 1 на ЗБР и Директива 92/43/ЕЕС:

6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedio albi*

6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)

9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове

62A0 Източно субсредиземноморски тревни съобщества *Eastern sub-mediterranean dry grasslands/Scorzoneratalia villosa*

91AA* Източни гори от космат дъб

91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

91S0* Западнопонтийски букови гори

91W0Мизийски букови гори

91ZO Мизийски гори от сребролистна липа *Moesian silver lime woods*

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni*

Дългоух нощник *Myotis blythii*

Трицветен нощник *Rhinolophus ferrumequinum*

Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*

Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Червенокоремна бумка *Bombina Bombina*

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*

Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

Жълтокоремна бумка *Elaphe quatuorlineata*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Вертиго *Vertigo moulinsiana*

Вертиго *Vertigo angustior*

Ценагрион *Coenagrion ornatum*

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*

Брџмбар рогач *Lucanus cervus*

Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

Обикновена пърчовка *Himantoglossum caprium*

5.3.2. 33"Котленска планина" с идентификационен код BG0002029

обявена със заповед №РД-910/11.12.2008г. на МОСВ, на основание решение №122/02.03.2007г. на МС(ДВ, бр.21/2007г. Общата ѝ площ съгласно заповедта е 99298.8 ха.

Със ЗАПОВЕД № РД-72 от 28 януари 2013 г. Министъра на околната среда и водите, На основание чл. 16, ал. 4 във връзка с чл. 16, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие променям забраните на дейностите в Заповед № РД-910 от 11.12.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 15 от 2009 г.) за обявяване на защитена зона „Котленска планина“ с идентификационен код BG0002029, както следва:

1. В т. 6 от заповедта се създават нови т. 6.5 и 6.6:

„...6.5. използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;

6.6. косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.“

2. Промяната по т. 1 да се отрази в регистрите на защитените зони, водени в МОСВ, РИОСВ –Бургас, РИОСВ – Шумен, РИОСВ – Стара Загора, и РИОСВ – Велико Търново.

3. Заповедта влиза в сила от обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

4. Заповедта не подлежи на обжалване.

Защитената зона е обявена със Заповед №РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ. Заема централния дял на Източна Стара планина. Границите ѝ се определят от реките Тича на север до вливането ѝ в язовир Тича, Стара река на запад и Луда Камчия на юг. На изток достига до Върбишкия проход между село Берово и град Върбица, продължава по пътя гр. Върбица - село Бяла река, като включва и язовир Тича. Около две трети от територията на планината е покрита с първични широколистни гори, главно от мизийски бук (*Fagus moesiaca*), на места примесен с обикновен габър (*Carpinus betulus*). По-ограничено разпространение имат горите от горун (*Quercus dalechampii*) на места примесен с обикновен габър (*C. betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*), смесените дъбови гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). В западната част на планината е установено малко находище на естествени смесени гори от бяла ела (*Abies alba*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Вторичните гори и

храсталаци от келяв габър имат силно ограничено разпространение в района. Останалата част от територията е заета от открити пространства, използвани за пасища и селскостопански земи. В пасищата преобладават три типа тревни съобщества: мезофилни, ксеромезофилни и ксеротермни. Значителна част от откритите пространства, в това число и земеделските площи са възникнали вторично, на мястото на стари гори. Влажните зони и поречията на реките заемат сравнително малка част от територията на защитената зона. Единствената влажна зона е язовир Тича в който няма обраствания с блатна растителност. По високите части на планината се срещат варовикови скали и карстови образувания, разпръснати из целия район.

На територията на ЗЗ „Котленска планина” BG0002029 са установени 182 вида птици, от които 51 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 81 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004).

Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 21 вида, в SPEC3 - 50 вида. Защитената зона

осигурява подходящи местообитания за 65 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 58 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. ЗЗ „Котленска планина” е място от световно значение за гнезденето на ливадния дърдавец (*Crex crex*) и едно от най-значимите места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на видове, гнездящи в голяма численост - черен щъркел (*Ciconia nigra*), осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), лещарка (*Bonasa bonasia*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) и среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*). През Котленска планина преминава най-западната част на черноморския прелетен път Via Pontica. Тук се образува типично място с тесен фронт на миграция, където ежегодно по време на есенна миграция преминават над 3000 грабливи птици. Най-многобройни от тях са осояда, обикновения мишелов (*Buteo buteo*), вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*) и блатарите. По време на миграция е установен и сивия жерав /*Grus grus*/. През есенно-зимния период язовир Тича поддържа значителни количества водолюбиви птици, включително червеногушия гмуркач (*Gavia arctica*), големия корморан (*Palacrocorax carbo*), зеленоглавата патица (*Anas platyrhynchos*) и др.

Цели на защитена зона „Котленска планина” BG0002029

Съгласно Заповед №.РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ ЗЗ „Котленска планина” BG0002029 се създава с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 от заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2 от заповедта за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в ЗЗ „Котленска планина” ВГ0002029 съгласно Заповед №РД-910 от 11.12.2008 на МОСВ са следните видове птици:

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:

Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*),
Розовпеликан (*Pelecanus onocrotalus*),
Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*),
Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*),
Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*),
Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*),
Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*),
Голяма бяла чапла (*Egretta alba*),
Червена чапла (*Ardea purpurea*),
Черен щъркел (*Ciconia nigra*),
Бял щъркел (*Ciconia ciconia*),
Лопатарка (*Platalea leucorodia*),
Поен лебед (*Cygnus cygnus*),
Белоока потапница (*Aythya nyroca*),
Малък нирец (*Mergus albellus*),
Орел рибар (*Pandion haliaetus*),
Осояд (*Pernis apivorus*),
Черна каня (*Milvus migrans*),
Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*),
Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*),
Черен лешояд (*Aegypius monachus*),
Орел змияр (*Circaetus gallicus*),
Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*),
Полски блатар (*Circus cyaneus*),
Степен блатар (*Circus macrourus*),
Ливаден блатар (*Circus pygargus*),
Малък креслив орел (*Aquila pomarina*),
Голям креслив орел (*Aquila clanga*),
Скален орел (*Aquila chrysaetos*),
Малък орел (*Hieraaetus pennatus*),
Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*),
Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*),
Царски орел (*Aquila heliaca*),
Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*),
Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*),
Сокол скитник (*Falco peregrinus*),
Ловен сокол (*Falco cherrug*),
Лещарка (*Bonasa bonasia*),

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

Сив жерав (*Grus grus*),
Ливаден дърдавец (*Crex crex*),
Речна рибарка (*Sterna hirundo*),
Бухал (*Bubo bubo*),
Козодой (*Caprimulgus europaeus*),
Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*),
Синявица (*Coracias garrulus*),
Сив кълвач (*Picus canus*),
Черен кълвач (*Dryocopus martius*),
Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*),
Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*),
Горска чучулига (*Lullula arborea*),
Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*),
Черночела сврачка (*Lanius minor*),
Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*),
Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*),
Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*),
Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:

Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*),
Голям гмурец (*Podiceps cristatus*),
Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*),
Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*),
Сива чапла (*Ardea cinerea*),
Ням лебед (*Cygnus olor*),
Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*),
Сива гъска (*Anser anser*), Фиш (*Anas penelope*),
Зимно бърне (*Anas crecca*),
Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*),
Шилоопашата патица (*Anas acuta*),
Клопач (*Anas clypeata*),
Червеноклюна потапница (*Netta rufina*),
Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*),
Качулата потапница (*Aythya fuligula*),
Звънарка (*Vicerephala clangula*),
Среден нирец (*Mergus serrator*),
Обикновен мишелов (*Buteo buteo*),
Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*),
Сокол орко (*Falco subbuteo*),
Зеленоножка (*Gallinula chloropus*),
Лиска (*Fulica atra*),
Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*),
Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*),
Горски бекас (*Scolopax rusticola*),
Речна чайка (*Larus ridibundus*),
Пчелояд (*Merops apiaster*),
Малък ястреб (*Accipiter nisus*),
Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

В ЗЗ се забраняват следните дейности:

- =====
1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
 2. Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
 3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
 4. Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС(Директива за опазване на природните местообитания).

5.3.3. 33 „Котленска планина” с идентификационен код BG0000117.

е приета с РМС №661/16.10.2007г.(ДВ бр.85/2007г.

Предмет на опазване в 33 „Котленска планина” – BG 0000117 са следните типове местообитания от Приложение 1 на ЗБР и Директива 92/43/ЕЕС:

6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedio albi*

6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове

8310 Неблагоустроени пещери 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*

9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*

9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове

91AA* Източни гори от космат дъб

91BA Мизийски гори от обикновена ела

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*)

91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

91S0* Западнопонтийски букови гори

91W0 Мизийски букови гори

Птици, включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС:

Бухал (*Bubo bubo*)

Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)

Горска чучулига (*Lulula arborea*)

Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*)

Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*)

Козодой (*Caprimulgus europaeus*)

Ливаден дърдавец (*Crex crex*)

Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
Полски блатар (*Circus cyaneus*)
Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)
Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*)
Скален орел (*Aquila chrysaetos*)
Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)
Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*)
Черен кълвач (*Dryocopus martius*)
Черен щъркел (*Ciconia nigra*)
Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*)

Редовно срещани се мигриращи птици, които не са включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС:

Малък ястреб (*Accipiter nisus*)
Обикновен мишелов (*Buteo buteo*)
Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*)
Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*)
Чухал (*Otus scops*)

Бозайници, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС::

Видра (*Lutra lutra*)
*Европейски вълк (*Canis lupus*)
*Кафява мечка (*Ursus arctos*)
Лалугер (*Spermophilus citellus*)
Пъстър пор (*Vormela peregusna*)
Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)
Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*)
Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*)
Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*)
Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*)
Голям ношник (*Myotis myotis*)
Дългоух ношник (*Myotis bechsteini*)
Остроух ношник (*Myotis blythii*)
Дългопръст ношник (*Myotis capaccinii*)
Трицветен ношник (*Myotis emarginatus*)
Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*)
Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*)

Земноводни и влечуги, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС:

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*)
Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*)
Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)
Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)
Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)

5.3.4. 33"Луда Кмчия" с идентификационен код BG0000139.

**ПРИЕТА С РМС №122/02.03.2007Г. НА МС(ДВ, БР.21/2007Г.).
ОБЩАТА Й ПЛОЩ СЪГЛАСНО РМС Е 6111,0 ХА**

1. Цели на опазване:

- =====
- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
 - Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
 - Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

- 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)
9150 Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)
9170 Дъбово-габъррови гори от типа Galio-Carpinetum
9180* Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове
91AA* Източни гори от космат дъб
91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
91S0* Западнопонтийски букови гори

БОЗАЙНИЦИ

- * Европейски вълк *Lutra lutra*
Видра *Myotis bechsteini*
Дългоух нощник *Myotis blythii*
Остроух нощник *Myotis emarginatus*
Трицветен нощник *Rhinolophus ferrumequinum*
Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*
Лалугер *Vormela peregusna*
Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

- Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*
Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*
Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*
Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*
Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*
Жълтокоремна бумка *Bombina variegata*

РИБИ:

- Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*
Маришка мряна *Barbus plebejus*
Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*
Обикновен щипок *Cobitis taenia*

БЕЗГРЪБНАЧНИ

- Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*
Ценагрион *Coenagrion ornatum*
Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*
Бръмбар рогач *Lucanus cervus*
Буков сечко *Morimus funereus*
* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

=====

5.3.5. 33 „Река Горна Луда Камчия” с идентификационен код BG0000136,

обявена с РМС 122/02.03.2007г.,(ДВ бр.21/2007г.). Общата ѝ площ съгласно РМС е 2276.9 ха. В зоната попадат 1409.0 ха от териториалния обхват на ДГС”Сунгурларе” и засяга горски територии и гори върху земеделски земи с обща площ 502.8 ха, от които залесени 462.2 ха и незалесени 40.6 ха.

Предмет и цели на опазване

(съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)”Река горна Луда Камчия”:

1. Цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Предмет на опазване:

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)

Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* Water courses of plain to montane levels with the *Ranunculion fluitantis* and *Callitricho-Batrachion* vegetation

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi* Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the *Alyso-Sedion albi*

6210 * Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(*Festuco-Brometalia*)

(*важни местообитания на орхидеи)

Semi-natural dry grasslands and scrubland facies on calcareous substrates (*Festuco-Brometalia*)(*important orchid sites)

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества Sub-continental steppic grasslands

9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

Medio-European limestone beech forests of the *Cephalanthero-Fagion*

9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове

Tilio-Acerion forest of slopes, screes and ravines

91BA Мизийски гори от обикновена ела *Moesian silver fir* forests

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори *Pannonian-Balkan*ic turkey oak-sessile oak forests

91S0 * Западнопонтийски букови гори *Oriental beech* forest of the *Stranja-Istranca* range

* -91W0 Мизийски букови гори *Moesian beech* forests *Canis lupus*

БОЗАЙНИЦИ

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

* Европейски вълк *Lutra lutra*
Видра *Myotis bechsteini*
Дългоух ношник *Myotis blythii*
Остроух ношник *Myotis emarginatus*
Трицветен ношник *Rhinolophus ferrumequinum*
Голям подковонос Голям подковонос *Spermophilus citellus*
Лалугер *Vormela peregusna*
Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*
Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*
Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*
Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*
Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*
Жълтокоремна бумка *Elaphe quatuorlineata*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*
Маришка мряна *Barbus plebejus*
Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*
Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*
Вертиго *Vertigo moulinsiana*
Вертиго *Vertigo angustior*
Ценагрион *Coenagrion ornatum*
Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*
Бръмбар рогач *Lucanus cervus*
Буков сечко *Morimus funereus*
* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

**5.3.6. 33 „Река Долна Луда Камчия” по Директивата за хабитатите с код
BG0000137, и с площ 24 606,973 дка.**

Предмет и цели на опазване

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====
Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета
Endemic oro-Mediterranean heaths with gorse

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*
Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the *Alyso-Sedion albi*

6220 * Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea
Pseudo-steppe with grasses and annuals of the Thero-Brachypodietea

6240 * Субпанонски степни тревни съобщества Sub-continental steppic grasslands

91AA * Източни гори от космат дъб Eastern white oak forests

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak forests

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni*

Малък подковонос *Rhinolophus hipposideros*

Лалугер *Spermophilus citellus*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*

Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Вертиго *Vertigo moulinsiana*

Вертиго *Vertigo angustior*

Ценагрион *Coenagrion ornatum*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*

Бръмбар рогач *Lucanus cervus*

Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

Обикновена пърчовка *Himantoglossum caprinum*

5.3.7. 33 „Река Мочурица“ с идентификационен код BG0000196,

включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007г.
на Министерски съвет(ДВ бр.21/09.03.2007г.)

С Решение №811/16.11.2010г. площта ѝ се коригира на 8702.83 ха.

Предмет и цели на опазване:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

- =====
- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
 - Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
 - Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

91AA * Източни гори от космат дъб Eastern white oak forests

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори Pannonian-Balkanic turkey oak-sessile oak forests

1340* Континентални солени ливади Inland salt meadows

1530* Панонски солени степи и солени блата Pannonic salt steppes and salt marshes

6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)

6510 Низинни сенокосни ливади Lowland hay meadows/Alopecurus pratensis,Sanguisorba officinalis/

8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове Siliceous rocky slopes with chasmophytis vegetation

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Добруджански (среден) хомяк *Mesocricetus newtoni*

Малък подковонос *Rhinolophus hipposideros*

Лалугер *Spermophilus citellus*

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Червенокоремна бумка *Bombina Bombina*

Жълтокоремна бумка *Bombina variegata*

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*

Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

Маришка мряна *Barbus plebejus*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Лицена *Lucyena dispar*

Ценагрион *Coenagrion ornatum*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*

Бръмбар рогач *Lucanus cervus*

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

5.3.8. Защитена зона „Ришки проход” с код BG0000149,

за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007г. на Министерски съвет(ДВ бр.21/09.03.2007г.)

Предмет и цели на опазване:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. (съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР)

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета
Endemic oro-Mediterranean heaths with gorse

6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*
Rupicolous calcareous or basophilic grasslands of the *Alyso-Sedion albi*

6220 * Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*
Pseudo-steppe with grasses and annuals of the *Thero-Brachypodietea*

62A0 Източно субсредиземноморски тревни съобщества *Eastern sub- mediterranean dry*
grasslands/*Scorzoneratalia villosa*

8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове

9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*)

Medio-European limestone beech forests of the Cephalanthero-Fagion

9170 Дъбово-габърви гори от типа *Galio-Carpinetum*

9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове

91AA * Източни гори от космат дъб *Eastern white oak forests*

91BA Мизийски гори от обикновена ела *Moesian silver fir forests*

91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори *Pannonian-Balkan turkey oak-sessile oak*
forests

91S0 * Западнопонтийски букови гори *Oriental beech forest of the Stranja-Istranca range*

91W0 Мизийски букови гори *Moesian beech forests* *Canis lupus*

БОЗАЙНИЦИ:

* Европейски вълк *Canis lupus*

Видра *Lutra lutra*

Дългоух нощник *Myotis blythii*

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Пъстър пор *Vormela peregusna*

ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ:

Жълтокоремна бумка *Bombina variegata*

Ивичен смок *Elaphe quatuorlineata*

Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*

Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*

Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*

Голям гребенест тритон *Triturus karelinii*

РИБИ:

Черна (балканска) мряна *Barbus meridionalis*

Обикновен щипок *Cobitis taenia*

Европейска горчивка *Rhodeus sericeus amarus*

БЕЗГРЪБНАЧНИ:

Бисерна мида *Unio crassus*

Обикновен паракалоптенус *Paracaloptenus caloptenoides*

Обикновен сечко *Cerambyx cerdo*

Бръмбар рогач *Lucanus cervus*

Буков сечко *Morimus funereus*

* Алпийска розалия *Rosalia alpina*

РАСТЕНИЯ:

С програмата за опазване на околната среда на община Сунгурларе са набелязани необходимите мерки и дейности за предотвратяване отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони от мрежата Натура 2000.

Дейностите и мерките, набелязани с програмата по опазване на околната среда и програмата за управление на отпадъците на територията на общината са насочени приоритетно към подобряване на качеството на околната среда, няма вероятност същите да доведат до значителни отрицателни въздействия върху ЗМ, ПЗ, ЗЗ на територията на общината.

При реализацията на предвидените с програмите по ООС, ПУО, Програмата за лечебните растения не се очаква да бъдат засегнати пряко природни местообитания и местообитания на видове от флората и фауната, предмет на опазване в защитени зони.

5. 4. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ - ПОДПРОГРАМА. СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

Настоящият раздел „Лечебни растения се разработва на основание чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения е раздел от общинската програма за опазване на околната среда. С цел запазване на ресурсите на лечебни растения на територията на Община Сунгурларе.

5.4.1. Обща характеристика на ресурсите от лечебни растения в Р България

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Ресурсите от лечебни растения биват естествени и култивирани.

Ресурсите според състоянието им биват:

а/абсолютно забранени за събиране лечебни растения

В ЧЕРВЕНАТА КНИГА НА Р БЪЛГАРИЯ СА ВКЛЮЧЕНИ НАД 70 ВИДА.

В приложенията към Конвенцията за международната търговия с растителни и животински видове (CITES) са включени над 40 вида.

От лечебните растения определени като застрашени на европейско ниво в България се срещат 12 вида.

Видове забранени за събиране за лични и стопански нужди, защитени от Закона за биологичното разнообразие – 61 вида.

б/забранени за събиране за стопански нужди лечебни растения

Видове забранени за стопанско ползване, ежегодно се обявяват със Заповед на Министъра на околната среда и водите.

в/разрешени за събиране за лични нужди лечебни растения:

"Билки за лични нужди" са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг;
- б) стръкове - до 2 кг;
- в) листа - до 1 кг;
- г) кори - до 0,5 кг;
- д) цветове - до 0,5 кг;
- е) семена - до 0,1 кг;
- ж) плодове - до 10 кг;
- з) пъпки - до 0,5 кг;
- и) талус - до 1 кг.

г/разрешени за събиране за стопански нужди лечебни растения

-видове разрешени за стопанско ползване, но с определяне на годишно допустимо за събиране количество ежегодно се обявяват със Заповед на Министъра на околната среда и водите.

Съгласно Закон за лечебните растения /2000г. :

Чл.10. (1) Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция.

(2) Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в "Държавен вестник".

(3) Специалният режим обхваща:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

1. забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища;

2. определяне на годишно допустимо за събиране количество билки по райони или находища;

3. разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

(4) Определените в заповедта по ал.2 количества билки се разпределят от регионалните инспекции по околната среда и водите между билкозаготвителите от района на инспекцията.

(5) Разпределянето по ал.4 се извършва със заповед на директора на регионалната инспекция по околната среда и водите въз основа на заповед на министъра на околната среда и водите за условията и реда за разпределение на количествата билки, която се обнародва в "Държавен вестник".

Билките се събират в различен период/фаза от вегетацията на растенията, както следва:

1. подземни органи (корени, коренища, грудки и луковици) - през есента или рано през пролетта преди вегетацията на растенията;

2. кори - през пролетта във фаза на най-усилено сокодвижение (март - май);

3. листни и стъблени пъпки - през пролетта (март - април), преди да се развият;

4. борови връхчета - рано през пролетта, преди вегетацията;

5. листа - преди цъфтежа (коприва, маточина, мента, момина сълза), по време на цъфтежа (боровинка черна и червена, блян черен, живовлек голям и ланцетовиден, лудо биле, слез горски, смрадлика) или след цъфтежа (бреза обикновена, глог червен и черен, глухарче обикновено, липа, медуница лечебна, подбел и др.);

6. стръкове - в началото на цъфтежа или по време на пълен цъфтеж преди плодообразуване; допуска се събирането на стръкове с млади плодове, когато растението цъфти продължително време, като едновременно образува и плодове (боянка разклонена, овчарска торбичка обикновена, росопас лечебен и др.);

7. цветни пъпки - непосредствено преди разцъфтяването им (пелин сантонинов);

8. цветове и съцветия - в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;

9. месести плодове (боровинка черна и червена, бъз черен, касис, киселица, къпина полска, малина, офика, шипка, ягода горска и др.) - след пълното им узряване;

10. сухи плодове от сенникоцветни - непосредствено преди пълното им узряване;

11. семена - непосредствено преди пълното им узряване.

Изключение от изискванията се установява за следните билки:

1. коренища от мъжка папрат се събират в края на лятото след пълното развитие на листата;
2. листа от мечо грозде се събират през септември - октомври след узряване на плодовете;
3. цветни кошнички от сложноцветни и стръкове от златна пръчица се събират в началото на цъфтежа преди пълното им разцъфтяване;
4. лъжливи плодове (галбули) от хвойна синя и червена се събират на втората година след образуването им преди тяхното омекване;
5. семена от минзухар есенен се събират през юни - юли на следващата година след цъфтежа непосредствено преди пълното им узряване

5.4.2. Лечебни растения с природозащитно значение

Природозащитното значение на лечебните растения, установени на територията на общината трябва се определя чрез проверка за актуалност в различните нормативни документи, природозащитни регистри и червени списъци с национално и международно значение и принадлежността им към съответна категория на застрашеност или административно ограничение (забрана за събиране или ограничителен режим), както следва:

На национално ниво:

- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за лечебните растения и заповед на МОСВ за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответните години;
- Червена книга на Република България (Пеев и др. (ред.) 2011 – електронно издание -<http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol1/>);
- Red List of Bulgarian vascular plants – Petrova, A.& Vladimirov, V. (eds) 2009.

На международно ниво:

- Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);
- “European Red List of Vascular Plants” - Bilz, M., Kell, S.P., Maxted, N. and Lansdown, R.V. 2011
- Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES);
- Разпореждане (ЕС) N 338/97 (Medicinal species, listing in the annex of Regulation (EC) N338/97)

5.4.3. Лечебни растения за стопанско ползване

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Съгласно Чл. 20. (1) Ползването на лечебните растения е ползването на техните ресурси и включва:

1. събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата

Този вид ползване на лечебните растения представлява стопанска дейност и се извършва въз основа на разрешително (Приложение моделни бланки за разрешителни).

5.4.4. Местонахождение и ресурсни възможности на находища на билки с установено стопанско значение

Наличните находища на лечебните растения са разгледани по землища и в зависимост от характера на екосистемите са диферинцирани поотделно за Поземления и горски фонд. Там където те имат общ характер и образуват единен комплекс са разгледани заедно. Посочени са местностите, където има находища на билки в земите, общинска собственост. В описанието на местностите са включени и земите в остатъчен фонд.

ЗЕМЛИЩЕ ПЧЕЛИН

ОБЩИНСКИ ПОЗЕМЛЕН ФОНД – Алан чешме, Черешите, Чифликова нива, Кеси кору, Чорала, Алана, пъндъкль дере, Ташларича, Желязпунар, Керезлика

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Троскот	Коренища	700
Вратига	Цветни кошнички	350
Жълт равнец	Стрък, цвят	200
Гръмотрън*	Корен	800
Слез	Лист	100
Слез	Цвят	40
Шипка	Плод	1250
Камшик	Стрък	1200
Камшик	Лист	1000
Жълт кантарион	Стрък	2250
Жълта комунига	Стрък	1120
Змийско мляко	Стрък	550
Червен глог	Плод	850
Червен глог	Цвят	340

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Трънка	Плод	2250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	40
Черен бъз	Цвят	520
Черен бъз	Плод	800
Черен бъз	Корен, кори	150
Риган	Стрък	200
Маточина	Стрък, Лист	250
Червено подъбиче	Стрък	50
Жиловляк широк	Лист	60
Жиловляк теснолист	Лист	60
Къпина*	Лист	200
Къпина*	Плод	250
Коприва	Лист, стрък	2250
Коприва	Корен	2350
Драка	Плод	2250
Здравец*	Стрък	250
Здравец*	Корен, коренища	450
Лайка	Цвят, стрък	500

ЗЕМЛИЩЕ ВЕЛИСЛАВ

ОБЩИНСКИ ПОЗЕМЛЕН ФОНД – Сюлюклията, Ада баа, Алана, Йоза, до село, Гьома баир, Кърджаларе, Боруните, Кавак тарла, Шеришов път, Герена, Малаков гечит, Под могилата – 7 532 дка

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Бъзак	Лист	600
Бъзак	Стрък	1200
Овчарска торбичка	Стрък	900
Лайка	Цвят, стрък	800
Бяло подъбиче	Стрък	230
Ветрогон	Стрък	900
Троскот	Коренища	1700
Вратига	Цветни кошнички	850
Жълт равнец	Стрък, цвят	100
Гръмотрън*	Корен	900
Слез	Лист	100
Слез	Цвят	40
Шипка	Плод	1250

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Камшик	Стрък	1500
Драка	Плод	2250
Жълт кантарион	Стрък	2250
Жълта комунига	Стрък	1120
Змийско мляко	Стрък	550
Червен глог	Плод	850
Червен глог	Цвят	340
Трънка	Плод	2250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	40
Черен бъз	Цвят	520
Черен бъз	Плод	800
Черен бъз	Корен, кори	150
Синя метличина	Стрък,цветни кошнички	50
Маточина	Стрък, лист	250
Червено подбиче	Стрък	50
Живовляк широколист	Лист	60
Живовляк теснолист	Лист	60
Къпина*	Лист	200
Къпина*	Плод	250
Коприва	Лист, стрък	2250
Коприва	Корен	2350
Здравец*	Корен, коренища	450
Здравец*	Стрък	250

ЗЕМЛИЩЕ ПЧЕЛИН, ВЕЛИСЛАВ

ОБЩНСКИ ГОРСКИ ФОНД – Турския пологар, Ковачетата,
Лозата, Булицатата, Желев кладенец, Алана

<i>ВИД</i>	<i>БИЛКА</i>	<i>КОЛИЧЕСТВО</i>
Тетра	Стрък, лист	1000
Пелин	Стрък	550
Бял равнец	Стрък, цвят	2200
Грамотрън	Корен	200
Очанка	Стрък	350
Блатен тъжник	Стрък	300
Липа	Цвят	1200
Репей	Лист, корен	100

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

Горска пищялка	Корен	300
Камшик	Стрък	200
Горска ягода	Лист	500
Лазаркиня	Стрък	140
Шипка	Плод	1250
Великденче	Стрък	350
Дрян	Плод	2600
Върбинка	Стрък	150
Лечебен ранилист	Стрък	50
Лечебен ранилист	Корен	40
Жаблек	Стрък	250
Жълт кантарион	Стрък	150
Жълта комунига	Стрък	120
Змийско мляко	Стрък	150
Червен глог	Плод	450
Червен глог	Цвят	140
Трънка	Плод	250
Мащерка*	Стрък	200
Еньовче	Стрък	150
Лопен	Цвят	30
Левурда	Стрък	300
Черен бъз	Цвят	120
Черен бъз	Плод	200
Черен бъз	Корен, кори	150
Риган	Стрък	200

5.4.5. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

1/ събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;

2/ придобиването на билки за първична обработка или преработка;

3/ събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволено за ползване, издадено по

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

реда на Закона за лечебните растения. Позволително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост. Позволително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Позволителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения позволително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;

4. директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

5. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола Закона за лечебните растения.

Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляра на позволителното.

Позволителното се издава преди осъществяване на ползването. При издаването на позволителни на територията на Община Сунгурларе се осъществява контрол по отношение на:

-Уведомяване на РИОСВ – Бургас за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;

-Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ -Бургас;

-Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;

-Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ – Бургас обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;

-Водене на регистър на издадените позволителни за ползване на лечебни растения на територията на Община Сунгурларе;

=====

-Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;

-Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

При издаване на разрешителните общината поставя за изпълнение спазване на следните условия:

Период за ползване: Листа – преди цъфтеж. Цветове – в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;

Начин на ползване: Листа – чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата. Цветове – чрез откъсване или отрязване на целите съцветия;

Препоръчителни инструменти: режещи инструменти /ножици, сърп, нож/ - да бъдат без ръжда по режещите повърхности;

Изисквания за опазване на находището: да не се допуска увреждане на други части на растенията и други растения. Да не се чупят и кършат безразборно клоните на дърветата.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;

Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;

Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;

След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите не добити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;

При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

Кметът на общината контролира ползването на лечебните растения в земите, водите и водните обекти - общинска собственост, в поземления фонд и в населените места.

5.4.6. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове; растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;

Съгласно предоставените от ЗЛР и ЗБР възможности за възстановителни и поддържащи дейности, обобщеният опит и посочените мерки в специализираната литература за опазване на проблемни растителни видове и резултатите и препоръките при оценката на състояние

на популациите могат да се дефинират по целесъобразност приоритетни практически дейности на популационно и/или хабитатно ниво като:

-провеждане на необходими допълнителни наблюдения и при важност научни изследвания – фенологични, популационни (напр. определяне на възрастова структура), биологични (семенно размножаване и опрашване) и др.

-подпомагане на естественото възобновяване в *in situ* условия;

-размножаване в *ex situ* условия и попълване на популациите;

-създаване на провокационни насаждения при контролирани условия и интерес сред местните хора за по-широко култивиране;

-дългосрочно съхранение на семена в семенна банка;

-оптимизиране на управлението и включване при необходимост на физическа охрана на популациите, които се намират в обсега на засилена активност в поземления общински фонд;

-информационна и образователна кампания сред посетителите за консервационна значимост на вида и необходимостта от опазването му.

За по-приоритетните мерки може да се разработи кратък идеен проект, който да включва цел, законови процедури, основни дейности и алгоритъм за изпълнението им, необходими ресурси (в т. ч. и финансови), документиране и очаквани ползи.

5.4.7. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях;

Община Сунгурларе въз основа на направения анализ трябва да обособи конкретни територии, в които да се провеждат дейности по опазване, възстановяване или устойчиво ползване на ресурси от лечебни видове растения.

Тези територии са общинска собственост – земеделски земи или земи от горския фонд, и в тях различни видове лечебни растения имат стопанско значение.

Тези територии не са защитените територии и защитени зони от Националната екологична мрежа, макар че някои от тези територии също са създадени за опазване на консервационно-значими видове лечебни растения. В защитените зони също попадат много общински земи с находища на стопански значими видове лечебни растения. Управлението им с цел опазване и възстановяване на такива ресурси, също е възможно стига да не влиза в противоречие с опазването и поддържането в благоприятно природозащитно състояние на целеви видове и местообитания в тези защитени зони.

Тези територии трябва да бъдат представени на подходящи подробни карти – орто-фотоснимки, физически блокове, КВС или кадастрални карти. Трябва да бъдат посочени конкретните лечебни видове, които ще се

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

опазват и възстановяват в тези територии, както и да има и оценка на тяхното ресурсно значение.

След това за всяка от тези територии трябва да бъдат изготвени конкретни мерки, да бъдат посочени срокове за тяхното изпълнение и финансиране, както и да бъдат набелязани целите, които трябва да бъдат изпълнени в резултат от прилагането на тези мерки.

За някои от тези територии, може да няма нужда от осъществяване на мерки, а по-скоро на въвеждане на някои ограничения или забрани, като например за паша, косене, сечи, използване на минерални торове и хербициди и др. Всички мерки, ограничения и забрани трябва да бъдат съобразени със законовите правомощия на общинските власти.

5.4.8. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земята използване съобразно изискванията на нормативните актове и плановете документи от по-висока степен

С определяне на мерките за управление, поддържане и възстановяване на ресурсно- значими лечебни видове в общинските земи, трябва да бъдат предложени конкретни местни нормативни актове. Те трябва да бъдат съобразени със свързаните с тези дейности закони:

Закон за лечебните растения,
Закон за защитените територии,
Закон за биологичното

разнообразие,

Закон за устройство на териториите.

Закон за водите,

Закон горите,

Закон за собствеността и ползването на земеделските земи, Закон за опазване на земеделските земи и мн. др., както и на подзаконовите нормативни актове, като наредби и заповеди на министри.

Нормативните актове, които следва да издават кмета, общинския съвет и др. са разписани в Закона за местното самоуправление и общинската администрация.

Освен това тези мерки трябва да бъдат съобразени и да не влизат в противоречие с нормативни актове и планови документи от по-висока степен – общи устройствени планове, планове за управление на защитени територии или защитени зони, заповеди за обявяване на защитени територии или обекти на културното наследство и мн. др.

5.4.9. Лечебни и защитени растения, описани в горскостопански план на общински гори -общ. СУНГУРЛАРЕ в района на дейност на ДГС „СУНГУРЛАРЕ” и ДГС „КАРНОБАТ“, обл. Бургас, 2014г.

=====

В Глава VII. ЛЕЧЕБНИ И ЗАЩИТЕНИ РАСТЕНИЯ на плана е описано подробно местоположението на естествените находища на лечебните и защитени растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите:

- Дървесни видове;
- Храстови видове;
- Лиани и паразитни видове;
- Тревни видове;
- Папрати и хвощове.

Отчетено е, че стопанисващите органи на ДГС „Сунгурларе” са упражнявали контрол върху добива на билки във всички гори независимо от собствеността им. Нерегламентираното събиране на лечебни растения е било санкционирано.

Препоръчано е такъв контрол да се упражнява и от стопанисващите органи на общинските гори.

На територията на община Сунгурларе основно с билкосъбиране и изкупуване се занимава фирма ЕТ "Лъки-Здравко Василев".

Приоритетни мерки:

На този етап община Сунгурларе, стопанисваща общинските гори, които са 16024.4 ха не разполага с изискващата се по чл.55 от ЗЛР за тях информация, която да съдържа:

1. описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;

2. анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;

3. приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;

4. избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях;

5. предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановете документи от по-висока степен.

(2) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2011 г., в сила от 05.04.2011 г.) В разработката по ал. 1 с предимство се включват разпространените в района видове лечебни растения – обект на стопанско ползване, както и лечебни растения под специален режим на опазване и ползване или представляващи интерес по причини от природозащитен или научен характер.

=====

За тази цел се препоръчва да се възложи на група специалисти, които да извършат проучването и изготвят Доклад, съдържащ необходимата информация.

5.5. ГОРСКО СТОПАНСТВО

Общинските гори, собственост на община Сунгурларе са разположени в района на ТП ДГС „Сунгурларе”, граничат на север с ДГС ”Върбица”, на изток и на юг - ДГС ”Карнобат”, на югозапад с ДГС „Тунджа”, а на запад с ДГС ”Котел”.

Общинските гори попадат в територията на 17 землища от общинската територия: гр. Сунгурларе, с. Берово, Чубра, Дъбовица, Есен, Манолич, Пчелин, Садово, Славянци, Велислав, Везенково, Балабанчево, Каменско, Лозица, Скала, Терзийско, Грозден.

Местоположението им е в Източна Стара планина и отчасти в района на Задбалканските полета, по склоновете на Котленска-върбишката планина. Площта им е общо 16024.4 ха.

Залесената площ е 15168.4 ха, което е 94,6% от площта на горските територии общинска собственост.

Незалесената дървопроизводителна площ е 44.5 ха, или 0,3% от площта на горските територии общинска собственост.

Недървопроизводителната площ е 811,5 ха, или 5.1% от площта на горските територии общинска собственост. Част от нея са поляни, обработваеми площи и други може да се използва за различни странични дейности, друга се явява технологически необходима за стопанисването на горите-пътища, просеки, временни складове, а една маст е неизползваема за горскостопанска дейност-нелесопригодни площи и голини, скали, сипеи и други.

Процентното разпределение на залесената площ по стопански класове е:

- Бял бор-8,6%
- Черен бор-16,9%
- Широколистен високоствъблен-0,9%
- Дъб средно и ниско-4,0%
- Бук високо-0,5%
- Бук средно-0,7%
- Габър-1,0%
- Благунов средно и високоствъблен за превръщане-18,9%
- Смесен за превръщане-2,0%
- Смесен средно и високоствъблен за превръщане-14,0%
- Церов високоствъблен за превръщане-1,6%
- Церов за превръщане-17,4%
- Акациев-1,3%

=====

-Келяв габъров-12,2%.

5.5.1. Управление и пазене на горите

Организацията по управлението на горските територии се осъществява от Кмета на община Сунгурларе („Наредба за управление на горските територии на Община Сунгурларе” от 20.04.2011г.)

Както е записано и в Горскостопанския план 2014г., най-важната дейност на стопанисващите органи е охраната и контрола върху извършваните дейности в горите и горските площи. Охраната обхваща опазването на горите от пожари, незаконна сеч, незаконна паша, незаконно строителство и други дейности, като включва всички съобразени със закона действия на горските служители за предотвратяване на нарушенията, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите.

Необходимо е през пожароопасния период да се назначат пожаронаблюдатели.

5.5.2. Очаквано въздействие на планираните в Горскостопанския план горскостопански и ловностопански мероприятия върху предмета и целите на защитените зони по ЗБР, защитените територии по ЗЗТ и вододайните зони с учредени СОЗ

На територията на горите са:

1. Защитени зони по Директива 79/409/ЕЕС(Директива за птиците).

1.1. ЗЗ”Котленска планина” с идентификационен код BG0002029, обявена със заповед №РД-910/11.12.2008г. на МОСВ, на основание решение №122/02.03.2007г. на МС(ДВ, бр.21/2007г. Общата ѝ площ съгласно заповедта е 99298.8 ха. В зоната попадат 8547.0 ха от териториалния обхват на ДГС „Сунгурларе” и засяга горски територии и гори върху земеделски земи.отдели и подотдели, описани в плана. **Общинските горски територии са върху площ 3202.1 ха от територията на ЗЗ.**

Планирани мероприятия:

-Планирани са отгледни сечи.

-Планирано е „ново залесяване” с благун и цер върху голина от 0.4 ха.

-Предвидено е 8 броя съществуващи поляни с обща площ 5.7 ха да се използват като дивечови ниви. В тях не се предвижда залесяване, използване на пестициди и минерални торове.

- Не се предвижда никакво строителство.

2. Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС(Директива за опазване на природните местообитания).

=====

2.1. Защитена зона „Котленска планина” с идентификационен код BG0000117, приета с РМС №661/16.10.2007г.(ДВ бр.85/2007г. Общата ѝ площ съгласно РМС е 69113,6 ха. В Зоната попадат 3517.0 ха от териториалния обхват на ДГС „Сунгурларе” .

Планирани мероприятия:

- Планирано е „ново залесяване” с благун и цер върху голина от 0.4 ха.

-Няма планирани мероприятия водещи до намаляване на площта на хабитатите.

- Предвидено е 5 броя съществуващи поляни с обща площ 4.7 ха да се използват като дивечови ниви. В тях не се предвижда залесяване, използване на пестициди и минерални торове.

2.2. ЗЗ”Луда Кмчия” с идентификационен код BG0000139, приета с РМС №122/02.03.2007г. на МС(ДВ, бр.21/2007г.). Общата ѝ площ съгласно РМС е 6111,0 ха. В зоната попадат 2119.0 ха от териториалния обхват на ДГС „Сунгурларе” и засяга горски територии и гори върху земеделски земи, с обща площ 1950.0 ха, от която залесена 1913.6 ха и незалесена 36.9 ха. **Общинските горски територии са върху площ 1885.4 ха.**

Планирани мероприятия:

-Няма ново залесяване.

-Няма планирано залесяване с видове различни от характерните за посочените в таблица хабитати.

-Няма планирани мероприятия водещи до намаляване на площта на хабитатите.

-Не се предвижда строителство.

- Предвидено е 1 брой съществуваща поляна с обща площ 2.2 ха да се използват като дивечови ниви. В тях не се предвижда залесяване, използване на пестициди и минерални торове.

2.3. ЗЗ „Река Горна Луда Камчия” с идентификационен код BG0000136, обявена с РМС 122/02.03.2007г.,(ДВ бр.21/2007г.). Общата ѝ площ съгласно РМС е 2276.9 ха. В зоната попадат 1409.0 ха от териториалния обхват на ДГС”Сунгурларе” и засяга горски територии и гори върху земеделски земи с обща площ 502.8 ха, от които залесени 462.2 ха и незалесени 40.6 ха. **Общинските горски територии са върху площ 315.8 ха.**

-Няма ново залесяване.

-Няма планирани мероприятия водещи до намаляване на площта на хабитатите.

-Няма създаване на дивечови ниви.

3. Защитени природни обекти, съгласно ЗЗТ

3.1. Природна забележителност находище на урумово лале ”Лаликото”, в землището на село Терзийско, обявена със заповед №521/20.05.1985г. на КОПС при МС(ДВ бр.45/1985г.), прекатегоризирана

=====

със Заповед №9108/09.08.2002г.на МОСВ отдели, подотдели: 307г, 4, 5, 6-с
обща площ 8.2 ха, от която залесена 5.6 ха и незалесена 2.6 ха.

Няма планирани лесовъдски мероприятия.

4. Учредени Санитарно-охранителни зони(СОЗ).

На територията на общински гори на община Сунгурларе няма учредени СОЗ, съгласно изискванията на Наредба №3 от 16.10.2000 год.

5.6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Във флористично отношение територията е повлияна от влиянието на Черноморския басейн и има преходно-средиземноморски характер. В миналото и билата склоновете на тази част на Източна Стара планина са били заети от естествена горска растителност, за което свидетелстват остатъците от групи дървета и малки горички, изсечена за стопански нужди. Минималните валежи, геоложката покривка и липсата на растителност са допринесли за силно ерозиране на почвата. Горско-дървесната растителност е съставена от листопадни широколистнигоричисти и смесени и гори от благун, цер, космат дъб и келяв габър. Зимният дъб и обикновеният габър се срещат в сенчестите и свежи месторастения, а единични групи или петна от летен дъб са останали главно в заливните гори край по-големите реки.

Върху заливни тераси и крайбрежни земи на реките и потоците се срещат смесени насъждения от ясен, бряст, обикновен габър, цер, клен и заедно с тях – върба, топола и др.

Върху хълмист релеф – до 500 м н.в. се срещат горски формации от чисти и смесени насъждения от благун, цер, примесени на сенчести места от липа, обикновен габър, клен, бряст, ясен и др. По припечните стръмни и южни склонове са разположени космат дъб, келяв габър, мъждрян. От храстите се срещат смрадлика, драка, глог, дрян и др.

Върху стръмни и силно разчленени хълмисти склонове между 500 и 700 м н.в. върху канелени горски почви – излужени и оподзолени, се срещат смесени гори, в които участват благун, цер, зимен дъб, бук, обикновен габър. Срещат се и смесени формации от липи и габър, ясен, зимен дъб, благун. По южните склонове с плитки почви се срещат – космат дъб, келяв габър, мъждрян и др. От храстите са разпространени смрадлика, шипка, дрян, леска и др. В полския район естествената горска растителност е изместена от културна (селскостопанска). Наред с разнообразната горска и културна растителност на територията на Общината се срещат, както в планинския, така и в полския район много и разнообразни билки, които имат приложение във фармацевтичното производство и медицината за билколечение. В района повсеместно са разпространени шипка, глог, коприва, глухарче, змийско мляко, трънка, маточина, живовляк, лайка, бял

=====

равнец, мента, мащерка, риган, иглика, жълт кантарион, липа, орех и др. За гъбарството значение имат манатарката и пачи крак.

Фауна. Макар и ниска, Източна Стара планина е с богат фаунистичен състав. Срещат се:

- от бозайниците – сърна, дива свиня, чакал, лисица, дива патка, язовец, пор, заек и др., - гризачи – катерица, лалугел, сив плъх, съсел и др.,
- от птиците – ястреб, сокол, яребица, пъдпъдък, горски бекас, гургулица, гълъб-глухар, сови (защитен вид), бухал, кукумявка, фазан и др;
- от влечугите – костенурки – блатна, шипобедрена, шипоопашата (защитен вид), гущери, усойница, пъстър смок, змия-медянка и др.

През пролетния и зимния прелет в района стационарират различен вид облетен и водоплаващ дивеч –бекаси, дива патица ,по рядко гъски.

Ловната фауна е представена от едър и дребен дивеч и има местно значение.

В района на Държавно лесничейство – Садово има организирани ловни стопанства, в които се отстрелна благороден елен, сърни, дива свиня.

В районите на с. Садово, с. Дъбовица и др. има възможности за развитие на ловен туризъм. В момента в района има достатъчно запаси от дивеч с възможности за развитие на селекционен, трофеен и групов лов, но липсва база. Използват се базите на ИА”Пътища” в с. Берово и Базата на лесничейство Котел в с. Жеравна.

Разнообразието на селскостопански култури със значително участие на зърнохлебни видове в съчетание с мозаечна горска растителност, обезпечават дивеча с добра хранителна и защитна база през всички сезони на годината. От ловните дружинки се поддържат десетки хранилки и пасища.

В р. Луда Камчия, р. Мочурица и р. Садовска, както и в множеството микроязовири има условия за риболов. Лови се мряна, речен кефал, скобар, кротушка. В зарибените микроязовири и шаран. Река Садовска е подходяща за зарибяване с пъстърва.

6. ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

6.1. ШУМ

Законът за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) и прилежащата към него подзаконова нормативна уредба осигуряват пълно съответствие на българското законодателство с изискванията на Директива 2002/49/ЕО за оценка и управление на шума в околната среда. Целта на Директивата е прилагането на общ подход от мерки и действия за избягване предотвратяване или намаляване на вредните въздействия от излагането на различните видове шум в околната среда, чрез

=====

картотекиране на шума и разработването на програми за действие на база получените резултати.

Стратегическите шумови карти (СШК) изработени в съответствие с условията на директивата, са предназначени за глобална оценка на нивата на шум в дадена територия, предизвикани от различни източници и за представяне на предходната, настоящата и очакваната шумова ситуация. В тях е отразен броя на населението, жилищата, детските, учебните, лечебните, научноизследователските заведения и обществените сгради, които са изложени на различни нива на шумово натоварване.

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението (изт. ИАОС)

Понастоящем в големите градове на света, през деня уличният шум е с интензивност 65 – 85 дБ (А), а в градовете у нас – 65-75 дБ (А), като във върховете часове достига до 90 – 95 дБ (А). За сравнение интензивността на шума при тих разговор между двама души е 40 дБ (А), а на реактивен самолет на височина 100-200 метра - 115 дБ (А).

Високите нива на уличния шум водят до повишаване на шума в жилищата.

Гранични стойности на показателите на нивата на шум в жилища, възприета в редица страни, както и в България е 30-35 дБ (А).

Шумът в населените места е стресов фактор за организма и ефектът му е свързан със засягането на всички органи и системи; намалена работоспособност; преумора, вследствие на нарушени сън и отдих.

При продължително излагане на шум е установено че той влияе на почти всички органи и системи на човешкия организъм, и оказва вредното си въздействие, като причинява:

- **на централната нервна система** - нервна преумора, психични смущения в паметта, раздразнителност;
- **на вегетативната нервна система** - усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви;
- **на сърдечно-съдовата система** – изменения в сърдечния ритъм (тахикардия), и промени, които водят до повишаване на артериалното налягане;
- **на дихателната система** – изменение на респираторния ритъм;
- **на ендокринната система** – изменение на количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма.

Съгласно извършените проучвания в областта, въздействието на нивата на шума се разделят на следните групи:

- шум, чието ниво е над 120 dB(A) се счита, че поврежда слуховите органи;
- шум с ниво 100 – 120 dB(A) за ниските честоти и 80 – 90 dB(A) за средните и високите честоти може да предизвика необратими изменения в органите на слуха и при трайно излагане да доведе до болестно състояние;
- шум с ниво 50 – 80 dB(A) затруднява разбираемостта на говора;
- шум с нива около 50 – 60 dB(A), оказват вредно влияние върху нервната система на човека и смущават неговия труд и почивка.

Законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума. Чрез тяхното осъществяване се цели защита на здравето и околната среда и осигуряване качеството на живот на населението.

Практическото изпълнение на директивата от страна на Р България, е свързано на първоначален етап с изработване на СШК и планове за действие към тях за:

- агломерациите с над 250 000 жители;
- основните пътищата - с трафик над 6 000 000 преминавания годишно;
- основните железопътни линии - с над 60 000 преминавания годишно;
- основните летища с над 50 000 самолетодвижения годишно.

Община Сунгурларе на този етап не разполага с данни за фактор шум на територията си.

Съгласно нормативните изисквания за община Сунгурларе не се изисква разработен и одобрен общински план за действие за ограничаване и намаляване на шума в околната среда , тъй като това задължение е само за общините с население над 100 000 жители.

Община Сунгурларе има приета **НАРЕДБА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ**, м. Юни, 2010 год. гр. Сунгурларе. Раздел втори на наредбата касае мерки за предотвратяване на шумовото натоварване на околната среда:

Чл. 6. Собствениците на обекти с производствена дейност са длъжни да осигурят нормална акустична среда извън обекта.

Чл. 7. За осигуряване на почивката и спокойствието на гражданите се забранява:

1. внедряването и експлоатацията на технически съоръжения и технологии, водещ в последствие до прекомерното завишаване и

промяна на хигиената норма на шума от (шейсет) 60 dBa (децибела) на територията на жилищните региони;

2. демонстративно или групово шофиране на мотоциклети, мотопеди и автомобили по улиците на жилищните региони;
3. форсирането на двигатели на МПС, както и продължителната им работа за повече от пет минути на празен ход;
4. предизвикването на шум, независимо от произхода му, нарушаващ спокойствието на гражданите в часовия интервал от 22:00 до 06:00 часа, през зимния и летен период и през обедната почивка на интервала от 14:00 до 16:00, когато шума е над допустимата норма от 60 dBa;
5. използването на пиротехнически средства (пирати, фоеверки, конфети и др.) на обществени места по всяко време на денонощието.

Контрола на промишлените източници по фактор „шум“ се извършва по предварително изготвен график от РЛ-Бургас за извършване на контролни измервания и изготвен план за контролна дейност в част шум. През годината по утвърден график по тримесечия се извършват планови проверки по условие 12 на оператори с издадени комплексни разрешителни.

6.2. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ НА НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда цели ранно откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда и предоставяне на наличната радиологична информация за установяване както на естествения, така и в случай на ядрена авария радиологичен статус. Особено внимание се обръща на районите с потенциални замърсители с радиоактивност, като АЕЦ „Козлодуй“ и др.(изт. ИАОС)

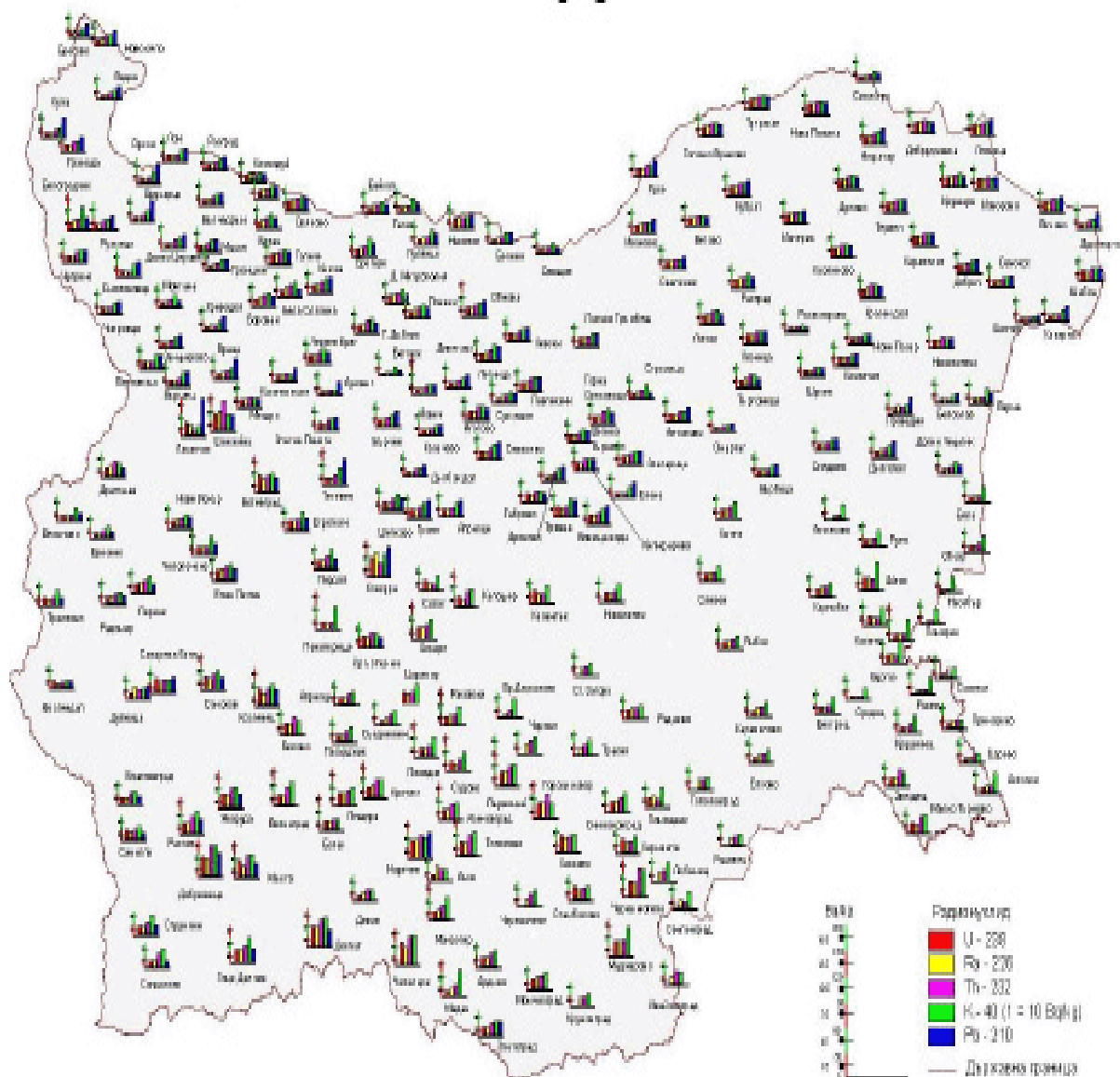

Естественият радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-лъчението и е специфична за всеки пункт, област, регион.

Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 26 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

По данни на ИАОС за страната:

Специфична активност на естествени радионуклиди в необработваеми почви, Bq/kg

Източник: ИАОС

При оценката на получените резултати за стойностите на специфичните активности на естествените радионуклиди в повърхностния почвен слой, в отделните мониторингови пунктове не са констатирани надфонове стойности.

Известен факт е, че най-засегнати от ядрената авария в Чернобил през 1986 г. са почвите в Южна България. Те са обект на ежегодни контролни наблюдения в системата за радиологичен мониторинг на околната среда. Данните за специфичната активност и динамика на техногенния ^{137}Cs , отложен вследствие аварията, характеризират петнисти замърсявания на почвите (фиг.5.)

Най-високи стойности през годината са регистрирани в Пловдивска, Пазарджишка и Смолянска области, като напр.: с. Манастир – 189 Bq/kg,

гр. Лъки – 147 Вq/kg, Рожен – 142 Вq/kg, с. Наречен – 120 Вq/kg, Юндола – 117 Вq/kg, гр. Девин – 109 Вq/kg, гр. Добринище – 105,4 Вq/kg .

Фиг. 5. Специфична активност на ^{137}Cs в необработваеми почви,
Вq/kg

Източник: ИАОС

При сравнение на получените резултати, с тези от предходни години, се наблюдава тенденция към общо снижаване на специфичната активност на техногенния ^{137}Cs , което се обяснява с глобалното му преразпределение при естествените миграционни процеси.

Естествените радионуклиди, съдържащи се в проби от необработваеми почви, запазват стойностите на специфичните си активности.

Радиационно състояние на повърхностни води

Дефиниция на индикатора

Обща алфа- и обща бета-активност, съдържание на естествен U и специфична активност на ^{226}Ra на повърхностни води.

Радиологичният мониторинг на реките, езерата и язовирите в страната се осъществява чрез мрежа от постоянни пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби. Посредством последващ радиохимичен анализ се определя обща алфа- и обща бета-активност, съдържание на естествен уран и специфична активност на ^{226}Ra .

Оценка на индикатора

Данните за обща бета-активност на повърхностни води, получени в резултат на провеждания от ИАОС радиологичен мониторинг през 2013 г. са представени на фиг. 6.

Фиг. 6. Обща бета-активност на повърхностни води, Вq/l

Източник: ИАОС

Източник: ИАОС

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

През 2013 г. е провеждан системен мониторинг на радиационното състояние в 84 пункта по поречията на по-големите реки и други водни обекти в страната, както и в 10 пункта от р. Дунав.

Анализът на данните за обща бета-активност на водите на р. Дунав и останалите основни реки, езера и язовири установява стойности значително под установената норма (*Наредба № Н-4/14.09.2012 г.*) за *характеризиране на повърхностни води*, СГС – 0,5 Вq/l) за пунктове, извън райони на потенциални замърсители.

Тенденцията е радиологичните показатели, в сравнение с предходни години, да запазват стойностите си, характерни за дадения мониторингов пункт в страната.

Министерството на здравеопазването чрез Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРРЗ) извършва държавен здравен контрол за спазване на изискванията за защита на лицата от въздействието на йонизиращите лъчения на територията на цялата страна по отношение на ядрени централи, изследователски ядрени инсталации, съоръжения за управление на радиоактивни отпадъци и обекти на бившия уранодобив. Една от основните дейности на НЦРРЗ е оценка на облъчването и на радиационния риск на населението като цяло или на групи от него.

Оценката на годишната ефективна доза облъчване на населението в резултат от трансгранично замърсяване на територията на страната, вследствие на аварията в Чернобилската АЕЦ е под 0,01 mSv. В нито една от изследваните проби храни не е регистрирано съдържание на радионуклиди над нивата за докладване в Европейската комисия, установени с Препоръка 2000/473/Евратом(ИАОС).

Индикатор за дозовото натоварване на населението в страната е оценената годишна индивидуална ефективна доза.

Границата за годишната ефективна доза за всяко лице от населението (сумата от дозите, получени от всички дейности с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ)) в съответствие с *Наредба за основните норми за радиационна защита* е **1 mSv**.

Оценка на индикатора

Годишната ефективна доза за българското население от естествения радиационен фон е около 2,3 mSv. В резултат от дейността на човека, става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на йонизиращи лъчения допринасят за допълнителното надфоново облъчване на населението. Към тях следва да се отнесат:

– газоаерозолните и течните радиоактивни изхвърляния от обектите на атомната енергетика;

- =====
- отпадъчните води и отбитата скална маса при миннодобивната дейност, в т. ч. от бившите обекти на уранодобива;
 - сгурията и пепелината от топлоцентралите, работещи с каменни въглища;
 - минералните торове, получени от някои фосфорити;
 - строителните материали.

6.3. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

В транспортно отношение Община Сунгурларе е сравнително добре обезпечена. През територията на общината преминават пътища от Републиканската пътна мрежа, които осигуряват връзка на Северна и Североизточна България с южните части на Източна България (вкл. ж.п връзка), а на запад се осъществява връзка на общината с другите части на България.

На територията на общината съществува добре изградена пътна мрежа, с пътища I, II и III клас от РПМ и стопанисвана от общината четвъртокласна пътна мрежа и местни пътища. За последните няколко години е налице тенденция за влошаване състоянието на пътищата от Републиканската пътна мрежа. Всички елементи на пътната мрежа – габарити, настилки, отводнителни съоръжения, маркировки и др., не отговарят на европейските стандарти за сигурност и комфорт. Необходимо е съвместно с Областно пътно управление Бургас, да се търсят възможности и варианти за финансиране на проекти за подобряване състоянието на тази пътна мрежа. Вътрешната пътна мрежа е развита добре и осигурява удобни транспортни връзки на всички населени места от общината с общинския център. Селищата се свързват помежду си основно с пътища от четвъртокласната пътна мрежа. Има и два местни пътя. Експлоатационното състояние на част от общинските пътища е изключително лошо. Усилията трябва да се насочат към поддръжка на общинските пътища и поетапното им, с търсене и на алтернативни финансови източници, ремонтиране. Уличната мрежа в града и селата е изградена през 60-те, 70-те и 80-те години. Тя е силно амортизирана и се нуждае от неотложни текущи средни ремонти. В град Сунгурларе и селата уличната мрежа не е изградена изцяло, като във всяко от тях е в различен етап на завършеност. Приоритетно следва да се реши въпросът с доизграждането на уличната мрежа в общинския център и някои села, включително тези по поречието на р. Камчия, които са с потенциал за развитие на туризма. Междуселищният транспорт е добре уреден и осигурява транспортното обслужване между общинския център и останалите населени места в общината, както и връзките по отношение съседни общини и страната. Има редовни ежедневни линии до почти всички населени места в общината. Съществуват и ученически линии,

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

обслужвани от общински автобуси. Състоянието на автопарка е сравнително добро, с изключение на част от общинските транспортни средства. През територията на Община Сунгурларе преминава ж.п. линията от начална гара Карнобат с направление към Варна и Шумен, която е единствената връзка между южните и северните части на Източна България. Ж.п. мрежата осигурява алтернативен транспорт за жителите на населените места, през които преминава линията и в повечето случаи, това е предпочитаният вид транспорт за жителите на населените места.

Предстои изграждането на общински път BGS3264 IV-70049 /Скала – Славянци/ от км 2+000 до км 6+920 .

Транспортната инфраструктура с нейното техническо състояние и автомобилния транспорт са източници на шум. Шумът има определено влияние върху човека:

Шум в децибели	Влияние върху човека
0-10	Граница на възприемане на шума Не влияе върху здравето
10-30	Много тих шум Не влияе на човека
30-50	Тих шум Слабо влияние върху човека
50-75	Умерено силен шум Затруднява общуването, натоварва психиката
75-100	Много силен шум Невъзможност за общуване, засяга слуховия апарат
100-120	Неприятно силен шум Уврежда слуховия апарат, причинява психично разстройство, уврежда редица други органи
120-150	Болезнено силен шум Загуба на слух

Той е стресов фактор за организма и ефектът му е свързан със засягането на всички органи и системи; намалена работоспособност; преумора, вследствие на нарушени сън и отдих.

Високите нива на уличния шум водят до повишаване на шума в

жилищата.

Гранични стойности на показателите на нивата на шум в жилища, възприета в редица страни, както и в България е 30-35 дБ (А).

6.4. Здраве – околна среда

Опазването и укрепването на човешкото здраве зависи не само от социално-икономически и поведенчески фактори, но и от качеството на средата, в която хората живеят и ще продължават да живеят с поколения. В най-широк смисъл, околна среда-здраве включва онези аспекти от човешкото здраве, състояние на болест или увреждане, които са предизвикани или повлияни от факторите на околната среда. Това са както директните негативни въздействия, предизвикани от физични, химични и биологични агенти така и ефектите върху здравето, предизвикани от физически изградената и от психосоциалната среда.

Разработването на Националната програма за действие по околна среда и здраве 2008-2013г. в България започна с Решение № 298 на Министерския съвет от 13 юли 1995 г., което определя като водещи Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда. Решението възлага участието в действията по околна среда и здраве и на Министерството на промишлеността, Министерството на финансите, Комитета по енергетика, Комитета по туризма, Комитета по горите, Министерството на териториалното развитие и строителството, Министерството на земеделието и хранителната промишленост, Министерството на транспорта, Министерството на икономическото развитие, Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на труда и социалните грижи.

С Решение № 314 от 29 юни 1998 г. стартира изпълнението на Националния план

Комплексният характер на проблема “околна среда-здраве” изисква действията по решаването на проблема да се предприемат не само от ведомствата, отговорни за здравеопазването и околната среда, а и от всички, пряко или косвено влияещи върху състоянието на околната среда. Принципът на споделените отговорности и междусекторно сътрудничество са основата на ефективната защита на здравето и околната среда.

Оценката на риска за здравето на населението от вредностите на околната среда е съществен елемент в управлението на околната среда и важно условие за правилно приоритизиране на действията за нейното оздравяване.

Недостатъчната информация за вида и нивото на замърсителите в околната среда и за експозицията на населението на рискови фактори за човешкото здраве, както и сложността на взаимодействията при комбинирано въздействие на вредни фактори, затрудняват общата оценка

на риска в областта “околна среда - здраве”. Все още не се прави анализът “разходи - полза”.

Трудности съществуват и при оценката на риска от въздействието на факторите на околната среда върху уязвимите групи от населението - деца, възрастни, бременни, хронично болни, лица с ниски доходи.

Оценката на въздействието на факторите на околната среда върху здравето и извършването на оценка на здравния риск е регламентирано в редица закони, както и в подзаконовни нормативни актове, издадени от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите. Съгласно изискването на чл.33, ал.1 от Закона за здравето, Министерският съвет по предложение на министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите определя на всеки три години районите в страната с повишен здравен риск.

Приоритети в тази насока са:

Оценката на въздействието на факторите на околната среда върху здравето се извършва главно на национално ниво.

Повишаване знанията и уменията на специалистите от РИОКОЗ в извършването на оценка на въздействието на факторите на околната среда върху здравето, вкл. оценка на здравния риск.

Утвърждаване на оценката на въздействията върху здравето като инструмент за вземане на управленски решения, както в системата на Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите, така и в останалите правителствени сектори и от регионалните и локални структури на управлението.

Общините, от своя страна, са отговорни по Оперативна програма “Околна среда” за реализиране на инфраструктурни проекти в областта на водите, касаещи приоритетно изграждане на водоснабдителни и канализационни мрежи и Градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места над 2000 е. ж.

Въведените и приложени мерки за въздействие върху екологичното поведение на стопанските субекти могат да бъдат ефективни при определено социално поведение, което да осигури благоприятна и здравословна околна среда.

Прилагането на система за анализ на “разходите и ползите” за околната среда и здравето, биха осигурили оптимизиране на насочването и ефективното оползотворяване на съществуващите средства във всяка община.

Информирание, здравно екологично възпитание и участие на обществеността на територията на общината

Целта в това отношение е:

Да се осигурят условия за по-широко и по-активно участие на обществеността в най-ранния етап на планиране по околна среда и здраве, определяне на приоритетите и изпълнението на програмите.

=====

Участието да се основава на принципите на откритост и партньорство.

Да се усъвършенства и разшири практиката на предоставяне на обществеността на необходимите знания по околна среда и здраве, посредством ефективни програми за здравно образование, както и по-нататъшно развитие на лесно достъпни източници на информация, така че обществеността да стане активен и ефективен участник в планирането и изпълнението на програмите.

III. НОРМАТИВНА БАЗА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

В краткосрочен план пред община Сунгурларе стои задачата за изработване на конкретна програма за сътрудничество с НПО и обществеността.

На този етап създаването на такова сътрудничество е все още слаба страна в дейността на общината.

Хартата на REC, подписана през юни 1996 година, поставя пред страните от Централна и Източна Европа нови важни задачи за решаването на екологични проблеми чрез активно сътрудничество между неправителствените организации (НПО), правителствата и местните власти, бизнес-средите и други екологични организации за свободен обмен на информация и гражданско участие в процеса на вземане на решения по опазване на околната среда.

Законът за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) очертава големите отговорности на общините, отнасящи се до съхраняването и устойчивото развитие на околната среда. Общинските съвети са упълномощени:

- да определят конкретни изисквания към предприятията и фирмите за събиране на твърдите отпадъци;
- да конкретизират условията за използване на общинската инфраструктура;
- да въвеждат местни такси;
- да издават разпореждания за опазване на околната среда;
- да налагат санкции за нарушения и неспазване на наредбите и разпорежданията.

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) възлага на общините отговорността за разработване на свои собствени програми за опазване на околната среда в сътрудничество с други държавни органи, включително РИОСВ, Министерството на околната среда(МОСВ),

=====

Министерството на здравеопазването(МЗ) и Министерството на земеделието и храните(МЗХ).

Освен това **общината** е длъжна да информира обществеността за състоянието на околната среда и за основните проекти за развитие, които подлежат на оценка за екологичното им въздействие. Законът постановява, че всички лица имат достъп до наличната информация за състоянието на околната среда.

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за опазване на околната среда в Община Сунгурларе 2016-2020г. цели постигане на целите и съответствието с актуалните законови изисквания в областта на околната среда за периода 2016-2020г. Община Сунгурларе има необходимия капацитет да създаде организация и осъществи мероприятията и мерките, които да доведат до положителни резултати.

Изпълнението на Програмата изисква:

-Общински съвет Сунгурларе да осигурява във времето необходимите нормативни документи на местно ниво, отговарящи на изискванията на националното и регионалното законодателство;

-Кметът на община Сунгурларе чрез общинската администрация да осигурява във времето изпълнение на задълженията , вменени от Закона за опазване на околната среда, Закона за управление на отпадъците, Закона за управление чистотата на атмосферния въздух, Закон за водите ,Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии, Закон за лечебните растения, Закон за почвите, Закон за земеделските земи, Закон за защита от шума в околната среда;

-Контрол и отчет по изпълнението – Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът се представят за информация в РИОСВ.

-Община Сунгурларе следи непрекъснато актуализацията на нормативните документи и при необходимост периодично да извършва актуализация на програмата.

-Община Сунгурларе организира ежегодно изготвяне на годишни отчети за изпълнение на програмата пред Общинския съвет.

-Община Сунгурларе информира с доклад ежегодно РИОСВ гр. Бургас и обществеността за изпълнение на програмата.

1. ЙЕРАРХИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО:

Община Сунгурларе

=====

- Кмет

- Дирекция „Строителство, устройство на територията, общинска собственост и управление на проекти”

- Отдел „Устройство на територията и опазване на околната среда”

2. ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Изпълнението на програмата ще се отчита периодично един път годишно пред Общински съвет на общината.

Отчитането на резултатите от прилагането на програмата за изминала календарна година ще става до края на м. март следващата година чрез изготвяне на отчет за изпълнението ѝ, както и цялостен отчет за изпълнение на програмата в края на срока на действие.

3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е отворена система, която се допълва, променя, актуализира във връзка с настъпила промяна в нормативна база или поради други причини чрез мотивирано предложение до Общински съвет Сунгурларе, който е приел на свое заседание първи вариант на програмата.

✓ *Програмата да се актуализира на всеки три години.*

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

Такава информация може да получи всеки спазвайки изискванията на Глава втора на Закона за опазване на околната среда - Информация за околната среда, която включва:

Чл.17. Всеки има право на достъп до наличната информация за околната среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Чл. 18. Информацията за околната среда е:

1. налична първична информация;
2. налична предварително обработена информация;
3. нарочно обработена информация.

Чл. 19. Информация за околната среда е всяка информация в писмена, визуална, аудио-, електронна или в друга материална форма относно:

1. състоянието на компонентите по чл. 4 на ЗООС и взаимодействието между тях;
2. (доп. - ДВ, бр. 77 от 2005 г.) факторите по чл. 5 на ЗООС , както и дейностите и/или мерките, включително административните мерки, международни договори, политика, законодателство, включително доклади за прилагане на законодателството в областта на околната среда,

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху компонентите на околната среда;

3. състоянието на човешкото здраве и безопасността на хората, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда или, чрез тези компоненти, от факторите, дейностите или мерките, посочени в т. 2;

4. обекти на културно-историческото наследство, сгради и съоръжения, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда или, чрез тези компоненти, от факторите, дейностите или мерките, посочени в т. 2;

5. анализ на разходите и ползите и други икономически анализи и допускания, използвани в рамките на мерките и дейностите, посочени в т. 2;

6. емисии, зауствания и други вредни въздействия върху околната среда.

Чл. 20. (1) Достъпът до информация за околната среда може да бъде отказан в случаите, когато се иска:

1. класифицирана информация, която представлява държавна или служебна тайна;

2. информация, която представлява производствена или търговска тайна, определена със закон;

3. информация, която представлява интелектуална собственост;

4. информация, която представлява лични данни, ако физическото лице, с което е свързана тази информация, не е съгласно с разкриването ѝ, и съгласно изискванията, предвидени в Закона за защита на личните данни;

5. информация, която би се отразила неблагоприятно на интересите на трето лице, което е предоставило исканата информация, без да има правно задължение да го направи и без да може такова задължение да му бъде наложено, и когато не е съгласно с предоставянето на информацията;

6. информация, която ще се отрази неблагоприятно на компонентите на околната среда.

(2) Информацията за околната среда се предоставя в срок до 14 дни от датата на уведомяване на заявителя за решението на компетентния орган за предоставяне на достъп до исканата информация.

(3) Лицата, които дават информация за околната среда на компетентните органи, са длъжни да обозначат информацията, за която съществува някое от ограниченията за предоставяне по ал. 1.

(4) При вземане на решение за отказ за предоставяне на информация по ал. 1 компетентният орган отчита обществения интерес от разкриването на тази информация.

(5) В случаите на ограничен достъп наличната информация за околната среда се предоставя в частта ѝ, която е възможно да се отдели от информацията по ал. 1.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ,
2016-2020г.**

=====

(б) Ограничаването на правото на достъп до информация не се отнася до емисиите на вредни вещества в околната среда като стойност по показателите, определени от нормативните актове.

Чл. 21. (1) Компетентни органи по тази глава са централните и териториалните органи на изпълнителната власт, които събират и разполагат с информация за околната среда.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Компетентни органи по смисъла на ал. 1 са и другите органи и организации, които са част от консолидираната фискална програма и събират и разполагат с информация за околната среда, с изключение на органите на законодателната и съдебната власт.

(3) (Нова - ДВ, бр. 77 от 2005 г.) Задължено да предоставя информация за околната среда по реда на

тази глава е и всяко физическо или юридическо лице, което предоставя обществени услуги, свързани с околната среда, и което осъществява тази дейност под контрола на органите и организациите по ал. 1 и 2.

V. ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. МЕРКИ СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ 2016-2020г.

2. ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ 2014-2020 –Индикативни мерки

3. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ Програма за управление на отпадъците за периода 2015-2020г. на територията на община Сунгурларе

4. ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ №12-0948/30.08.2014г.

5. ПРОТОКОЛ ОТ ИЗПИТВАНЕ №12-1268/12.11.2014г.

6. СПИСЪК НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ, ПОПАДАЩИ ПОД РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ